اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

یکشنبه
• ۲۰ شهریور ۱۴۰۱
• ۱۴ صفر ۱۴۴۴
• ۱۱ سپتامبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۴۶۶ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۱۴۸ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

التهاب در زنجیره فولاد پایان ندارد

تنش و التهاب در زنجیره فولاد، موضوع جدیدی نیست و در طول سال‌های گذشته بارها شاهد شدت گرفتن تنش میان فعالان حلقه‌های گوناگون زنجیره فولاد بوده‌ایم. سودآوری تولید موضوع اصلی اختلاف میان تولیدکنندگان در حلقه‌های گوناگون این زنجیره است. درواقع هر گروهی به‌دنبال کسب سود بالاتر است، در حالی که نباید از این نکته غافل بود که توزیع نامتوازن سود در زنجیره فولاد چالش‌زاست. این موضوع به از میان رفتن همگونی در زنجیره فولاد و وارد آمدن آسیب‌های جدی به‌کل صنعت فولاد کشور منتهی می‌شود. در همین حال، سیاست‌های قیمت‌گذاری محصولات تولید شده در زنجیره فولاد، می‌تواند چالش‌های دیگری هم به‌دنبال داشته باشد. کما اینکه در طول هفته‌های اخیر، موضوع تحقیق و تفحص از فولاد مبارکه و رانت حاصل از قیمت‌گذاری دستوری در این زنجیره موردتوجه قرار گرفته؛ بنابراین می‌توان تاکید کرد تعیین ضرایب قیمتی دقیق از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و می‌تواند محرک تداوم تولید در این زنجیره باشد.
۱۲

چرا کاربران از پیام‌رسان‌های داخلی استفاده نمی‌کنند؟

ترس از افشای اطلاعات

کارشناسان معتقدند برای بسیاری از دولتمردان هنوز موضوع امنیت سایبری آن‌گونه که باید موردتوجه قرار نگرفته و به‌عنوان یک مولفه مهم در نظر گرفته نمی‌شود؛ از نشانه‌های این ادعا نیز می‌توان به نبود افراد کارشناس در حفظ اطلاعات و امنیت سایبری در برخی نهادها و سازمان‌ها اشاره کرد. از سوی دیگر تاکنون هیچ دولتی اقدامی برای جلب اعتماد مردم در استفاده از اپلیکیشن‌های داخلی نکرده و اعتمادسازی لازم برای اینکه مردم بدانند اطلاعات‌شان محفوظ می‌ماند، صورت نگرفته است. برخی معتقدند به‌همین دلایل کاربران تمایل کمتری به استفاده از اپلیکیشن‌ها و پیام‌رسان‌های داخلی دارند و برای رفع این مشکلات باید ضمن از بین بردن شکاف‌های زیرساختی امنیت سایبری به اعتماد سازی جدی در این زمینه پرداخت.
۱۳

پیامدهای نظارت کمرنگ بر صنعت دخانیات بررسی شد

کام سنگین فساد از اقتصاد

۴-۸-۹-۱۴-۱۵

عکس: صمت

سرمقاله

توفیق اجباری
۲

یادداشت‌های امروز

کنترل تورم و نقش آن در رضایتمندی اجتماعی
۴

سوءمدیریت صنعت دخانیات را دود کرد
۹

سیاست‌گذاری جانبدارانه چالشی برای فولادسازان
۱۲

انرژی ارزان در ایران مسئله‌ساز است
۱۳

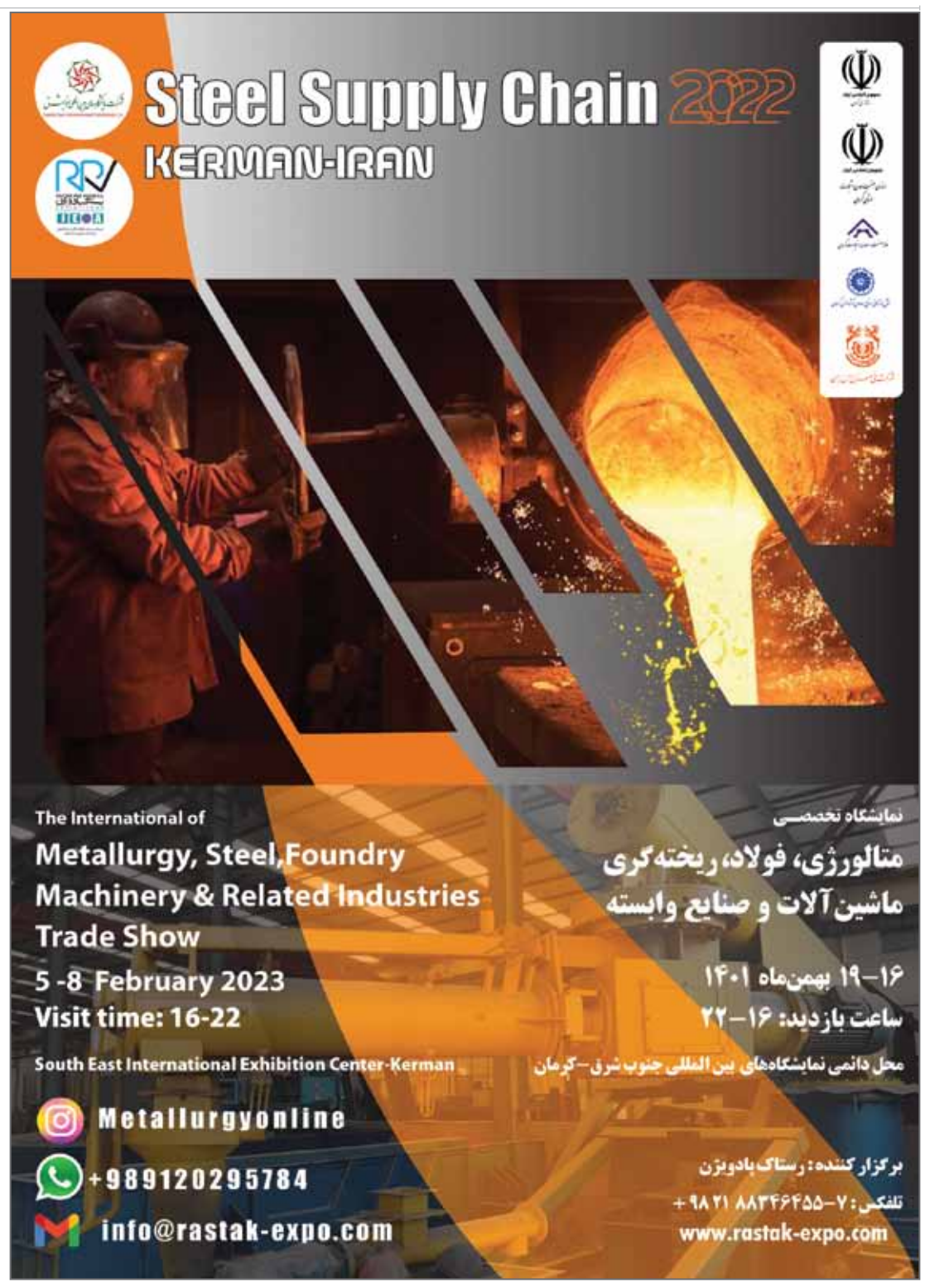

راهکارهای مقابله با تقاضای مواد مخدر
۱۵

گزارش‌های روز

جای خالی بهینه‌سازی انرژی در صنعت ساختمان
۱۰

شکست پروژه احیا؟
۱۶

سرمقاله

توفیق اجباری

عاطفه خسروی
سردبیر

«شغل کاذب» واژه‌ای که در سال‌های اخیر به دایره لغات اقتصادی ایران وارد شده و هر روز پرقدرت‌تر در بدنه کاری ایران رخنه می‌کند. دامنه شغل‌های کاذب نسبت به قبل وسیع‌تر شده و برخی از آنها هم بسیار عجیب هستند.

شاید این موضوع مسئله خاصی به‌نظر نیاید، اما زمانی که از بعد تاثیرات و تبعاتی که می‌تواند بر جامعه بگذارد بررسی شود، به یک مسئله جدی تبدیل می‌شود و حتی می‌تواند به‌عنوان یک تهدید برای سلامت جامعه در نظر گرفته شود. صمت در پرونده روز گذشته خود (شنبه) به جایگاه مشاغل کاذب در اقتصاد ایران، دلایل بروز این پدیده و تاثیر آن بر اقتصاد پرداخت.

در این پرونده کارشناسان مشاغل کاذب را فرزند ناخلف بی‌ثباتی اقتصاد دانستند و ریشه بی‌ثباتی اقتصاد را نیز در مشکلات مدیریتی عنوان کردند؛ به‌عبارت دیگر صاحب‌نظران معتقدند مشاغل کاذب نتیجه نقص و ایرادی است که در اقتصاد وجود دارد و در پی به‌وجود آمدن مشاغل کاذب مشکلات دیگری نیز با آنها به‌وجود خواهند آمد که می‌توانند سلامت اجتماعی یک جامعه را به خطر بیندازند.

برخی از کارشناسان معتقدند تاثیر مشاغل کاذب بر اقتصاد به‌مراتب بدتر از بیکاری است، چراکه این نوع مشاغل گاهی می‌توانند مشکلات و آسیب‌های زیادی به بازار کار رسمی وارد کنند.

مشاغل کاذب به‌نوعی شغل زیرزمینی محسوب می‌شوند و از آنجایی که مشاغل زیرزمینی همان‌طور که از نام‌شان پیدا است از دید و نظارت قانون پنهان می‌مانند، مستعد تبدیل شدن به محیطی برای انجام فعالیت‌های مضر و حتی ضداجتماعی هستند.

در علم اقتصاد چیزی با عنوان شغل کاذب تعریف نشده و در واقع این اصطلاحی است که به‌صورت عامیانه به دسته‌ای خاص از مشاغل اطلاق می‌شود؛ بنابراین شغل کاذب از نگاه علم اقتصاد تعریف خاصی ندارد.

در هر حال بپذیریم یا خیر، شغل کاذب در حقیقت روی دیگری بیکاری است. هر اندازه شرایط برای پیدا کردن شغل مناسب سخت‌تر باشد، به همان اندازه رواج مشاغل کاذب نیز بیشتر خواهد شد.

در این نوع مشاغل، فرد در موقعیت شغلی و جایگاهی که با تحصیلات و مهارت‌های او همخوانی داشته باشد قرار نمی‌گیرد. به‌علاوه اینکه این دسته از شغل‌ها خدمات خاص و تاثیرگذاری به جامعه ارائه نمی‌کنند و از مزایای شغل ثابت مانند بیمه برای عاملان آن، درآمد مالیاتی برای دولت و... برخوردار نیستند.

به‌صورت کلی افراد با دو رویکرد متفاوت وارد بازار کار می‌شوند. برخی با نگاه صرفا اقتصادی هیچ محدودیتی برای مشاغل قائل نیستند. از منظر اقتصادی، ملاک سنجش و شاخص ارزش‌یابی کار مفاهیم «تولید»، «درآمد» و «دریافت فرد» است. براساس این رویکرد، کار عبارت است از «فعالیت انسانی که به قصد تولید انجام شود.» در دیدگاه اقتصادی، پدیده‌ای با عنوان اشتغال کاذب وجود ندارد و هر فعالیتی که منجر به کسب درآمد شود، می‌تواند عنوان «شغل» را یدک بکشد.

در نگاهی دیگر جامعه‌شناسان قائل به تفکیک مشاغل هستند. در این نوع استانداردسازی، مشاغل براساس معیارهای فرهنگی و ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی طبقه‌بندی می‌شوند. در این صورت هر جامعه‌ای مشاغل را به دو گروه کاذب و مفید (پایدار) تقسیم می‌کند و سه ملاک اساسی ثبات و پایداری، دریافت حقوق و دستمزد، مطابقت با هنجارها و ارزش‌های جامعه را برای مشاغل مفید در نظر می‌گیرد؛ از این رو افراد جامعه مجاز به تجربه هر شغل و کسب درآمد از محل هر شغلی نیستند. در این شرایط وظیفه دولت‌ها برای بسترسازی و ایجاد شغل سنگین‌تر از قبل می‌شود و کاهش بیکاری و جلوگیری از بروز مشاغل کاذب برعهده دولت است.

در این بین بسیاری از کارشناسان شفاف‌سازی اقتصاد و توسعه دانش‌بنیان‌ها در حوزه کسب‌وکار را یکی از بهترین روش‌های جلوگیری از توسعه مشاغل کاذب می‌دانند، این در حالی است که در شرایط نامساعد اقتصادی چاره‌ای غیر از پذیرش مشاغل کاذب نیست و این مشاغل راهی برای تامین معیشت به‌شمار می‌روند.

شاید همین الزام باشد که دولتمردان را به پذیرش این مشاغل در فرهنگ لغات اشتغال ایران واداشته و در نهایت به ساماندهی مشاغل کاذب روی آورده‌اند تا حداقل با ساماندهی این مشاغل بتوان بهره بهتری از این توفیق اجباری برد.

بیانیه تروئیکای اروپایی درباره برنامه هسته‌ای ایران

فرانسه، آلمان و انگلیس با صدور بیانیه مشترکی مدعی شدند ایران از فرصت دیپلماتیک حساس استفاده نکرده و در ادعایی بی‌پایه و اساس اعلام کردند ایران در عوض به گسترش برنامه هسته‌ای خود به‌نحوی فراتر از هرگونه توجیه غیرنظامی قابل‌قبول ادامه می‌دهد.

به گزارش ایرنا به نقل از تارنمای وزارت امور خارجه آلمان، در این بیانیه ادعا شده است: ما دولت‌های فرانسه، آلمان و انگلیس به همراه دیگر اعضای توافق هسته‌ای و امریکا از آوریل ۲۰۲۱ با حُسن‌نیت با ایران برای احیا و اجرای کامل برجام مذاکره کرده‌ایم. اوایل اوت، پس از یک سال و نیم مذاکرات، هماهنگ‌کننده برجام مجموعه نهایی متونی را به ایران ارائه کرد که امکان بازگشت به تعهدات برجامی‌اش خواهد داد و زمینه بازگشت امریکا به توافق را فراهم می‌کند.

در بیانیه این سه کشور اروپایی ادعا شده است: در این بسته نهایی، هماهنگ‌کننده تغییرات بیشتری اعمال کرد که ما را به مرز انعطاف‌پذیری‌مان رساند.

متاسفانه ایران انتخاب کرده که از این فرصت حساس دیپلماتیک استفاده نکند و در عوض، به گسترش برنامه هسته‌ای‌اش به‌نحوی فراتر از توجیه غیرنظامی قابل‌قبول ادامه دهد. در ادامه این بیانیه تروئیکای اروپایی ادعا کرد: در حالی که به توافق نزدیک می‌شدیم، ایران موضوعات جداگانه‌ای را مطرح کرد که با تعهدات بین‌المللی الزام‌آور و قانونی‌اش تحت ان‌پی‌تی و توافق پادمان‌های ان‌پی‌تی منعقد شده با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ارتباط داشت. این خواسته تازه، تردیدهای جدی در زمینه نیات و تعهدات ایران به نتیجه موفقیت‌آمیز برجام ایجاد می‌کند. موضع ایران در تضاد با تعهدات الزام‌آور قانونی‌اش است و چشم‌انداز احیای برجام را به خطر می‌اندازد.

مشکلات زیرساختی و حمل‌ونقل در عراق ادامه دارد

زائران سفر خود را به تعویق بیندازند

رئیس ستاد مرکزی اربعین گفت: ما همچنان درخواست داریم مردم به مرزها مراجعه نکنند. به گزارش ایسنا، سید مجید میراحمدی درباره آخرین وضعیت مرزهای کشور و تردد زائران، اظهار کرد: همچنان درخواست داریم که مردم به مرزها مراجعه نکنند.

وی ادامه داد: طرف عراقی هم باتوجه به مشکلات زیرساختی درخواست دارد زائران به مرزها مراجعه نکنند. وضعیت آب هوا و گرما بر همه خدمات تاثیر گذاشته و عامل بسیار مهمی در تاخیر در خدمات‌رسانی محسوب می‌شود. خواهش اکید این است که زوار برای حفظ سلامتی و امنیت جانی خود به هیچ وجه به مرزها مراجعه نکنند.

معاون امنیتی انتظامی وزارت کشور همچنین گفت: در همه مرزها اوضاع در کنترل کامل است و وضعیت نگران‌کننده نیست، اما اگر مردم به مرزها مراجعه کنند هم برای خود و هم برای ما دشواری ایجاد می‌کنند.

میراحمدی در پایان درباره وضعیت زائران ایرانی در عراق، اظهار کرد: یکی از مشکلات جدی زائران در عراق مسئله حمل‌ونقل است. امسال به‌خاطر تنش‌های داخلی عراق، شرایطی پیش آمده که وسایل نقلیه آنها نمی‌توانند در مسیرهایی رفت‌وآمد کنند و ما برای انتقال زائران اتوبوس فرستاده‌ایم. قیمت‌ها چند برابر شده و مشکلات زیادی وجود دارد. مسئولان عراقی تلاش خود را انجام داده‌اند، اما مشکلات همچنان پابرجا است.

معاون امنیتی و انتظامی وزارت کشور تاکید کرد: شرایط به‌گونه‌ای نیست که زائران به مرزها مراجعه کنند، زیرا گرمای بالای ۵۰ درجه شرایط را سخت کرده است. وی تاکید کرد: زائران حتی اگر در میانه راه هستند، به شهرهای خود بازگردند و به شایعات در فضای مجازی درباره باز بودن مرزها توجه نکنند.

به گزارش ایرنا، آماده نبودن زیرساخت‌های مناسب در خاک عراق برای انتقال زائران اربعین به شهرهای زیارتی سبب شد از روز جمعه ستاد اربعین با هدف حفظ سلامت زوار مرزهای شش‌گانه با عراق را ببندد.

بیشترین سفر زائران اربعین به عراق مربوط به سال ۹۸ و نخستین سال لغو روادید میان دو کشور است که جمعیتی نزدیک ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر را شامل می‌شد، اما امسال بنا بر آمار دستگاه‌های ذی‌ربط تاکنون و بیش از یک هفته مانده به اربعین حسینی، حدود ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر از مرزهای مختلف وارد عراق شده‌اند.

براساس پیش‌بینی‌ها حدود یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر در پشت مرزها، در مسیر حرکت به سمت مرز قصد حضور در مراسم اربعین حسینی را دارند که افزایش تعداد زائر به بیش از ۴ میلیون را رقم خواهد زد.

جزایر سه‌گانه جزءلاینفک و ابدی خاک ایران است

سخنگوی وزارت امور خارجه با رد اتهامات بی‌اساس وارده در بیانیه پایانی نشست وزرای خارجه شورای همکاری خلیج‌فارس، تاکید کرد: جزایر سه‌گانه ایرانی جزءلاینفک و ابدی خاک ایران است.

به گزارش مهر، ناصر کنعانی با رد اتهامات بی‌اساس وارده در بیانیه پایانی نشست ۱۵۳ وزرای خارجه شورای همکاری خلیج‌فارس، جزایر سه‌گانه ایرانی ابوموسی، تنب بزرگ و تنب کوچک را جزءلاینفک و ابدی خاک جمهوری اسلامی ایران دانست.

کنعانی نقش سیاست‌های مخرب و فتنه‌انگیزانه امریکا و رژیم صهیونیستی و اشتباه محاسباتی بعضی از کشورهای منطقه در باز کردن پای بیگانگان به معادلات امنیتی منطقه را از مهم‌ترین عوامل بی‌ثباتی در منطقه دانست و افزود: جای تأسف است که برخی از کشورهای عضو شورا، به‌جای مسؤلیت‌پذیری و اصلاح سیاست‌های ناکارآمد و شکست‌خورده، بر فرافکنی و بیان حرف‌های تکراری و ملال‌آور اصرار می‌ورزند.

سخنگوی دستگاه دیپلماسی تاکید کرد: جمهوری اسلامی ایران همان‌گونه که همواره تاکید کرده، معتقد است همکاری و چارچوب‌های منطقه‌ای بدون حضور بیگانگان، بهترین روش برای رفع مشکلات، تقویت و تعمیق روابط بین همسایگان و تامین ثبات و امنیت مشترک در منطقه است.

کنعانی از بازگشت و ازسرگیری فعالیت سفرای دولت کویت و دولت امارات متحده عربی در تهران و استمرار گفت‌وگوها با عربستان استقبال کرد و گفت: جمهوری اسلامی ایران مانند گذشته بر لزوم اتخاذ رویکرد همکاری‌محور ازسوی همه کشورهای منطقه برای دستیابی به امنیت، ثبات و صلح در منطقه خلیج‌فارس تاکید دارد.

سخنگوی دستگاه سیاست خارجی همچنین با تاکید بر ضرورت اقدام برخی کشورهای منطقه در اصلاح رفتارهای متناقض خود اظهار کرد: جمهوری اسلامی ایران براساس نگاه راهبردی و سیاست اصولی خود، همواره بهترین راهکار حل مسائل و مشکلات منطقه را تعامل و همکاری با همسایگان دانسته و از ابتکارهای مثبت و سازنده در توسعه مناسبات دوجانبه و منطقه‌ای استقبال می‌کند.

صدور قبض رایگان برای ۵ میلیون مشترک خانگی

وزیر نیرو طرح‌های مدیریت مصرف در تابستان امسال را موفق ارزیابی کرد و گفت: قبض رایگان برای ۵ میلیون مشترک صادر شد.

به گزارش وزارت نیرو، علی‌اکبر محرابیان اظهار کرد: یکی از پایه‌های مدیریت مصرف امسال، مشارکت مردم است که برای این کار لازم بود آنها را با موارد مدیریت مصرف آشنا و سپس به این کار دعوت کنیم.

وی ادامه داد: واسطه اصلی فرهنگ‌سازی و رساندن پیام به مخاطب، رسانه‌ها بودند که به‌عنوان یکی از مهم‌ترین رکن مجموعه مدیریت مصرف، نقش خود را به نحو احسن اجرا کردند.

وزیر نیرو درباره نتیجه اجرای طرح مدیریت مصرف، گفت: از ابتدای فصل گرم نزدیک ۴۰ میلیون قبض صادر شده که ۱۶ میلیون و ۷۰۰ هزار مشترک (بیش از ۴۰ درصد مشترکان) مصرف خود را نسبت به سال گذشته کاهش داده‌اند. وی اضافه کرد: این موضوع نشان‌دهنده مشارکت عمومی مردم و موفقیت‌آمیز بودن طرح‌های مدیریت مصرف است.

محرابیان خاطرنشان‌کرد: قرار شد در کنار این طرح برای مشترکان کم‌مصرف پاداش صرفه‌جویی در نظر گرفته شود که از این بابت نزدیک ۸۵۰ میلیارد تومان پاداش مدیریت مصرف به مشترکان صنعت برق داده شده و پیش‌بینی می‌شود این رقم تا آخر فصل تابستان از هزار میلیارد تومان هم عبور کند.

وزیر نیرو بیان کرد: از ۱۶ میلیون و ۷۰۰ هزار قبضی که شامل پاداش صرفه‌جویی شدند، نزدیک ۵ میلیون قبض رایگان یا بستانکار شدند که نشان می‌دهد پاداش صرفه‌جویی این مشترکان بیش از هزینه قبض آنها بوده است.

وی درباره برنامه مدیریت مصرف در بخش اداری، گفت: در بخش اداری مصوبه هیات دولت مبنی بر کاهش ۳۰ درصدی مصرف نسبت به سال گذشته را داشتیم که با همکاری همه دستگاه‌های دولتی توانستیم این طرح را با موفقیت اجرا کنیم. عضو کابینه دولت سیزدهم ادامه داد: مقرر شد ساعت کار اداری یک ساعت زودتر شروع شود تا در ساعت‌های گرم روز اداره‌های دولتی تعطیل شوند. کاهش دمای دستگاه‌های سرمایشی و استفاده از مولدهای خودگردان از دیگر راهکارهای کاهش مصرف ادارات در طرح مدیریت مصرف بود.

محرابیان با بیان اینکه در بخش کشاورزی نیز برنامه‌های مجزایی در پیش گرفته شد، با ذکر مثالی گفت: در بخش کشاورزی قرار شد چاه‌های کشاورزی از ساعت ۱۱ تا ۱۸، به مدت ۵ ساعت خاموش شوند و در ازای این تعامل، قبض برق چاه‌های کشاورزی رایگان شود.

بیمه‌های صادراتی جایگزین LC برای تجار ایران و روس

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران از امضای قرارداد میان صندوق ضمانت صادرات ایران و صندوق بیمه‌های بزرگ صادرات روسیه، با هدف تسهیل فعالیت‌های تجار ایرانی و روس خبر داد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان توسعه تجارت، نظر به ضرورت ایجاد سازکارهای مالی و تسهیل و فراهم کردن ضمانت‌های لازم برای توسعه تجارت بین دو کشور و پس از ۳ ماه بحث و بررسی و نشست‌های کارشناسی، در روز پنجشنبه، ۱۷ شهریور قراردادی میان صندوق ضمانت صادرات و صندوق بیمه‌های بزرگ صادرات روسیه منعقد شد.

علیرضا پیمان‌پاک که برای راه‌اندازی مرکز تجاری ایران در روسیه و همچنین افتتاح نمایشگاه تخصصی صنعت ساختمان ایران در محل مرکز نمایشگاهی (CROCUS EXPO) شهر مسکو، به روسیه سفر کرده، با بیان این خبر اظهار کرد: این قرارداد با هدف کمک به تجار دو کشور، برای استفاده از بیمه‌های صادراتی به‌عنوان جایگزینی برای LC، اخذ ضمانت‌های لازم و کاهش ریسک تجارت میان دو کشور به امضای طرفین رسید.

وی همچنین افزود: تمامی تجار ایرانی در زمان فعالیت و همکاری با تجار و شرکت‌های روسی، می‌توانند طرف معامله خود را به صندوق ضمانت صادرات ایران معرفی کنند تا این صندوق طبق توافق با بیمه‌های روسی، از یک سو نسبت به اعتبارسنجی و ایجاد حد اعتباری بیمه‌ای برای شرکت‌های روسی و از سوی دیگر نسبت به صدور بیمه‌نامه برای طرف‌های ایرانی اقدامات لازم را انجام دهد.

رئیس سازمان توسعه تجارت در ادامه خاطرنشان کرد: تجار ایرانی با استفاده از این بیمه‌نامه می‌توانند با خیال آسوده و راحت کالای خود را به روسیه صادر کنند و در این مسیر از بیمه‌ها و تضامین صندوق ضمانت صادرات بهره‌مند شوند.

وی اضافه کرد: تجار و شرکت‌های روسی صادرکننده محصولات به ایران نیز می‌توانند تجار و شرکت‌های ایرانی طرف معامله خود را معرفی کرده و صندوق ضمانت صادرات و صندوق بیمه‌های بزرگ صادرات روسیه، حد اعتباری ندارد و می‌تواند تا سقف یک میلیارد دلار هم بیمه‌نامه صادر کند، گفت: این قرارداد در راستای تلاش‌های سازمان توسعه تجارت و صندوق ضمانت صادرات برای تسهیل تجارت میان دو کشور ایران و روسیه منعقد شده است.

عکس روز

ازدحام زائران ایرانی در مرز خسروی

عکس: ایرنا

ویژه تر از خبر

مرزهای زمینی عراق همچنان مسدود است

سخنگوی سازمان هواپیمایی جمهوری اسلامی گفت: در حالی که پیش‌بینی‌ها حاکی از پروازهای یک سر خالی نجف-تهران تا قبل از روز اربعین بود، گزارش‌ها از حجم بالای تقاضای برگشت هوایی زائران خبر می‌دهد.

حسام قربانعلی در جمع خبرنگاران اظهار کرد: در پی اعلام توقف تردد از مرزهای زمینی، حجم تقاضای پروازهای برگشت زوار از نجف افزایش یافته، در حالی که معمولا در این ایام، فقط برای پروازهای رفت، تقاضا زیاد بود و هواپیماها یک سر خالی برمی‌گشتند.

وی افزود: تقاضای بلیت نجف به تهران بسیار زیاد شده که در حال فروش هستیم و تا زمانی که ظرفیت داشته باشیم، با تمام توان پاسخگوی زوار خواهیم بود.

سخنگوی هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران (هما) ادامه داد: ایستگاه هما در فرودگاه نجف اطلاع داده که به‌علت ازدحامی که در این فرودگاه ایجاد شده، چک‌های سنگین و طولانی امنیتی درست شده است؛ بنابراین زائران ۵ ساعت قبل از پرواز به فرودگاه نجف مراجعه کنند تا دچار مشکل جا ماندن از پرواز نجف-تهران نشوند.

در همین حال جانشین فرمانده نیروی هوایی ارتش از ارسال محموله‌های درمانی و غذایی موردنیاز زائران اربعین حسینی (ع) در مرز مهران، توسط دو هواپیمای نیروی هوایی ارتش به فرودگاه ایلام خبر داد. به گزارش مهر، امیرمهدی هادیان گفت: باتوجه به ازدحام جمعیت زائران اربعین در مرز مهران و نیاز بیشتر به اقلام زیستی و بهداشتی در راستای حفظ سلامت و ارائه خدمات بیشتر به این عزیزان، ده‌ها تن محموله‌های زیستی، بهداشتی، درمانی و غذایی به‌وسیله یک هواپیمای ۷۰۷ و یک هواپیمای C۱۳۰، از پایگاه شهید لشگری به فرودگاه ایلام ارسال شد. وی با بیان اینکه نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران آمادگی کامل دارد تا در کمترین زمان ممکن، علاوه بر ارسال محموله‌های موردنیاز، هواپیمای اورژانس هوایی خود مجهز به ۲۰ تخت آی‌سی‌یو را نیز در اختیار زائران قرار دهد، گفت: سربازان سرافراز ولایت در نیروی هوایی ارتش به خود افتخار می‌کنند که در این ایام عزیز در موکب‌های ارتش در مرز مهران در حال خدمات‌رسانی به زائران عزیز هستند. علی بهادری جهرمی، سخنگوی دولت نیز در در حساب کاربری خود در توئیتر نوشت: امسال هم همچون همیشه خدمت‌رسانی برادرانه و بی‌منت عراقی‌ها به جمعیت میلیونی زائران اباعبدالله (ع) مثال‌زدنی است. وی افزود: افزایش چشمگیر مشتاقان زیارت عتبات عالیات در مقایسه با سال‌های گذشته، نیازمند خدمات مضاعف، همیاری بیشتر و همکاری بیش‌ازپیش همه با خادمان زوار در ایران و عراق است.

گسترش صنعت
یکشنبه
۲۰ شهریور ۱۴۰۱
۱۴ صفر ۱۴۴۴
۱۱ سپتامبر ۲۰۲۲
شماره ۲۱۴۸
پیاپی ۳۴۶۶
www.sanatnewspaper.com

سیگار
کالای سرمایه‌ای!

ترس از
افشای اطلاعات

سهم اندک درآمدهای
مالیاتی از دخانیات

با حضور رئیس هیات‌عامل ایدرو انجام شد

افتتاح و کلنگ‌زنی طرح‌های صنعتی استان مرکزی

گروه صنعت: با حضور علی نبوی، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و رئیس هیات‌عامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو)، استاندار مرکزی، نماینده مردم محلات و دلیجان و مدیران این استان، چندین طرح صنعتی افتتاح و کلنگ‌زنی شد.

رئیس هیات‌عامل ایدرو در سفری به استان مرکزی، چندین طرح و پروژه را افتتاح و کلنگ‌زنی کرد.

به‌گزارش تیدرونیوز، با افتتاح طرح فیلتر پرس معدن مس محمدآباد، پساب معدنی موجود جداسازی می‌شود و به فرآیند استفاده مجدد باز می‌گردد.

در ادامه حضور رئیس هیات‌عامل ایدرو، طرح توسعه استحصال کنسانتره آهن از باطله‌های کارخانه مس نیز کلنگ‌زنی شد. همچنین با حضور نبوی و هیات همراه، واحد تولیدی تریکو گلزار در شهرستان محلات با سرمایه‌گذاری ۸۰۰ میلیارد ریال و اشتغال مستقیم ۵۴ نفر به بهره‌برداری رسید.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت در ادامه سفر یک‌روزه خود به استان مرکزی، از صنایع سنگ سنگستان نیز بازدید کرد.

نبوی در پایان برنامه‌های خود در جمع خبرنگاران با اشاره به تاکید وزیر صنعت، معدن و تجارت مبنی بر حضور میدانی مدیران در محیط واحدهای صنعتی و بررسی مشکلات این واحدها، ابراز امیدواری کرد با سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده نرخ اشتغال منطقه بهبود پیدا کند.

گفتنی است در برنامه‌ای دیگر با حضور معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت، نیروگاه ۱۲ مگاواتی کارخانه سیمان انارک با سرمایه‌گذاری ۲ هزار میلیاردی به بهره‌برداری رسیده بود.

انعقاد تفاهمنامه همکاری

تفاهمنامه همکاری مشترک میان سازمان مدیریت صنعتی و بنیاد ملی نخبگان در جلسه دیدار مدیرعامل سازمان مدیریت صنعتی و قائم‌مقام رئیس بنیاد ملی نخبگان منعقد شد.

به‌گزارش روابط‌عمومی سازمان مدیریت صنعتی، این سازمان از زیرمجموعه‌های ایدرو بوده که در طرح‌های آموزشی فعالیت گسترده‌ای دارد.

طی تفاهمنامه‌ای که بین سازمان مدیریت صنعتی و بنیاد ملی نخبگان منعقد شد، پیشبرد اهداف و چشم‌انداز نظام نخبگانی مطلوب در سند راهبردی کشور در امور نخبگان در چارچوب ارزش‌های اسلامی-ایرانی و مبتنی بر اقتضائات نظام جمهوری اسلامی ایران با هدف فراهم کردن زمینه‌های مناسب برای جذب و اشتغال نخبگان و مستعدان برتر در حوزه صنعت بوده است. موضوع این تفاهمنامه همکاری در حوزه‌های آموزش، پژوهش، فناوری، برگزاری همایش، تورهای صنعتی، تعاملات بین‌المللی، انتشار مشترک کتاب و سایر زمینه‌های مرتبط با نخبگان و دانش‌آموختگان برتر دانشگاه‌هاست.

بنا به این گزارش، ابوالفضل کیانی‌بختیاری، مدیرعامل سازمان مدیریت صنعتی در این جلسه با بیان ظرفیت‌های این سازمان در حوزه آموزش، مشاوره، اعتبارسنجی، ارزیابی و رتبه‌بندی درباره دوره‌های تخصصی و عالی آموزش سخنانی اظهار کرد.

کیانی‌بختیاری در بخشی از سخنان خود، آمادگی سازمان مدیریت صنعتی را برای تسهیل در جذب نخبگان با استفاده از سامانه هدایت شغلی و کانون‌های ارزیابی این سازمان اعلام کرد. در این جلسه ناصر باقری‌مقدم، قائم‌مقام رئیس بنیاد ملی نخبگان نیز طی سخنانی گفت: سازمان مدیریت صنعتی از برندهای خوشنام در حوزه آموزش و مشاوره است. بنیاد ملی نخبگان و سازمان مدیریت صنعتی می‌توانند در کنار هم زنجیره بهم‌رسانی و اثربخشی نخبگان در صنعت را کامل کنند.

در پایان، طرفین ضمن امضای تفاهمنامه همکاری همه‌جانبه بر موارد زیر تاکید کردند:

- برگزاری رویدادهای شناسایی و شبکه‌سازی نخبگان؛
- توسعه هسته‌های حل مسئله و کانون‌های تفکر در جوار صنعت؛
- کمک به اجرای دوره‌های پسادکتری (Post Doc) در بخش‌های صنعتی؛
- کمک به اشتغال نخبگان با کمک سامانه هدایت شغلی سازمان مدیریت صنعتی؛
- برگزاری کانون‌های ارزیابی ویژه نخبگان؛
- تکریم و الگوسازی نخبگان با تاکید بر الگوهای بخش صنعت؛
- برگزاری مشترک نشست‌های آشنایی با درس آموخته‌های نگهداشت نخبگان؛
- طراحی نظام رتبه‌بندی و جایزه نخبگان مدیریت، صنعت و اقتصاد همراه با تدوین مشوق‌های لازم؛
- طراحی نظام رتبه‌بندی و جایزه سازمان‌های نخبه‌پرور با اعطای مشوق‌های مرتبط.

در پایان این جلسه تفاهمنامه همکاری مشترک با امضای ابوالفضل کیانی‌بختیاری مدیرعامل سازمان مدیریت صنعتی و عباس ابراهیمی معاون سرآمدان و نخبگان بنیاد ملی نخبگان منعقد و مبادله شد.

ساماندهی امدادهای متفرقه، از اولویت‌های صمت

مدیر کل خدمات و نگهداری فنی و مهندسی وزارت صنعت، معدن و تجارت اظهار کرد: در راستای ارائه خدمات بهتر به مشتریان و به‌منظور جلوگیری از زیان‌های احتمالی، ساماندهی امدادخودروهای متفرقه موردتوجه ویژه این وزارتخانه است.

به‌گزارش ایکوپرس، حمید محله‌ای، مدیر کل خدمات و نگهداری فنی و مهندسی وزارت صنعت، معدن و تجارت در حاشیه بازدید از شرکت امدادخودروایران گفت: وزارت صنعت، معدن و تجارت، برنامه‌ها و طرح‌های مدونی با همکاری شرکت امدادخودرو ایران و دیگر شرکت‌های معتبر خدمات پس از فروش برای ارائه خدمت بهتر به مردم و همچنین مدیریت شرکت‌های امداد خودرو در دستور کار دارد.

وی افزود: در قالب این برنامه و با همکاری شرکت‌های خودروساز و بخش‌های خصوصی، راهکارهای کنترلی برای امدادهای متفرقه موردنظر وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

محله‌ای با تاکید بر دارا بودن مجوزهای قانونی و توان توسعه خدمات شرکت‌های امدادی گفت: این شرکت‌ها باید دارای تجهیزات و امکانات پیشرفته‌ای باشند.

مدیر کل خدمات و نگهداری فنی و مهندسی وزارت صنعت، معدن و تجارت به نارضایتی مردم از امدادهای متفرقه خصوصی اشاره کرد و گفت: امدادهای متفرقه به علت نداشتن نیروی انسانی متخصص، کیفیت پایین قطعات، گران بودن هزینه تعمیر و خدمات و نبود نظارت قوی و دائمی، سبب نارضایتی مردم شده‌اند.

محله‌ای ارائه خدمات به‌موقع و مطلوب توسط امدادهای معتبر شرکت‌های خودروساز را عاملی برای جلوگیری از فعالیت امدادهای متفرقه دانست و افزود: اگر شرکت‌های دارای مجوز با ساختار قوی فنی و نیروی انسانی مجرب، خدمات خوب، به‌موقع، طبقه‌بندی شده، استاندارد و شناسنامه‌داری به مشتریان عرضه کنند، شاهد کاهش اقبال مردم به امدادهای متفرقه خواهیم بود.

مدیر کل خدمات و نگهداری فنی و مهندسی وزارت صنعت، معدن و تجارت با تاکید بر اینکه شرکت امدادخودروایران از ساختار و توان خوبی برای ارائه خدمات برخوردار است، به توسعه بازار و مشتریان بالقوه اشاره کرد و گفت: شرایط ارائه خدمات در سطح عالی و خوبی قرار دارد، اما باید گام‌های دیگری برای توسعه برداشته شود که در این‌باره می‌توان به ارائه خدمات به مراکز متمرکز و کسب‌وکارهای بزرگ که دارای ناوگان بزرگی هستند، اشاره کرد و اینکه شرکت امدادخودروایران با توجه به داشتن زیرساخت‌ها و گسترده‌تر بودن خدمات به این حوزه‌ها ورود می‌کند.

در این بازدید، سیدعباس میرحسینی، مدیرعامل امدادخودروایران نیز به تشریح خدمات ناوگان امدادی ایران‌خودرو پرداخت که بزرگ‌ترین مرکز تماس و مجهزترین ناوگان خدمات امدادی در سطح کشور را دارد و به محصولات سایر خودروسازان نیز خدمات ارائه می‌کند.

در این بازدید عباس‌علی غیاثی، دبیر انجمن خدمات پس از فروش، روسا و کارشناسان حوزه خدمات تامین و قطعات وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز حضور داشتند.

افزایش ظرفیت تولید قطعات تارا

پروژه ارزیابی ظرفیت تولید قطعات خودرو تارا در راستای شناخت ظرفیت نهایی و افزایش حداکثری تولید قطعات این محصول، در نیمه نخست امسال از سوی شرکت ساپکو برنامه‌ریزی و محقق شد.

برای نخستین‌بار در پروژه‌های تکوین محصول ایران‌خودرو، ارزیابی ظرفیت تولید قطعات تارا با هدف تشخیص ظرفیت نهایی تولید و افزایش حداکثری ظرفیت تولید، در نیمه نخست امسال از سوی شرکت ساپکو تدوین و اجرایی شد. در این پروژه، ارزیابی ظرفیت‌سنجی قطعه سازندگان، شناسایی قطعات حائز ریسک، آموزش سازندگان و طراحی مدل ظرفیت‌سنجی (PCAT) با ۳۰۰ نفرساعت آموزش کارشناسان ساپکو و زنجیره تامین به اجرا رسیده است.

برپایه این گزارش، با همت کارشناسان ساپکو و زنجیره تامین و شناسایی قطعات حائز ریسک ظرفیت تولید، ۱۲۰ قطعه ریسکی در ۳۲ سازنده شناسایی شد که پیش‌بینی می‌شود تاثیر بسزایی در برنامه‌ریزی افزایش جریان تولید قطعات تارا داشته باشد.

گفتنی است، در ارزیابی ظرفیت تولید قطعه از سوی سازندگان، ۱۶ درصد ظرفیت نهایی به قطعات با ریسک بالا، ۵ درصد به قطعات با ریسک متوسط و ۷۹ درصد باقیمانده به قطعات بدون ریسک خودرو تارا، اختصاص یافته است.

تقدیر از آب و فاضلاب شیراز برای ارائه خدمات به ایثارگران

گردهمایی مشاورین امور ایثارگران و دستگاه‌های اجرایی استان فارس که با حضور محمد هادی ایمانیه، استاندارفارس و جمعی از مشاوران وزرا و مسئولان هماهنگی امور ایثارگران برگزار شد. در این گردهمایی از مدیرعامل آبفا شیراز به پاس اقدامات صورت گرفته در راستای خدمات به ایثارگران تقدیر گردید.

همچنین در این آیین، لوح تقدیری با امضا رضا رحیمی‌نسب، مدیرکل امور لوایح مجلس و دبیر شورای مشاوران وزرا در امور ایثارگران و سیدیعقوب مرادی، مشاور وزیر و مسئول هماهنگی در امور ایثارگران وزارت نیرو توسط استاندار فارس به بهمن بهروزی، رئیس هیات‌مدیره و مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب شیراز اهدا شد. همچنین با اهدا لوح تقدیر از سوی مدیرکل امور لوایح مجلس و دبیرشورای مشاوران وزرا در امور ایثارگران، از فرزاد کرمی مشاور مدیرعامل و مسئول هماهنگی در امور ایثارگران شرکت آبفا شیراز

نیز برای تلاش و جدیت در ارائه خدمات بی‌شائبه به ایثارگران تجلیل گشت.

مسئولان ارشد استان در جمع شورای بسیج رسانه استان فارس

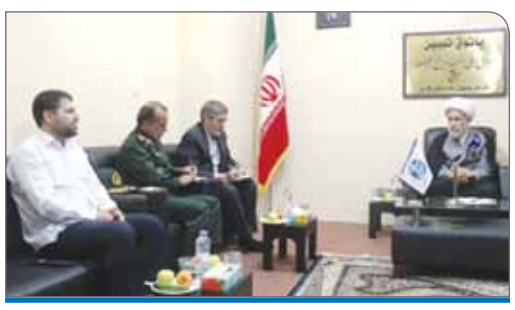
استفاده از ظرفیت رسانه‌ها در جهت تحقق آرمان‌های انقلاب و اعتلای استان

مسئولان ارشد استان فارس، در دیدار با حضرت آیت‌الله دژکام نماینده ولی فقیه در استان فارس و امام جمعه شیراز بر استفاده از ظرفیت رسانه‌ها در جهت تحقق آرمان‌های انقلاب و اعتلای استان تاکید کردند.

مسئولان ارشد استان در جمع شورای بسیج رسانه استان فارس، رسالت جبهه رسانه انقلاب را جهاد تبیین خوانده و گفتند: برای تحقق آرمان‌های انقلاب، مشکلات مردم از سوی مسئولان تاحصول نتیجه و بیان دستاوردها نظام مقدس جمهوری اسلامی پیگیری می‌شود.

رضایی رئیس سازمان بسیج رسانه استان فارس در این نشست با ارایه گزارش از عملکرد سه ماهه پاتوق تبیین در بخش ابتدای جلسه ضمن تقدیر و تشکر ازحضور مسئولان ارشد استان به نمایندگی از اصحاب رسانه استان فارس اظهار داشت.

وی افزود: حضور شما بزرگواران به عنوان تصمیم‌گیران ارشد استان در بسیج رسانه و پاتوق تبیین نشان از اهمیت وجایگاه ویژه اصحاب رسانه در جهت پیشبرد اهداف انقلاب با رویکرد امیدآفرینی در جامعه

دارد.

وی با بیان اینکه بهترین و امین‌ترین مشاوران برای مسئولان در نبرد رسانه‌ای نامتقارن با دشمن، خود اصحاب رسانه هستند گفت: سیاست‌گذاری رسانه‌ای در استان باید توسط فعالان و دلسوزان این عرصه درکنار مسئولان صورت پذیرد.

برگزاری سومین گردهمایی مدیران عامل شرکت‌های زیرمجموعه هلدینگ فولاد متیل

سومین گردهمایی مدیران عامل شرکت‌های زیرمجموعه هلدینگ فولاد متیل برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی هلدینگ فولاد متیل، کیوان جعفری طهرانی تحلیلگر ارشد بین‌المللی موادمعدنی و فولاد به عنوان مهمان این گردهمایی با اشاره به فضای حاکم بر بازار زنجیره فولاد اظهار کرد: یکی از راهکارهایی که می‌تواند باعث حفظ و بقای تولیدکنندگان در بازار باشد این است که با همکاری و تفاهم هرچه بیشتر زیان‌های وارده به حداقل برسد تا به این ترتیب ضمن تامین نیاز واحدهای فولادی به مواد اولیه، توسعه در معدنکاری کشور نیز شکل گیرد.

وی در ادامه تاکید کرد: لازم است برای رسیدن به اهداف تعریف شده برای صنعت فولاد کشور در افق چشم‌انداز تولیدکنندگان فعلی این صنعت بتوانند در چرخه تولید باقی بمانند و روند فعالیتشان در تمام حلقه زنجیره ارزش از تولید تا فروش حفظ شود.

به گفته این تحلیلگر ارشد بین‌المللی موادمعدنی و فولاد، یکی دیگر از اقداماتی که می‌تواند منجر به حفظ و بقای بازار شود این است که در هر شرایطی صادرات انجام شود؛ چراکه شرکت‌های تولیدی، تبدیلی و خدماتی تنها در صورتی می‌توانند منتفع باشند که محصولاتشان را بتوانند در بازارهای موجود به فروش برسانند.

وی تصریح کرد: یکی از مشکلات اصلی در زنجیره فولاد کشور، تصمیمات خلق الساعه ایست که گرفته می‌شود و با متخصصان و کارشناسان این بخش مشورتی از سوی مسئولان صورت نمی‌گیرد؛ در حال حاضر یکی از مواردی که باعث بوجود آمدن چالش برای تولیدکنندگان زنجیره فولاد شده این است که نقش بنگاه‌ها و تشکل‌ها در تصمیم‌گیری‌ها محدود است، از این‌رو به نظر می‌رسد اتحاد فعالان صنعت معدن و فولاد در شرایط موجود ضروری است.

جعفری‌طهرانی با نگاهی به اتفاقات رخداده در بازار جهانی فولاد اظهار کرد: در حال حاضر شاهد کاهش شدید قیمت‌ها در بازار فولاد هستیم که در این میان نقش اتحاد استراتژیک چین و روسیه کاملا محسوس و قابل مشاهده است.

وی در ادامه از رشد و توسعه کمی و کیفی قابل توجه کشورهای آسیای شرقی در حوزه فولاد خبرداد و گفت: شرکت‌های معروف و صاحب نام کشورهای آسیای شرقی در صنعت فولاد تمایل به تعامل و همکاری هرچه بیشتر با فولادسازان بزرگ ایرانی دارند.

تحلیلگر ارشد بین‌المللی موادمعدنی و فولاد در پایان تاکید کرد: مشکل ما در حوزه صنعت، تحریم یا عدم توافق بر سر برجام نیست، بلکه مشکل اساسی ما عدم تخصص نقش‌آفرینان در بازارهای بین‌المللی است، چراکه شاهدیم از ظرفیت‌های تجارت بین‌الملل، ترم‌های حمل‌ونقل و ظرفیت‌های جدید برای انتقال پول به درستی استفاده نمی‌شود.

یادداشت

کنترل تورم و نقش آن در رضایتمندی اجتماعی

فرزاد کیاست-عضو اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

دولت نه‌فقط در موضوع یارانه‌ها، بلکه در تمام تصمیمات اقتصادی، باید اصل مهار تورم را در دستور کار قرار دهد، چراکه این مهم در قدرت خرید مردم و بهبود کیفیت زندگی آنها و در نتیجه میزان رضایتمندی اجتماعی اثرگذاری بالایی دارد.

تورم که پیش‌تر به اسکناس‌های غیرقابل‌تبدیل به طلا گفته می‌شد، در قرن ۱۹ تعریف جدیدی یافت. در این دوره، افزایش سطح عمومی تولید پول و درآمدهای پولی، تعریف علم اقتصاد از تورم است که عموما شامل رشد فزاینده قیمت‌ها، کاهش قدرت خرید مردم، افزایش نامنظم و تصاعدی قیمت‌ها و صدالبته بی‌ثباتی بازار می‌شود. به‌عبارت بهتر، تورم نوعی اخذ مالیات غیرمستقیم از مستضعفان به‌نفع ثروتمندان است. به‌همین دلیل در روزهای تورمی، مردم ضعیف‌تر، هزینه زندگی ثروتمندان را تامین می‌کنند. در این دوران، تقاضای پولی برای خرید کالا یا برخورداری از خدمات متفاوت، به‌شدت افزایش می‌یابد و فرد باید هزینه بیشتری بپردازد؛ در نتیجه یکی از پیامدهای اصلی تورم، کاهش قدرت خرید عمومی است، چه افزایش قیمت‌ها، واقعی باشد و چه بالقوه.

به بیانی دیگر می‌توان ادعا کرد تورم در واقع نوعی مالیات است که افراد ضعیف جامعه که به لحاظ مالی توان و استطاعت کافی ندارند، اخذ می‌شود تا امکاناتی برای ارزشمندی بیشتر دارایی افراد متمول و ثروتمند ایجاد شود. برای پی بردن به این مهم، کافی است بدانیم که در بسیاری از موارد، تورم به‌دلیل دسترسی افراد به اطلاعات مالی و دستکاری اطلاعات موجود ایجاد می‌شود. این افراد در برخی موارد، اطلاعات را به کلی از بین می‌برند یا آنها را به‌طور ناقص ارائه می‌دهند و در سطحی دیگر، اطلاعات را متفاوت از چیزی که هست، بیان می‌کنند. افزایش درآمدهای پولی، تعریف علم اقتصاد از تورم است که عموما شامل رشد فزاینده قیمت‌ها، کاهش قدرت خرید مردم، افزایش نامنظم و تصاعدی قیمت‌ها و بی‌ثباتی بازار می‌شود.

با این تعاریف بهم پیوسته باید گفت تورم، فشاری فزاینده روی دهک‌های پایین جامعه وارد می‌کند که نه‌تنها سبب پایین ماندن کیفیت زندگی آنها می‌شود، بلکه امید به بهبود کیفیت را هم از بین می‌برد و در واقع می‌تواند به‌راحتی موجی از نارضایتی در قشر کم‌درآمد که همواره در کثرت قرار دارند، ایجاد کند. نکته مهم اینکه در برخی موارد، اصلاحات اقتصادی ناگزیر از ایجاد کمی تورم است؛ در این موارد هم دولت‌ها باید قبل از رسیدن تورم به قله، بسته‌های حمایتی و معیشتی عزتمندانه‌ای را برای دهک‌های کم‌درآمد تدارک ببینند تا این گروه مهم از جامعه در فرآیند اصلاح اقتصادی دچار آسیب‌های اقتصادی و دیگر چالش‌های جانبی نشود.

یکی از اقدامات مثبت دولت سیزدهم، اعطای یارانه نقدی به خانواده‌ها بود. در واقع دولت با این اقدام، تصمیم‌گیری برای اقتصاد خانواده را برعهده خود آنها گذاشت تا با آزادی عمل بیشتری یارانه خود را مدیریت کنند؛ نکته اما این است که این مبلغ به هیچ عنوان با افزایش قیمت‌ها همخوانی و تطابق ندارد. ضعف نظارتی دولت، تصمیمات نادرست اقتصادی و اهمال نهادهای مربوط، سبب شد دامنه تورم خیلی زود همه اقلام را در بربگیرد و یکباره جامعه دچار تورمی بزرگ و بعد از آن رکودی عمیق شود.

دولت می‌توانست با پیش‌بینی اوضاع پس از حذف ارز ترجیحی، که کار سختی هم نبود، قبل از اعمال سیاست‌های خود، زیرساخت‌های نظارتی را به شکل گسترده فعال کند تا افزایش قیمت اقلام اساسی که به‌ازای آن یارانه پرداخت می‌شد، منجر به تورم چندده درصدی اغلب کالاها و خدمات نشود. این اشتباه راهبردی دولت بود.

نکته آخر اینکه، دولت باید نه فقط در موضوع یارانه‌ها، بلکه در تمام تصمیمات اقتصادی، اصل مهار تورم را در دستورکار قرار دهد، چراکه این مهم در قدرت خرید مردم و بهبود کیفیت زندگی آنها و در نتیجه میزان رضایتمندی اجتماعی (که بالاترین سرمایه هر دولتی است) اثرگذاری بالایی دارد.

زایندهی تولید بهانه‌ای برای افزایش قیمت خودرو

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه زیانده بودن تولید برخی خودروها نباید بهانه‌ای برای افزایش قیمت باشد، اظهار کرد: در حال‌حاضر خودروسازان، هزینه‌های تولید را محاسبه و بالا بودن هزینه‌ها را اثبات می‌کنند، حال آنکه این هزینه‌ها واقعی نیست و هزینه‌هایی است که به این صنعت تحمیل می‌شود.

لطفاله سیاهکلی در گفت‌وگو با خانه ملت درباره برخی گمانه‌زنی‌ها مبنی بر افزایش کارخانه‌ای قیمت خودروهای زیانده، گفت: رشد هزینه تولید نباید به معنای افزایش قیمت خودرو باشد، زیرا بسیاری از افزایش هزینه‌ها ناشی از سوءمدیریت و سوءاستفاده است.

او با بیان اینکه اگر به دقت صنعت خودرو و موارد مرتبط با آن بررسی شود، مشخص خواهد شد که وضعیت بدتر از تخلفات فولاد مبارکه است، افزود: باید به این پرسش پاسخ داد که چرا در کشور ما که هزینه تامین گاز یا حقوق کارگران بسیار ارزان‌تر از کشورهای اروپایی، چین و ژاپن است، خودرو باکیفیت پایین‌تر از این کشورها تولید و با قیمتی گران‌تر به‌فروش می‌رسد؟ این وضعیت نشان می‌دهد مدیریت مناسبی در هزینه‌ها نداریم. به‌عنوان مثال در این صنعت شرکت‌های صوری ایجادشده که هیات‌مدیره‌های آنها حقوق‌های بسیار بالایی دریافت می‌کنند. وزارت صنعت، معدن و تجارت باید به‌جای اینکه با افزایش هزینه‌های تولید، قیمت خودرو را بالا ببرد، یک‌بار منصفانه، موضوع هزینه‌های تولید خودرو را بررسی کند؛ هزینه‌های واقعی و منصفانه تولید باید از مشتری دریافت شود، اما دریافت هزینه‌های سربار از جیب مشتری غش در معامله است.

در گفت‌وگو با کارشناسان حوزه دخانیات مطرح شد

سیگار، کالای سرمایه‌ای!

محصولات دخانی، ظرفیت مالیات‌ستانی بالایی دارند

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

هر صنعتی ویژگی‌های خاص خود را دارد؛ خودروسازی، صنعتی پیشران است که حدود ۶۰ صنعت را با خود همراه می‌کند، اختلال در صنعت غذایی می‌تواند تهدید جدی برای امنیت هر کشوری باشد، صنعت پوشاک، وابستگی زیادی به صنعت مد دارد و قابلیت تولید و دپو ندارد. در این میان، صنعت دخانیات با وجود آسیب‌های بسیاری که برای سلامت انسان و محیط‌زیست دارد، اما صنعتی با سود ۱۰۰ درصدی است. عدم‌تولید سیگار نمی‌تواند تهدیدی برای امنیت کشور باشد، اما می‌تواند آرامش بازار را برهم زده و سوداگری و قاچاق را افزایش دهد. یکی از چالش‌هایی که در صنعت دخانیات کشور، محلی از تردید شده این است که چرا با وجود سود ۱۰۰ درصدی، یک شرکت تولید سیگار، ۵ هزار میلیارد تومان بدهی در کارنامه خود دارد؟ چه عواملی باعث شده محصولات تولیدکنندگان داخلی در بازار داخل نتوانند با سیگارهای خارجی رقابت کنند؟

عکس: صمت

بهترین شیوه ساماندهی وضعیت تولید سیگار در کشور این است که قانونگذار از تغییر قوانین در کوتاه‌مدت خودداری کند و اجازه دهد قانون مصوب در مدت معینی اجرا شود

کشمکش بین تولیدات داخلی و خارجی

قاچاق، همواره یکی از معضلات صنایع داخلی و از جمله صنعت دخانیات در کشور بوده است؛ به گفته معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت، هر سیگاری که در کشور عرضه می‌شود، اگر کد رهگیری نداشته باشد، قاچاق به‌شمار می‌رود. محمدمهدی برادران خلخالی افزود: سیگارهای تولید داخل، در کردستان عراق به صورت جعلی و با کیفیت بسیار پایین، تولید و عرضه می‌شوند که البته بسیار هم مضر هستند. در این میان، جهش تولید در صنعت دخانیات با توجه به نیاز بازار به شرطی محقق می‌شود که نرخ خرید توتون و تنباکو از کشاورزان به نسبت هزینه‌های آنها، رشد داشته باشد. به گزارش فارس، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت اظهار کرد: در حال حاضر برای حمایت از تولید توتون و تنباکو داخل، تعرفه واردات ۶،۵ برابر شده و قرار است حقوق گمرکی آنها نیز افزایش یابد. او عنوان کرد: یکی از دلایل تمایل به واردات توتون و تنباکو، معطر بودن نوع خارجی آن بوده که از ۹۰ برگ مختلف توتون تشکیل شده است؛ از این‌رو، برای تولید رقابتی باید ضمن افزایش تولید داخل، در راستای ارتقای کیفی محصولات‌مان، برنامه ویژه‌ای داشته باشیم. علی بابایی کارنامی، رئیس فراکسیون کارگری مجلس نیز در این‌باره گفت: توجه به حلقه نخست در زنجیره تولید صنعت دخانیات، بسیار مهم بوده و بر این اساس، برای این بخش، برنامه‌هایی در حال تدوین است. از سوی دیگر، بنا به گفته برخی کشاورزان، هزینه زمین هر هکتار توتون و تنباکو، ۱۲۰ میلیون تومان بوده که با خرید یک کیلوگرم برگ توتون به قیمت ۵۰ هزار تومان، کشاورز در هر کیلوگرم آن، ۵ هزار تومان ضرر می‌کند.

مشکلات صنعت دخانیات در بخش تولید سبب‌شده به‌راحتی بازار آن در اختیار محصولات خارجی قرار گیرد، به‌طوری که سرمایه‌گذار خارجی با ثبت شرکت خود به‌نام شرکتی ایرانی (البته با توافق طرف ایرانی)، هم سهم زیادی (۷۰ درصد) در بازار ایران دارد و هم فرار مالیاتی. علاوه‌بر این، به گفته برادران خلخالی یکی از شرکت‌های بین‌المللی فعال در کشور، با قاچاق یکی از برندهای معروف و جهانی سیگار، تاکنون ۱۰۰ هزار میلیارد تومان فرار مالیاتی داشته است. مالبرو، برندی امریکایی بوده که واردات و تولید آن در کشور ممنوع است.

چرایی سهم بیشتر خارجی‌ها

محمدرضا تاجدار، رئیس انجمن تولیدکنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان محصولات دخانی در پاسخ به این پرسش که چرا عنوان می‌شود شرکت‌های تولیدکننده داخلی فقط ۱۰ درصد سود بازار را در اختیار دارند و ۹۰ درصد سود این بازار برای شرکت‌های خارجی فعال در ایران است، به صمت گفت: این اظهارنظر خیلی دقیق نیست، زیرا سود این شرکت‌ها براساس ساختار آنها (داخلی و خارجی)، متفاوت است. شرکت‌های بین‌المللی به‌دلیل برندهایی که در اختیار دارند، از حاشیه سود بیشتری برخوردار هستند. به‌عنوان مثال، شرکتی که سیگار وینستون یا کنت در ایران تولید می‌کند، شاید به‌لحاظ کیفیت مواد اولیه ۱۰ تا ۲۰ درصد با تولیدات داخلی تفاوت داشته باشد، اما به‌دلیل قابلیت‌هایی که این شرکت‌ها دارند و اینکه برای برندسازی و معرفی خود به مصرف‌کنندگان هزینه کرده‌اند، نرخ فروش بالاتری دارند و طبیعی است سود بیشتری هم داشته باشند. البته در حال حاضر شرکت‌های بین‌المللی فعال در کشور، مالیات بیشتری می‌پردازند. امسال شرکت‌های داخلی در مجموع ۳۲ درصد (۳۰ درصد مالیات ارزش‌افزوده به‌اضافه ۲ درصد حق انحصار) و خارجی‌ها ۴۷ درصد (۴۵ درصد مالیات ارزش‌افزوده و ۲ درصد حق انحصار) مالیات پرداخت می‌کنند. البته این نرخ مالیاتی است که به محصول نهایی تعلق می‌گیرد و از مواد اولیه براساس نوع آنها نیز از ۱۵ تا ۳۲ درصد مالیات دریافت می‌شود. او افزود: شرکت‌های خارجی به‌دلیل تبلیغات، البته نه محیطی، بلکه کیفیتی و همچنین به‌واسطه قدمت زیادی که در بازارهای جهانی دارند، توانسته‌اند سهم بیشتری در بازار کشورمان داشته باشند و اگر تولیدکنندگان داخلی عنوان می‌کنند ۹۰ درصد بازار و سود این محصول را شرکت‌های بین‌المللی و خارجی در اختیار دارند، به این دلایل برمی‌گردد.

▣ دورزدن قانون

براساس قانون مجلس شورای اسلامی درصد مالیات برای تولیدکنندگان داخلی و خارجی متفاوت است، اما عنوان می‌شود شرکت‌های خارجی برای دورزدن قانون، خطوط تولید سیگار به‌شرط تملیک در کشور راه‌اندازی کرده‌اند. به‌این ترتیب، شرکت خارجی با یکی از سرمایه‌گذاران داخلی، مذاکره کرده و خط تولید با تمام تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری را تامین و هزینه سالانه کارخانه را تقبل می‌کند، البته به این شرط که شرکت به‌نام طرف ایرانی و به‌عنوان تولیدکننده ایرانی ثبت شود. ۴، ۵ سال تمام سود این شرکت را سرمایه‌گذار خارجی دریافت می‌کند و پس از پایان زمان تعیین شده، شرکت با تمام تجهیزات به طرف ایرانی واگذار می‌شود. تاجدار در پاسخ به این پرسش که آیا این شیوه همکاری برای سرمایه‌گذار ایرانی، توجیه اقتصادی دارد یا خیر، گفت: براساس قانون تا سال ۷۹، سیگار جزو کالاهای زیان‌آور بود و وارد نمی‌شد. طی این سال‌ها، کشور واردات رسمی سیگار نداشت و تمام سیگارهای داخلی تولید شرکت دخانیات ایران بود و بخشی از نیاز بازار با تولیدات داخلی و بخش زیادی (۸۰ درصد) از طریق قاچاق تامین می‌شد. این امر آسیب زیادی به اقتصاد کشور زد؛ بنابراین سال ۷۹، قانونگذار تصمیم گرفت اجازه واردات رسمی سیگار را بدهد و پس از چند سال، تصمیم بر این شد که تولید این محصول در داخل باشد. این فعال صنعت دخانیات تصریح کرد: در ابتدا چون شرکت‌های خارجی آمادگی سرمایه‌گذاری در ایران را نداشتند، همکاری با سرمایه‌گذاری و تولید مشترک آغاز شد. در این رویه، زمین و نیروی انسانی با طرف ایرانی بود و ماشین‌آلات و بخشی از سرمایه مالی با طرف خارجی. این همکاری با شرکت دخانیات ایران آغاز شد. در این شراکت، طرف خارجی، رویالیتی یا حق مالکانه (مبلغی که به‌منظور بهره‌برداری از امتیاز منابع دارای ارزش اقتصادی به دولت یا مالک پرداخت می‌شود)، حق انحصار و... را پرداخت می‌کرد. وی یادآور شد: در ادامه، حاکمیت براساس قانون برنامه پنجم توسعه، تبصره ۳ ماده ۱۰۲، تمام تولیدکنندگان را مکلف کرد محصولات‌شان را در داخل تولید کنند. به‌این ترتیب، شریک خارجی ملزم شد برای همکاری با شرکت‌های ایرانی و حضور در بازار کشور، کارخانه احداث کند. همچنین براساس قوانین بالادستی، مرکز برنامه‌ریزی و نظارت بر دخانیات کشور باید به موضوع ورود کرده، شرکت‌ها را ملزم به سرمایه‌گذاری مستقل در ایران کند. در این میان، شاید برخی از شرکت‌های بین‌المللی برندشان را به‌عنوان داخلی ثبت می‌کنند و مالیات تعیین‌شده برای شرکت داخلی را می‌پردازند که نهادهای نظارتی باید به این موضوع ورود کنند.

▣ ظرفیت مالیاتی

رئیس انجمن تولیدکنندگان، واردکنندگان و صادرکنندگان محصولات دخانی در ادامه برای ساماندهی صنعت دخانیات کشور و رفع خلأهای موجود، پیشنهاد داد: بهترین شیوه ساماندهی وضعیت تولید سیگار در کشور این است که قانونگذار از تغییر قوانین در کوتاه‌مدت خودداری کند و اجازه دهد قانون مصوب شده در مدت معینی اجرا شود. در حال حاضر، قانون مالیات ارزش افزوده تا ۵ سال، تکلیف را روشن کرده و هر سال هم ۵ درصد افزایش می‌یابد، اما دوباره بنا بر نظر وزارت بهداشت، قرار است این درصد بیشتر شود. این فعال صنعت دخانیات گفت: تغییر مداوم قوانین سبب می‌شود اختلاف نرخ تولیدات داخل و محصولات خارجی زیاد شود که این اختلاف قیمت زمینه‌ساز ورود کالاهای قاچاق می‌شود. از سوی دیگر، هنگامی که شرکت دخانیات ایران واگذار شد، قرار بود اصلاح ساختاری داشته باشد و تعدیل نیرو کند تا با چابک‌سازی، فضایی رقابتی برای این مجموعه به‌وجود آید که البته در این زمینه اصلاحات موردنیاز انجام نشد. این شرکت با ۵ هزار نیرو، سهم کمی در بازار دارد و در چنین شرایطی، طبیعی است که بدهی زیادی داشته باشد. تاجدار در پایان با اشاره به مالیات پرداخت‌شده از سوی تولیدکنندگان سیگار، بیان کرد: سال گذشته صنعت دخانیات بیش از ۱۰ هزار میلیارد تومان مالیات پرداخت کرده که عدد قابل توجهی است. البته این عدد فقط مربوط به تولید بوده و اگر مالیات حوزه توزیع هم به آن اضافه شود، مبلغ آن بیشتر می‌شود.

> حسینعلی پوراقبالی: در حال حاضر، ۷۰ درصد بازار داخل در اختیار شرکت‌های تولیدکننده خارجی فعال در کشور است

قدرت رقابت وجود ندارد

در ادامه حسینعلی پوراقبالی از کارشناسان صنعت دخانیات درباره وضعیت تولید و سوددهی این صنعت به صمت گفت: محصول صنعت دخانیات، خاص بوده و سود زیادی دارد. البته این سود بالا شامل تمام تولیدکنندگان نمی‌شود و برندهای جدید نمی‌توانند با وجود رقبای قدیمی، سود زیادی داشته باشند. وی افزود: بازار ایران را دو شرکت چندملیتی در اختیار دارند. شرکت‌های خصولتی داخلی هم مانند شرکت‌های خودروساز دارای مشکلاتی مانند بروکراسی اداری، نیروی انسانی مازاد و خلأ برنامه‌ریزی درست بوده و نتوانسته‌اند در این عرصه وارد رقابت شوند. چنین فضایی، شرایط را برای شرکت‌های تولیدکننده داخلی بسیار دشوار کرده است. درصد مالیات دو بخش داخلی و خارجی باید متفاوت باشد، اگرچه اکنون هم این گونه است، اما در عمل باز هم شرکت‌های خارجی، برنده بازار ایران هستند. پوراقبالی با بیان اینکه این برندهای خارجی، چون خریدار زیادی دارند، نرخ‌شان هرقدر بالا باشد، باز هم بازار دارند، گفت: شرکت‌های داخلی به این دلیل که سهم زیادی در بازار ندارند، هنگامی که مالیاتشان بالا می‌رود، خریداران‌شان و به همان نسبت، تیراژشان کمتر می‌شود. برای اصلاح این روند باید فاصله مالیاتی و تعیین درصدها بیش از مقدار فعلی باشد.

▣ سرمایه‌گذاری در بازار سیگار

پوراقبالی در ادامه سخنان خود به خرید سیگار به‌عنوان کالایی سرمایه‌ای اشاره کرد و گفت: مشکل دیگر در بازار این است که برخی از افراد بدون نیاز، سیگار و به‌ویژه برندهای پرمصرف که فروش آنها راحت‌تر است را خریداری و آن را انبار می‌کنند. این پدیده با افزایش نرخ دلار، پررنگ‌تر می‌شود. نحوه توزیع هم به گونه‌ای است که ضرر آن را بیشتر مصرف‌کنندگان می‌پردازند. مشکل دیگر، مربوط به وزارت بهداشت است. کارشناسان این وزارتخانه به‌دنبال این هستند که با افزایش مالیات، مصرف دخانیات را در کشور کاهش دهند که البته روش نادرستی است و باید از شیوه‌ای دیگر بهره برد. او اظهار کرد: با افزایش قیمت سیگار، موضوع قاچاق آن از مرزهای زمینی و دریایی مطرح می‌شود و چون این کالا، وزن کم و قیمت بالایی دارد، ظرفیت قاچاق‌پذیری آن زیاد است. به‌عنوان مثال، قیمت یک کارتن سیگار برند معروف بین ۱۰ تا ۱۵ میلیون تومان است و ۴۰ تا ۵۰ کارتن آن به‌راحتی با یک وانت قابل حمل است. بنابراین با افزایش نرخ سیگار، قاچاق آن هم افزایش می‌یابد و چون در کشورهای همسایه تولید سیگار در کردستان عراق، امارات، منطقه جبل‌علی و پاکستان فراوان است و در این کشورها و به‌ویژه منطقه جبل‌علی، ممنوعیتی وجود ندارد، سیگار با قیمت ارزان و به شکل قاچاق وارد کشور می‌شود. این کارشناس صنعت دخانیات با بیان اینکه در دولت سیزدهم بهایی به برنامه‌ریزی داده نمی‌شود، گفت: در این صنعت برای سروسامان دادن به تولید باید تصمیمات جدید در سطح حاکمیت و از سوی کارشناسان متخصص گرفته شود. عموما درباره برنامه‌ها و تصمیمات مربوط به صنعت دخانیات، با فعالان این صنعت مشورت نشده و از نظرات آنها استفاده نمی‌شود. او اظهار کرد: در حال حاضر، ۷۰ درصد بازار داخل در اختیار برندهای خارجی است. تنها مزیت حضور این شرکت‌ها در کشور، ایجاد اشتغال است که البته در مجموع ۳ هزار نفر از تولید تا توزیع در کشور اشتغال ایجاد کرده‌اند، با این وجود از مزایایی زیادی استفاده می‌کنند.

▣ برنامه‌هایی برای انجام

پوراقبالی با اشاره به برنامه‌های پیش‌بینی‌شده در سال‌های گذشته، عنوان کرد: قرار بود توتون در داخل فرآوری شود که تنها یک شرکت به آن جامه‌عمل پوشاند. همچنین قرار بود، زنجیره تولید دخانیات از سوی شرکت بین‌المللی به ایران منتقل شود که تاکنون انجام نشده و مصمم بر انجام آن هم نیستند. وی افزود: از دیگر چالش‌های صنعت دخانیات کشور، ممنوعیت تولید و واردات یکی از برندهای معروف جهانی است که محصولاتش قاچاق می‌شود، مصرفش در بازار بالاست و از عمده‌فروش‌ها گرفته تا کیوسک‌های کوچک فروش در دورترین نقاط کشور هم این سیگار را دارند؛ از این‌رو باید ترتیبی داده شود تا به جای قاچاق سیگار و فرار مالیاتی که عدد بزرگی است، این برند در داخل تولید شود. به‌این ترتیب، قدرت دو شرکت بین‌المللی که ۷۰ درصد بازار سیگار ما را در اختیار دارند، کم می‌شود. گفتنی است این برند به‌لحاظ قیمت، تهدیدی برای ۳۰ درصد بازار محصولات داخلی نیست و بدون شک در این زمینه باید چاره‌اندیشی شود. پوراقبالی در پاسخ به این پرسش که آیا ۵ هزار میلیارد تومان بدهی یکی از شرکت‌های داخلی، به نبود بازار برمی‌گردد، گفت: بدهی این شرکت مربوط به حق انحصار تولید آن است. در سال‌های گذشته، براساس اصل ۴۴ قانون اساسی، شرکت دخانیات ایران واگذار شد. ساختار این شرکت نیاز به اصلاحاتی مانند تعدیل نیروی انسانی مازاد دارد. به‌عنوان مثال در حالی، یک شرکت بین‌المللی فعال در کشور ۳۰۰ نیروی انسانی دارد و با همین تعداد سال گذشته، ۱۷ میلیارد نخ تولید کرده که شرکت دخانیات ایران با ۵ هزار نیروی انسانی، ۹ میلیارد نخ سیگار تولید کرد. او گفت: اجازه تعدیل نیرو داده نمی‌شود که این موضوع به مشکلات شرکت‌های داخلی دامن زده است. در این میان، شرکت‌های خارجی تلاش کردند شرکت دخانیات ایران را هم خریداری کنند مانند اتفاقی که در ترکیه افتاد. پوراقبالی با اشاره به بدهی‌های انباشته شده این شرکت، ادامه داد: قرار بود با بدهی‌هایی که دولت با سازمان بازنشستگی کشور که بخشی از سهام شرکت دخانیات ایران را دارد تهاتر شود که قانونگذار اجازه نداد.

سخن پایانی

بنابر این گزارش، ساماندهی صنعت دخانیات با اصلاح ساختار درونی، سیستم توزیع و تعدیل نیروی مازاد آن، شدنی است. ماشین‌آلات مورداستفاده در این صنعت، بسیار قدیمی شده که باید نوسازی شوند. همچنین باید کیفیت توتون‌های داخلی بالا برود تا کیفیت محصول نهایی ارتقا یابد. به‌این ترتیب می‌توان امیدوار بود سهم شرکت‌های داخلی در بازار دخانیات کشور به‌حداقل ۵۰ درصد برسد.

حضور میدانی برای تثبیت وزارت

افزایش سرعت گازرسانی به بخش کجور

بازگشت به ضرایب قیمتی

ضرورت بازگشت ثبات به سیاست‌گذاری

نبود ثبات در فرآیند سیاست‌گذاری مهم‌ترین چالشی است که عملکرد صنعتگران را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد. در چنین شرایطی امکان برنامه‌ریزی برای آینده از تولیدکنندگان و فعالان صنعتی سلب و عملا فعالیت آنها با چالش‌های جدی روبه‌رو می‌شود. بخش مهمی از این چالش به دلیل دخالت دولت در عملکرد صنایع حادث می‌شود؛ از همین رو تجدیدنظر در آن ضروری به‌نظر می‌رسد.

عکس: صمت

گروه معدن
editor@smtnews.ir

تحمیل خسارت ازسوی دولت به صنایع

اباذر براری، دبیر انجمن نوردکاران فولادی ایران با اشاره به سیاست‌گذاری‌های بی‌ثبات در حوزه‌های مختلف و تاثیر منفی آن بر روند تولید صنایع گفت: سال ۱۴۰۱ برای صنعت فولاد پرچالش آغاز شد. تبعات جنگ روسیه و اوکراین که در هفته‌های پایانی سال ۱۴۰۰ آغاز شده بود، در ابتدای امسال نیز خود را نشان داد. بدین ترتیب شاهد تلاطم و نوسان در بازار فولاد کشور بودیم. به گزارش معدن ۲۴ وی افزود: صنعت فولاد ایران مستقل از سایر صنایع است، اما تبعات و آثار آن به‌ویژه در حوزه صادرات، بر عملکرد کل اقتصاد کشور تاثیر می‌گذارد. همین موضوع نیز حکایت از اهمیت و اثرگذاری این صنعت دارد. این مقام صنفی بیان کرد: از ابتدای امسال شاهد افزایش قیمت‌ها در داخل کشور بودیم. افزایش نرخ مواد اولیه، رشد دستمزد، افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل و... سبب شد انتظار تورمی برای بنگاه‌های اقتصادی به‌وجود آید. روش‌های قیمت‌گذاری در بورس کالا نیز در روند رو به رشد انتظارات تورمی صنایع اثرگذار بود. با افزایش نرخ پایه شمش فولاد در بورس کالا، بازار فولاد با رکود روبه‌رو شد. علاوه بر این شاهد شکل‌گیری حاشیه سود منفی در روند تولید بسیاری از مقاطع فولادی از جمله نبشی و ناودانی بودیم که ضربات سختی را به تولیدکنندگان این محصولات وارد کرد. برای گفت: اعمال عوارض صادراتی در فروردین به بهانه مدیریت بازار داخلی نیز لطمات جدی را به فعالان صنعتی تحمیل کرد. هجمه دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌هایی که در آن مقطع صادر شد نشان از بی‌برنامگی و نبود پشتوانه کار کارشناسی داشت، اما در نهایت استدلال‌های بخش خصوصی از جمله انجمن نوردکاران فولادی ایران در جلسات مختلف با مدیران، موجب لغو این عوارض شد. با این وجود آثار و عوارض آن از جمله اخذ مبالغ و تضامین در گمرکات و از دست رفتن بازارهای صادراتی، ادامه‌دار شدند. وی گفت: لغو اخذ عوارض سبب شد در خرداد امسال شاهد ثبات نسبی در حوزه محصولات فولادی باشیم؛ موضوعی که یک بار دیگر نشان داد دخالت نکردن دولت در بازار به منزله بازگشت ثبات و آرامش به بازارها خواهد بود. برای ادامه داد: بخش عمده مشکلات حاکم بر زنجیره فولاد از بی‌ثباتی از سیاست‌گذاری‌ها نشات می‌گیرد، زیرا بخش خصوصی کار خود را به‌خوبی بلد است و می‌تواند باوجود همه چالش‌های بین‌المللی مسیر رشد و توسعه اقتصادی کشور را باز کند، اما تحقق این رشد و توسعه مستلزم آن است که دولت نیز به نقش و جایگاه خود باز گردد. در واقع از دولت انتظار می‌رود با نگاهی حمایت‌گرانه از صنایع عمل کند. دبیر انجمن نوردکاران فولادی ایران ادامه داد: در حال حاضر نرخ فولاد و محصولات فولادی در بازار جهانی نزولی است. ایران نیز نمی‌تواند نسبت به این مسئله بی‌تفاوت باشد و قیمت‌های داخلی نیز کاهش خواهد یافت، اما انتظار می‌رود حاشیه سودی عادلانه و منصفانه در کل زنجیره حاکم شود تا کل زنجیره با هم رشد کند. وی گفت: در ۶ ماه دوم امسال چشم‌انداز ما ایجاد ثبات در فرآیندهای تولید، کسب بازارهای جدید صادراتی، تحریک تقاضا و رونق بازار داخلی است تا واحدها و بنگاه‌های بخش خصوصی با ظرفیت خوبی کار کنند.

چالش‌های فراگیر صنایع

حسن حسینقلی، رئیس اتحادیه صادرکنندگان سرب و روی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: فعالان بخش معدن و صنایع معدنی با مشکلات متعددی در مسیر فعالیت خود روبه‌رو هستند. برخی از این چالش‌ها عمومی هستند و جدا از نوع فعالیت و تولید محصولات مختلف، از شرایط اقتصادی کشور نشأت می‌گیرند و عملکرد تمامی صنایع را تحت‌تاثیر قرار می‌دهند. بخش مهمی از چالش‌های حاکم بر عملکرد صنایع نیز از سیاست خارجی ایران نشأت می‌گیرد. در واقع صنایع تحت‌تاثیر روابط خارجی ایران و سایر کشورها، به‌ویژه تحریم‌ها هستند. وی افزود: بی‌توجهی دولت‌ها به توسعه زیرساخت‌ها در حوزه‌های گوناگون حمل‌ونقل، انرژی و... مشکل دیگری است که اکنون به سد راه تولید و توسعه صنعتی کشور بدل شده است. صنعتگران در ماه‌های گرم سال با کمبود برق روبه‌رو هستند؛ محدودیتی که از میزان تولید آنها می‌کاهد و خسارت‌هایی را به خطوط تولید تحمیل می‌کند. این فعال صنعت سرب و روی افزود: باتوجه به موارد یادشده که برای تمامی صنایع مصداق دارند، عملکرد بسیاری از صنایع را تحت‌تاثیر قرار می‌دهند، از میزان سودآوری تولید می‌کاهند و همزمان نرخ تمام‌شده تولید را افزایش می‌دهند. در واقع از مجموع این مسائل می‌توان این‌طور نتیجه گرفت که چالش‌های یادشده که بسیاری از آنها از ضعف مدیریت کشور نشأت می‌گیرند، آسیب‌های غیرقابل جبرانی به مسیر توسعه صنعتی کشور وارد می‌کنند و در نهایت همه مردم و اقتصاد کشور از اثرات سوء آنها متاثر خواهند شد. در چنین شرایطی، دولتمردان به‌جای تسهیل شرایط، قوانین مخربی را وضع می‌کنند که به ضرر تولید و تولیدکننده است. به‌عنوان مثال، دولت از سال گذشته فروش محصولات بخش معدن و صنایع معدنی را در بورس کالا اجباری کرد. این گونه اقدامات که عموما به بهانه تنظیم بازار اجرایی می‌شوند، آسیب‌های غیرقابل جبرانی به تولیدکنندگان تحمیل می‌کنند. اجبار فروش محصولات گوناگون در بورس کالا به ضرر صنایع است. حسینقلی تاکید کرد: فروش محصولاتی همچون کنسانتره در بورس کالا غیرمنطقی و خلاف عرف بورس‌های کالایی جهان است. در عین حال باید یادآور شد بورس کالا، راهکاری برای گریز از قیمت‌گذاری دستوری است، اما در کشور ما به محملی برای قیمت‌گذاری بدل شده است.

وی افزود: برای یک بازه زمانی تقریبا دوماهه، نرخ فلزات در بازار جهانی تحت‌تاثیر حمله نظامی روسیه به اوکراین رشد قابل توجهی داشت، اما این روند صعودی ادامه‌دار نبود و در حال حاضر شاهد افت قابل توجه نرخ این فلزات در سطح جهانی به‌دلیل واهمه از رکود اقتصادی هستیم. دولت در دوره‌ای که نرخ فلزات در سطح جهانی افزایش یافت، با وضع عوارض صادراتی، مانع فروش محصولات ما در بازار جهانی شد، این در حالی است که در ضرر ما سهیم نمی‌شود. در واقع گویا دولت تنها به‌دنبال کسب درآمد از عملکرد صنعتگران و تولیدکنندگان است.

> نبود ثبات در فرآیند سیاست‌گذاری مهم‌ترین چالشی است که عملکرد صنعتگران را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد

سخن پایانی

سیاست‌گذاری‌های بی‌ثبات و بعضا نامعقول داخلی ضربات به‌مراتب جدی‌تری از تحریم به عملکرد صنایع وارد می‌کند؛ بنابراین اصلاح این شرایط و توجه به استمرار تولید و اثرات آن بر رشد اقتصادی ضروری به‌نظر می‌رسد.

خبر

راه‌اندازی گذرگاه صنعت آلومینیوم در اندونزی

بزرگ‌ترین بندر جابه‌جایی آلومینا و بوکسیت در اندونزی به‌عنوان گلوگاه صنعت آلومینیوم، در اواسط اوت امسال افتتاح شد. به گزارش باشگاه آلومینیوم در اواسط اوت امسال، رئیس‌جمهوری اندونزی، بندر پونتیاناک (Pontianak) واقع در کالیمانتان غربی را افتتاح کرد. این بندر علاوه بر نفت، ظرفیت جابه‌جایی آلومینا، بوکسیت و سایر کالاها را نیز خواهد داشت. در واقع می‌توان گفت این بندر مهم‌ترین گذرگاه صنعت آلومینیوم در اندونزی خواهد بود. از دیگر محصولات جابه‌جا شده از این بندر می‌توان به محصولات پایین‌دستی نیز اشاره کرد. به‌گفته جوکو ویدودو (Joko Widodo)، رئیس‌جمهوری اندونزی، این بندر سرعت ارتباط و راندمان حمل‌ونقل را در اندونزی افزایش خواهد داد که باعث افزایش رقابت اندونزی در بازارهای جهانی خواهد شد. همچنین افتتاح این بندر باعث جذب سرمایه‌گذاران خارجی خواهد شد. به‌گفته رئیس‌جمهوری اندونزی، فضای اطراف بندر، ظرفیت رشد و گسترش دارد و بخش مهمی از این رشد و گسترش در راستای تجهیزات نقل و انتقال خواهد بود. همین رشد و گسترش هزینه نقل و انتقال را کاهش خواهد داد. طی دهه گذشته یکی از اهداف صنعتی اندونزی، قرار گرفتن در رده‌های بالای تولیدی و صنعتی، هم‌ردیف کشورهای بزرگ صنعتی بوده است؛ بنابراین تمام تلاش خود را در این راستا کرده است. از جمله این تلاش‌ها می‌توان به احداث خطوط راه‌آهن و حمل‌ونقل جدید و... در این کشور اشاره کرد.

مزایده عمومی
شرکت فولاد هرمزگان جنوب

شماره مزایده ۰۱۰۴۰۴

موضوع مزایده: فروش سرباره LF

مواد مورد مزایده به شرح جدول ذیل:

ردیف	شماره مزایده	شرح کالا	واحد	مقدار	مبلغ ضمانت شرکت در مزایده (ریال)
۱	۰۱۰۴۰۴	سرباره LF	کیلوگرم	۲۱.۰۰۰.۰۰۰	۲.۵۴۲.۵۲۰.۰۰۰

هرمزگان جنوب، واحد خرید مواد مصرفی و فروش کالای مازاد.

نحوه شرکت در مزایده:
کلیه اشخاص حقوقی برای شرکت در مزایده می‌توانند جهت بازدید و دریافت اسناد مزایده مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال به حساب ۰۱۱۱۱۱۱۱۰۰۰۰۸ بنام شرکت فولادهرمزگان‌جنوب، نزد بانک ملی شعبه گمرک بندرعباس واریزنموده و با ارائه فیش واریزی و درخواست کتبی در ساعت اداری (بجز روزهای پنجشنبه و ایام تعطیل) پس از هماهنگی به شرکت فولادهرمزگان مراجعه نمایند ویا با ارسال فیش واریزی ازطریق فکس به‌شماره ۰۷۶-۳۳۵۳۰۰۵۵ و یا آدرس ایمیل Nikhalat.m@hosco.ir اسناد را از طریق الکترونیکی دریافت نمایند.
ارائه معرفی‌نامه، داشتن مهر شرکت (اشخاص حقوقی) و رسید واریزی هزینه خرید اسناد جهت دریافت حضوری اسناد الزامی است.

محل دریافت اسناد:
بندرعباس، کیلومتر ۱۳ جاده اسکله شهید رجایی، شرکت فولاد

تاریخ شروع فروش اسناد	تاریخ پایان فروش اسناد	آخرین مهلت تحویل پاکت‌های مزایده	تاریخ گشایش پاکت‌ها
۱۴۰۱/۰۶/۲۰	۱۴۰۱/۰۶/۲۷	۱۴۰۱/۰۶/۲۹ تا ساعت ۱۲:۰۰	۱۴۰۱/۰۶/۳۰

متقاضیان برای آگاهی بیشتر می‌توانند در ساعات اداری با شماره تلفن ۰۷۶-۴۴۸۴۸۸۱۳ تماس حاصل فرمایند و یا به سایت فولاد هرمزگان به آدرس www.hosco.ir مراجعه نمایند.
جهت حضور افراد در فولاد هرمزگان و بازدید از موضوع مورد مزایده، هماهنگی با شماره فوق (۴۸ ساعت قبل از حضور) الزامیست.
هزینه درج آگهی با برنده مزایده می‌باشد.

روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان جنوب

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نوبت دوم

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان بوشهر

برابر رای شماره ۱۴۰۶۰۰۹۰۰۱۴۰۱۶۰۳۲۴-۱۴۰۱/۰۵/۱۵ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی بوشهر تصرفات مالکانه و بلامعارض متقاضی خانم نبیه غائمی فرزند عبداله به شماره شناسنامه ۱۳۶۴ صادره از بوشهر به شماره ملی ۳۵۰۰۹۵۹۰۵۹ در قسمتی شش دانگ یک باب خانه به مساحت ۱۷۷ متر مربع پلاک ۴۰ فرعی از ۲۴۹۴ اصلی مفروزی و مجزاشده از ۲۴۹۴/۳۱ واقع در بخش دو بوشهر خریداری از مالک رسمی گردیده است.

لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، داد خواست خود را به مرجع قضایی تقدیم نمایند.
بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد./.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۶/۰۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۶/۲۰

شکراله سعادتی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان بوشهر

آگهی مفقودی

برگ سبز سواری پراید سفید به شماره پلاک ۹۸ س ۸۲۵ ایران ۳۱ و به شماره موتور m۱۳۵۹۴۰۶۳۶ و به شماره شاسی NAS۴۱۱۱۰۰H۱۰۳۹۱۰۵ مفقود گردیده و از اعتبار ساقط است.

خرم‌آباد

The17th Specialized Exhibition of
Stone, Quarries & Related Industries
15 - 18 November
Isfahan Stone 2022
Isfahan International Exhibition Center, Iran

rastak.isf
+989120295784
ISF@RASTAK-EXPO.COM

هفدهمین نمایشگاه تخصصی
سنگ، معادن و صنایع وابسته
۲۷ -۲۴ آبان ماه ۱۴۰۱
ساعت بازدید: ۱۰ الی ۱۸
کمربندی شرق – رو به روی منطقه روشن دشت نمایشگاه بین المللی اصفهان

برگزار کننده: شرکت رستاک پادویژن تلفکس: ۰۳۱-۸۸۳۴۴۴۵۵-۷
ORGANIZER : RASTAK PADVISION Co
WWW.RASTAK-EXPO.COM
WWW.ISFAHANISF.IR

یادداشت

دیوار بی‌اعتمادی بلند است

سعید صمدی
دبیر اجرایی انجمن زغال‌سنگ ایران

به‌تازگی مهلت ۲ ماهه مجلس به وزیر صمت پایان یافته و زمان بررسی عملکرد وزارتخانه فرارسیده است. هر چند یک سال، زمان کافی برای قضاوت کردن نیست، اما اگر بخواهیم نظری کلی به دستاوردهای وزارتخانه در حوزه‌ای که بیشتر با آن مرتبط هستیم، یعنی معدن، بیندازیم، با کمال تاسف همان روند رکود، رخوت و سستی که از قبل بود، همچنان ادامه یافت و حتی تشدید شد.

بخش معدن شاهد ابتکار عمل واقعی که موجب تغییر اساسی در سیاست‌های کلی وزارتخانه شود، نبوده است. در این مدت وزارتخانه از حوزه مدیریت تخصصی خارج شده و با معدنکارها فاصله گرفته است.

اگر آمار را بررسی کنیم، می‌بینیم که تولید و فعالیت‌ها هم تغییر چندانی نداشته است، در حالی که، تصور اولیه ما این بود که با تغییر و تحولات وزارتخانه، خون جدیدی در رگ‌های این حوزه به‌جریان بیفتد و بتواند باعث جهش و تحولی در حوزه معدن شود.

با کمال تاسف هنوز که هنوز است، حوزه معدن برای تامین ماشین‌آلات با مشکل روبه‌رو است. روی کاغذ اتفاقات زیادی افتاده است، اما در دنیای واقعی خیر. همان‌طور که بارها گفته شده، کل وزارتخانه به واردات ماشین‌آلات و دستگاه‌های موردنیاز معدن با همان نگاهی می‌نگرد که به خودروهای لوکس. برای سیاست‌گذاران این حوزه، واردات بیل، بولدوزر، لودر و تراک همانند تویوتا و لکسوس است، در حالی که، ورود این دستگاه‌ها به حوزه معدن، توسعه و آبادانی را با خود به‌همراه می‌آورند.

ممانعت از ورد ماشین‌آلات جدید و فرسودگی دستگاه‌های موجود موجب شده است که هزینه‌های معدنکاری فوق‌العاده بالا برود و لشکری از معادن در نتیجه کمبود ماشین‌آلات و نرخ بالای تعمیر و نگهداری دستگاه‌های فرسوده، صرفه اقتصادی خود را از دست بدهند.

به این ترتیب بسیاری از معادن به‌ناچار یا تعطیل می‌شوند یا با ظرفیت پایین‌تری کار می‌کنند.

کلیت داستان این است که هنوز همان روند بروکراتیک ادامه دارد، اعتمادی که باید بین وزارتخانه و معدنکاران به‌وجود بیاید، شکل نگرفته و دیوار بی‌اعتمادی همچنان بلند است.

در ۲ ماه اخیر هم هیچ تغییری رخ نداده است و به‌صراحت می‌گویم تغییر جهتی در این زمینه ندیده‌ایم. البته تعدد مسئولیت‌های وزارتخانه موجب شده که وزیر بیشتر وقت خود را صرف فعالیت‌هایی کند که بیشتر زیر ذره‌بین افکار عمومی است،برای مثال خودروسازی، تنظیم بازار و سایر حوزه‌های موردتوجه، اما در بخش‌هایی که اهمیت زیادی دارد و کمتر توی چشم است، متاسفانه فعالیت خاصی انجام نشده است. برای مثال در راستای حساسیت و جایگاه معادن زغال‌سنگ، دست‌کم سالی ۲ بار کارگروه ساماندهی فعالیت‌های این حوزه به ریاست وزیر صمت و با حضور انجمن برگزار می‌شد. این سنتی از قدیم وجود داشته و عموم وزرا در برگزاری آن اهتمام داشتند تا بحث و تبادل‌نظری صورت گیرد، اما متاسفانه در این مدت، حتی یک بار هم، این جلسات تشکیل نشد و در عمل نتیجه‌ای از مکاتباتی که انجام دادیم، به‌دست نیامد. در شرایطی که نرخ جهانی زغال‌سنگ افزایش داشته، ما در نامه‌نگاری‌های خود پیشنهادهایی برای افزایش تولید ارائه داده‌ایم، اما هیچ بازخوردی نداشته است. علاوه بر این، در نتیجه کم‌توجهی به ظرفیت‌های داخلی، باوجود ذخیره ۱۴ میلیارد تنی زمین‌شناسی، کشور ما به واردکننده زغال‌سنگ تبدیل شده است.

سال گذشته ۶۰۰ میلیون دلار زغال‌سنگ و مشتقات آن را وارد کرده‌ایم که اصلا با این حجم از ذخایر غنی در شأن ما نیست که واردکننده زغال‌سنگ بشویم.

به‌گمان من، تفکیک وزارتخانه هم چاره کار نیست، البته این اتفاق کار وزیر را کمی تخصصی‌تر می‌کند، اما مهم تیم معدنی است که حاکم می‌شود. اگر تیمی که عنان کار را در اختیار می‌گیرد، از بدنه معدن برآمده و اشراف کافی به مسائل و مشکلات این حوزه داشته باشد، به‌طبع حتی اگر مسئولیت‌های وزارتخانه بیش از این هم باشد، آن تیم کار خود را انجام می‌دهد. به‌عنوان مثال، در دهه ۴۰ (بین سال‌های ۴۲ تا ۵۲) بزرگ‌ترین تحولات در حوزه معدن اتفاق افتاد. نکته جالب اینجا است که در آن دوره تصدی امور با وزارتخانه «اقتصاد ملی» بود، یعنی معادن، صنایع، بازرگانی، دارایی، اقتصاد و دیگر شاخه‌های آن همه زیرمجموعه یک وزارتخانه بود، اما چون تیم معدنی قدرتمندی تصدی امر را در دست داشت، کارهای بزرگی انجام شد، بنابراین تفکیک به خودی خود، مسئله‌ای را حل نمی‌کند.

توقع این بود که بعد از حضور وزیر جدید صمت، براساس عملکرد مدیران بعضی از سازمان‌های مهم و تاثیرگذار معدنی، که زیرمجموعه وزارتخانه هستند، تغییراتی ایجاد شود که متاسفانه چنین اتفاقی نیفتاد و همان روند گذشته حاکم شد و به‌اعتقاد من، با این شرایط چشم‌انداز روشنی پیش‌روی معدن نیست.

درخواست برای سرمایه‌گذاری ایران در معادن ولایت «کنر»

والی کنر در دیدار با سرکنسول جمهوری اسلامی ایران در جلال‌آباد خواستار سرمایه‌گذاری این کشور در بخش استخراج معادن افغانستان شد. به‌گزارش معدن‌نیوز، مولوی احمد طاها، والی کنر در دیدار با مجید صادقی دولت‌آبادی، سرکنسول جمهوری اسلامی ایران در جلال‌آباد ضمن قدردانی از همکاری‌های ایران و تاکید بر ادامه این همکاری‌ها، خواستار سرمایه‌گذاری و همکاری در بخش‌های استخراج معادن، صنعت چوب، کشاورزی و تهیه بذرهای اصلاح‌شده برای کشاورزان ولایت کنر شد. والی کنر همچنین بر تماس‌های نزدیک و آماده کردن زمینه‌های همکاری با بخش فرهنگی و دانشگاه سیدجمال‌الدین افغان (اسعدآبادی) در آن ولایت تاکید کرد.

وی در ادامه نیز به سرکنسول ایران نسبت به تامین امنیت سراسری در کنر، سرکوب و از بین بردن مخفیگاه‌های داعش و فراهم کردن سفر مصون به همه مناطق این ولایت اطمینان داد.

سرکنسول ایران نیز تاکید بر تحکیم روابط همکاری‌های دوجانبه افزود: سعی می‌کند تا سرمایه‌گذاران ایرانی را برای سرمایه‌گذاری مشترک در ولایت کنر تشویق کند.

کنر یکی از ۳۴ ولایت افغانستان با مرکزیت شهر اسعدآباد است که در منطقه‌ای کم‌جمعیت، کوهستانی و جنگلی در شرق این کشور قرار دارد. در دامنه کوه‌های منطقه یخه‌چینه و احمدی‌غوندی ولسوالی خاص کنر، معادن کرومیت وجود دارد، به‌علاوه، ظواهر معدنی دیگر این ولایت عبارتند از: یشم، نفرایت، روبیدیم، سیانیت، سنگ مرمر و سنگ آهن.

نگاهی به عملکرد وزیر صمت زیر سایه استیضاح

حضور میدانی برای تثبیت وزارت

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

مهلت ۲ ماهه مجلس یک هفته‌ای است که به پایان رسیده و نه از ارائه طرح تفکیک ۲ حوزه صنعت و معدن خبری شده و نه از تعیین‌تکلیف وزارت صنعت، معدن و تجارت.

شروع ماجرا به ۷ تیر امسال برمی‌گردد که محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس در جلسه علنی اعلام کرد که باوجود درخواست و امضای ۱۷ نماینده، استیضاح وزیر صمت را متوقف کرده است.

وی با تاکید بر اینکه، براساس قانون، درخواست و امضای ۱۰ نماینده برای استیضاح یکی از وزرای هیات دولت کافی است و باتوجه به اینکه هم‌اکنون ۱۷ نماینده خواستار استیضاح رضا فاطمی‌امین، وزیر صمت هستند، اظهار کرد: از نمایندگان درخواست دارم، چون دولت تصمیم به اقدام دارد و با لایحه به‌دنبال اصلاح هستند، فرصت ۲ ماهه به دولت بدهیم و مطمئن هستیم که این کار انجام می‌شود.

وی افزود: رئیس‌جمهوری به این نتیجه رسیده‌اند که درباره این وزارتخانه باید تجدیدنظر و وزارت صمت به ۲ وزارتخانه تبدیل و ۲وزیر به مجلس معرفی شوند تا اصلاح ساختاری به‌صورت اصولی انجام گیرد، بنابراین این موضوع از طریق لایحه به‌سرعت به مجلس داده خواهد شد. در گزارش امروز صمت، نظر ۲ فعال معدن درباره عملکرد وزیر، تغییرات ۲ماهه اخیر و شرایط ایده‌آل برای بخش معدن را جویا شدیم.

عکس: آیدا فریدی

استراتژی‌های اکتشافی و استخراجی که موردغفلت قرار گرفته، باید موردتجدیدنظر و بازتعریف قرار گیرد. این موارد جزو آیتم‌های فوق‌العاده مهمی هستند که می‌توانند تاثیر فراوانی در جهش معدن داشته باشند

درخواستی که پیگیری نشد

نمایندگان می‌گویند با اینکه مهلت مقرر به پایان رسیده، مجلس هیچ لایحه‌ای از جانب دولت برای بحث تفکیک ۲ وزارتخانه دریافت نکرده است.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس، در شرح این ماجرا به تابناک گفت: طی تماس مقامات ارشد دولت با رئیس مجلس، جمع‌بندی این شد که مجلس در حال حاضر این استیضاح را انجام ندهد و از دستور خارج کند تا خود دولت ظرف ۲ ماه آینده لایحه‌ای برای تفکیک وزارتخانه ارائه دهد و بعد از اینکه تفکیک انجام شد، ۲ وزیر جدید برای وزارتخانه‌های تازه‌تاسیس صنایع و معادن و وزارت بازرگانی معرفی شوند.

احسان ارکانی ادامه داد: باوجود گذشت کمابیش ۲ ماه، هیچ لایحه‌ای از جانب دولت برای بحث تفکیک وزارتخانه صمت به مجلس نرسیده است.

به‌هر حال، موضوع، تفکیک درخواست مجلس نبوده و اینکه موافق یا مخالف با تفکیک هستیم، یک بحث دیگر است. در اصل این پیشنهاد دولت بود که هیچ‌گاه پیگیری نکرده و لایحه‌ای هم ارسال نشده است.

بیگانگی با معدن

پیمان افضل ـ مدرس دانشگاه و فعال حوزه اکتشاف معدن: به گواه آمار و شواهد موجود، به‌نظر می‌رسد وزیر صمت، سال گذشته در حوزه معدن عملکرد مثبتی نداشته است، به‌عبارت دیگر، دیدگاه‌های ایشان به‌طورمطلق توسعه‌ای نبوده و نیست. گاهی می‌توان به جرات ادعا کرد که این حوزه استراتژی خاصی را دنبال نکرده است، علاوه بر این، معاونت معدنی وزارت صمت هم با حوزه معدن بیگانه است و این موضوع خود را در سیاست‌گذاری‌های این بخش به‌شکل کامل نشان می‌دهد.

تثبیت در قدرت

در پاسخ به این پرسش که آیا در این ۲ ماهه اخیر، تغییری در رویه مدیریت ایشان رخ داده است یا خیر، باید گفت در این مهلت هیچ تغییری در رویه وزیر ایجاد نشده و فقط مقداری حضور میدانی ایشان در حوزه‌های معدنی افزایش پیدا کرده است. شاید این اقدام هم تلاشی است راستای تثبیت موقعیت وزارت در یکی از این ۲ وزارتخانه، که به‌احتمال زیاد تشکیل خواهد شد.

مانع‌تراشی‌ها

در این مدت یک‌ساله حضور وزیر، بسیاری از امور حوزه معدن مغفول ماند و نه‌تنها حمایتی از معدنکاران نشد، بلکه حتی مانع‌تراشی‌های زیادی در مسیر فعالیت آنها به‌وجود آمد. این مسئله حاصل بخشنامه‌های متناقض، متعدد و پراشتباهی است که بخش معدن را دچار رکود و سردرگمی کرده است.

از اول اشتباه بود

ادغام وزارتخانه‌ها از روز اول اقدام اشتباهی بوده است. در کل کشور فردی نداریم که هم صنعت بداند، هم معدن و هم تجارت. چنین علامه دهری وجود ندارد و اگر هم به‌فرض محال وجود داشته باشد، خود را درگیر کار دولتی نخواهد کرد، بنابراین بهتر این است که حداقل این وزارتخانه‌ها تفکیک شود، شاید در این میان یک نفر پیدا شود که در حوزه صنعت، بازرگانی و معدن اقدامات تخصصی و موثرتری انجام دهد.

به نظر من اگر بخش بازرگانی که حوزه متفاوتی از تولید و معدن است، منفک شود، اقدام مثبتی خواهد بود و می‌تواند نتایج بهتر و امیدوارکننده‌تری داشته باشد.

تفکیک یا تثبیت

به‌اعتقاد من، تفکیک وزارتخانه می‌تواند تاثیرات مثبتی بر بخش معدن داشته باشد، چون در حال حاضر بخش بازرگانی و بازار به‌شدت بر بخش تولید سایه افکنده است و اجازه رشد به معدن نمی‌دهد. جالب اینجا است که معاون معدنی وزارتخانه را از بخش بورس و بازرگانی انتخاب کرده‌اند؛ مشخص است کسی که با این دیدگاه می‌آید با موضوع تولید چندان آشنا نیست.

اگر من وزیر بودم

اگر مسئولیت وزارت صمت برعهده من بود، در تفکیک وزارت معادن و صنایع معدنی تلاش می‌کردم و اقدامات جدی و اساسی در این زمینه انجام می‌دادم، چون کشوری که معدن‌خیز است، باید وزارت معادن و صنایع معدنی جدا از هم داشته باشد. اقدام مهم دیگر، این باشد که نقش سازمان زمین‌شناسی در سطح تصمیم‌گیری‌ها ارتقا پیدا و به‌سمتی سوق پیدا کند که قدرت تصمیم‌گیری ریاست سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور در حد معاون وزیر شود. موضوع مهم دیگر این است که استراتژی‌های اکتشافی و استخراجی که موردغفلت قرار گرفته است، باید موردتجدیدنظر و بازتعریف قرار گیرد. این موارد جزو آیتم‌های فوق‌العاده مهمی است که می‌تواند تاثیر فراوانی در جهش معدن داشته باشد.

> کشوری که معدن‌خیز است، باید وزارت معادن و صنایع معدنی جدا از هم داشته باشد

ثبت نمره مردودی

کامران وکیل ـ کارشناس حوزه معدن و فعال صادرات: نمره‌ای که می‌توان به عملکرد یک سال گذشته ایشان داد، نزدیک به صفر است، زیرا در هیچ حوزه‌ای، شاهد حرکت مثبت یا اقدام قابل‌توجهی نبودیم. ایشان جزو وزرایی است که با عملکرد خود، نه مقبولیتی در میان نمایندگان مجلس داشته، نه رضایت بخش تولید، مصرف، واردات یا صادرات مواد معدنی را به‌دست آورده و در سال گذشته حتی یک اقدام مثبت هم انجام نداده است. در سال گذشته، ۹۰ درصد خروجی وزارت صنعت، معدن و تجارت به بحث خودرو مربوط بوده و اتلاف وقت‌های غیرموجه برای واردات خودرو، باتوجه به آنکه این موضوع در قانون بودجه تکلیف شده،وجود داشته است. در حال حاضر نیمه برج ششم سال را پشت‌سر گذاشته‌ایم و هنوز در وزارتخانه درگیر یک آیین‌نامه هستیم. در موضوع تکثر بخشنامه‌ها و بلاتکلیفی موضوع واردات با ارز نیمایی، وزارتخانه همچنان موضع انفعالی دارد. هر روز هم بخشنامه‌های عجیب و غریب دیگری در سامانه جامع تجارت منتشر می‌شود و یک روز محدود می‌کنند، یک روز ممنوع و روز دیگر مشروط.

۲ ماه مثل ۱۰ ماه گذشته

در ۲ ماه اخیر هم، هیچ اتفاق خاصی رخ نداد و به‌همان شیوه ۱۰ ماه گذشته سپری شد. در حوزه معدن به‌طور قطع و یقین شاهد ضعیف‌ترین دوره توجه به بخش معدن در دوران بعد از انقلاب بودیم.

حوزه معدن در ذات خود، چالش‌های زیاد و مخاطرات فراوانی دارد و کسانی که سالیان سال در بخش معدن و متاسفانه امروزه بخش خصوصی علاقه‌ای به حضور در بخش معدن ندارد، مگر کسانی که از قدیم در این حوزه بوده‌اند و مخاطراتش را به‌جان می‌خرند و فعالیت خود را ادامه می‌دهند.

من اگر در جایگاه وزیر معدن بودم، سعی می‌کردم به‌جای یک جوان بی‌تجربه در حوزه معدن، کسی را که بر این حوزه تسلط دارد، به کار بگیرم تا اینقدر باعث دردسر فعالیت معدن، تعطیلی بسیاری از معادن و رکود اکتشافات نشود و همین گرفتاری‌ها گریبان همه بخش‌های صنعتی را نگیرد.

سخن پایانی

ترکش‌های حواشی وزارت صمت و ماجرای عملکرد وزیر در یک سال گذشته، دامن زیرمجموعه معدنی وزارتخانه را هم گرفته و سالی پر از سردرگمی، نارضایتی و رکود را در این حوزه رقم زده است. در ۲ماه اخیر و پس از مسکوت ماندن استیضاح، ابهام هم به این مجموعه اضافه شده است؛ ابهامی که محدود به فعالان حوزه معدن نیست و حتی نمایندگان مجلس هم نسبت به آن گله‌مند هستند. هنوز معلوم نیست سرانجام داستان چیست، استیضاح وزیر، تفکیک وزارتخانه یا هر دو، اما امید است ماجرا به هر حال ختم به خیر شود.

چالش‌های مناطق آزاد برای توسعه اهداف تجاری بررسی شد

از انتصاب نابجا تا اجرای قوانین ناصواب

مناطق آزاد تجاری در دهه ۷۰، با هدف بهبود و تسهیل فرآیندهای تجاری و کاهش وابستگی ایران به درآمدهای نفتی تاسیس شدند. بیشتر تمرکز اهداف شکل‌گیری این مناطق افزایش صادرات بود، اما براساس ماده یک قانون چگونگی اداره مناطق آزاد، هدف از ایجاد این مناطق، توسعه پروژه‌های عمرانی، گسترش اشتغال، محرومیت‌زدایی و... عنوان شده است؛

بنابراین می‌توان گفت توسعه اقتصادی از طریق افزایش تولید و صادرات غیرنفتی، هدف اصلی تشکیل مناطق آزاد است. باوجود تمام اهداف مثبت عنوان شده، طی ۳ دهه اخیر بازدهی چندان مطلوبی را از این مناطق شاهد نبودیم و به‌نظر می‌رسد تا امروز نتوانستیم از ظرفیت‌های اصلی این مناطق بهره گیریم و مناطق آزاد به محلی برای واردات تبدیل شده‌اند.

مثبت شدن تراز تجاری

سعید محمد، مشاور رئیس‌جمهوری و دبیر شورای‌عالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی اظهار کرد: اهداف اصلی راه‌اندازی مناطق آزاد در اسناد بالادستی، صادرات، تولید، ارزآوری، ورود فناوری‌های جدید و فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان و امثال آن است، اما کارنامه این مناطق تا امروز راضی‌کننده نبوده و این مناطق نتوانسته‌اند هم‌پای مناطق آزاد کشورهای رقیب ما در منطقه رشد کنند. به گزارش مهر، وی ادامه داد: تراز تجاری مجموع مناطق آزاد و ویژه اقتصادی طی سال‌های اخیر مثبت بوده و رقم این شاخص در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۱ میلیارد دلار بود، اما تراز تجاری مناطق آزاد به‌تنهایی در ۳ دهه گذشته، منفی بود. البته با حل‌وفصل برخی مشکلات فعالان اقتصادی در یک سال اخیر، توانستیم کاری کنیم که از مهر سال گذشته تاکنون تراز تجاری مناطق آزاد به مثبت ۳۵ میلیون دلار برای نخستین بار در ۳۰ سال گذشته تغییر کند.

▣ مناطق آزاد دروازه واردات نیست

دبیر شورای‌عالی مناطق آزاد در پاسخ به برخی انتقادها درباره تبدیل شدن مناطق آزاد به دروازه واردات اظهار کرد: از مهر سال گذشته تا پایان خرداد امسال، ۸۳۰ میلیون دلار واردات داشتیم که ۵۰ درصد آن واردات ماشین‌آلات موردنیاز برای فعالیت‌های تولیدی همان مناطق بود، بخشی هم به واردات کالاهای اساسی ساکنان مناطق آزاد اختصاص داشت و در نهایت تنها ۱۰۰ میلیون دلار واردات کالاهای همراه مسافر بوده است. محمد در ادامه گفت: مجموع واردات مناطق آزاد در قالب کالای همراه مسافر در سال گذشته ۱۱۲ میلیون دلار بود که رقم قابل‌توجهی نیست. این میزان واردات سبب می‌شود مردم به‌جای سفر و خرید از کشورهای همسایه، کالاهای موردنیاز خود را در داخل خریداری کنند. ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز هم دروازه قاچاق نبودن مناطق آزاد را تایید کرده است.

ناموفق بودن مناطق آزاد در تجارت

عبدالرضا ارسطو، کارشناس اقتصاد درباره عملکرد مناطق آزاد گفت: در زمینه مناطق آزاد، در قانون مشوق‌ها و امتیازات ویژه‌ای برای سرمایه‌گذاری خارجی، ورود و خروج سرمایه، تاسیس بانک و بیمه بین‌المللی، معافیت مالیاتی، تسهیل واگذاری زمین به فعالان و همچنین صدور مجوزها دیده شده که اهمیت این مناطق در نگاه سیاست‌گذار را نمایان می‌سازد. سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران طی سال‌های اخیر به‌دنبال بهبود روند فعالیت‌های اقتصادی در مناطق آزاد بودند و به همین منظور تلاش کردند اقدامات فعالان اقتصادی را بر محور تولید و صادرات شکل گیرد. به گزارش مهر وی ادامه داد: موقعیت استراتژیک مناطق آزاد، از مسائلی است که سبب شده اهمیت این مناطق برای کشور بیشتر شود. اکثر مناطق آزاد کشور ما مرزهای مشترک با کشورهای همسایه داشته و روابط اقتصادی تجار را تقویت می‌کنند. وی ضمن تاکید بر ناموفق بودن مناطق آزاد در توسعه امور تجاری، گفت: متاسفانه تاکنون نتوانسته‌ایم از تجربیات موفق جهانی در حوزه مناطق آزاد بهره ببریم. مناطق آزاد در ایران بدون هیچ گونه امکانات زیرساختی و شرایط لازم برای تولید و صادرات راه‌اندازی شدند. مدیران این مناطق نیز بدون حمایت‌های دولتی، مجبور شدند برای تامین مالی پروژه‌های زیرساختی مناطق، دست به اقدامات مختلفی بزنند. یکی از اقدامات انجام‌شده در راستای تامین مالی که با ذات و کارکرد مناطق آزاد هم همخوانی نداشت، واردات کالاهای مصرفی خارجی به این مناطق و کسب درآمد از عوارض‌های دریافتی از آن بود. همین امر موجبات تضعیف تولید و صادرات مناطق آزاد را فراهم آورد و در نهایت مناطق آزاد از اهداف اصلی خود دور ماندند.

▣ انتصاب نابجای مدیران

ارسطو معتقد است منابع درآمدی ناپایدار که متکی به واردات است، عامل اصلی موفق نبودن مناطق آزاد طی ۳ دهه گذشته در دستیابی به اهداف محسوب می‌شود. وی ناکارآمدی برخی مدیران را از دیگر دلایل توسعه‌نیافتگی مناطق آزاد عنوان کرد و ادامه داد: انتخاب مدیران سیاسی و دخالت‌های نابجا در انتصابات مناطق آزاد، فاکتور شایسته‌گزینی را برای مدیریت این مناطق تضعیف کرده است. این امر سبب شد مدیران بر سر کار آمده در مناطق آزاد، آشنایی لازم و دغدغه کافی برای توسعه تجارت کشور نداشته باشند؛ از این رو طی سال‌های اخیر اهداف توسعه‌ای به‌طور کامل محقق نشده و بی‌ثباتی‌های مدیریتی متعددی را شاهد بودیم. وی افزود: بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های متعدد و دست‌وپاگیر که فضای کسب‌وکار را در برخی از مناطق آزاد ضعیف‌تر از سرزمین اصلی کرده، قابل‌توجه است. علاوه بر آن بخشنامه‌های خلق‌الساعه و تسری قواعد سرزمین اصلی به مناطق آزاد هم در عدم کامیابی این مناطق در توسعه‌های تجاری، نقش جدی داشته است. بی‌توجهی به دیپلماسی اقتصادی و تجاری در معاملات و مبادلات با کشورهای هم‌مرز نیز موجب شده زمینه توسعه صادرات به‌طور جدی شکل نگیرد. این موارد را در کنار هم می‌توان به‌عنوان دلایل اصلی ناکامی مناطق آزاد در دستیابی به اهداف معرفی کرد.

سخن پایانی

کارشناسان معتقدند یکی از مهم‌ترین مسائلی که در نامطلوب بودن عملکرد مناطق آزاد نقش دارد، اجرا نشدن کامل قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی است. براساس نظر آنها، الگوی حکمرانی و ساختاری نامناسب سازمان‌های مناطق آزاد و همچنین نیروی انسانی مازاد موجب تضعیف کارکرد مناطق آزاد شده و برای بهبود عملکرد مناطق آزاد، باید این عوامل به‌طور ریشه‌ای شناخته و رفع شوند. مسائل مالی و بانکی مانند سیاست‌های مالیاتی، از دیگر مشکلات مناطق آزاد محسوب می‌شوند. قوانین مالیاتی در حوزه مالیات بر عملکرد و مالیات بر ارزش افزوده، بخشنامه‌های متعدد سازمان امور مالیاتی برای مناطق آزاد، تعمیم رویه‌های و مقررات گمرکی و بانک مرکزی که در سرزمین اصلی اجرا می‌شوند به مناطق آزاد و سختگیری‌ها و محدودیت‌آفرینی‌های نهادهای دولتی، از جمله عوامل و مواردی هستند که تسهیل فعالیت‌های اقتصادی در مناطق آزاد را به چالش کشیده‌اند.

چشم‌انداز

بازیگران اصلی تجارت سیگار

تولید تنباکو در ایالات‌متحده از دهه ۱۹۸۰ به‌طورقابل‌توجهی کاهش یافته، اما ایالات‌متحده همچنان یکی از تولیدکنندگان اصلی برگ تنباکو است. ایالات‌متحده پس از چین، هند و برزیل، چهارمین کشور بزرگ تولیدکننده تنباکو در جهان محسوب می‌شود. براساس آمار oec.world، در سال ۲۰۲۰ بزرگ‌ترین صادرکنندگان سیگار حاوی تنباکو، لهستان با ۴.۰۶ میلیارد دلار، امارات‌متحده‌عربی با ۳.۴۶ میلیارد دلار و آلمان با ۱.۳۸ میلیارد دلار سیگار بودند. از سویی دیگر، در همین سال، ژاپن با بیش از ۲.۲ میلیارد دلار واردات سیگار حاوی تنباکو، بزرگ‌ترین واردکننده این محصول دخانی شناخته شد. پس از آن، ایتالیا با ۱.۸۷ میلیارد دلار، آلمان با ۱.۶۱ میلیارد دلار، اسپانیا با ۹۹۱ میلیون دلار، عراق با ۹۲۱ میلیون دلار و فرانسه با واردات ۷۲۸ میلیون دلار به‌عنوان مهم‌ترین واردکنندگان سیگار به‌شمار می‌روند.

در این میان، در سال ۲۰۱۸، متوسط تعرفه سیگارهای حاوی تنباکو ۱۱.۳ هزار درصد بود؛ این رقم نشان می‌دهد سیگار کمترین نرخ تعرفه را در جهان میان طبقه‌بندی محصولات برمبنای HS-CODE دارد. (کد بین‌المللی کالا یا HS-CODE کد کالای بین‌المللی است که جزئیات کالا را در بازارهای تجارت خارجی مشخص می‌کند). کشورهایی که بالاترین تعرفه وارداتی برای سیگارهای حاوی تنباکو را دارند، به‌ترتیب جزایر کوک با ۳۸.۷ میلیون درصد، سنت کیتس و نویس ۴۹۵ هزار درصد، مصر ۴۱۴ هزار درصد و سوئیس ۳۵۷ هزار درصد هستند. این نوع رویکردها نشان می‌دهد برخی کشورها در جهان، در تلاش هستند تا حداکثر حفاظت را از مردم و اقتصاد خود در برابر دخانیات داشته باشند. از سویی دیگر، نرخ تعرفه واردات سیگار در کشورهای مصر، موریس، امارات‌متحده‌عربی، ارمنستان و هنگ‌کنگ، صفر درصد است.

پیش‌تر عنوان شد، امریکا یکی از مهره‌های اصلی تجارت سیگار است. ایالات‌متحده به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان تنباکو و محصولات زنجیره آن، اقتصاد وابسته‌ای به این کالاها در تجارت داخلی و خارجی دارد. براساس آمار کمیسیون تجارت فدرال ایالات‌متحده (FTC)، در طول سال ۲۰۱۷، حدود ۲۴۹ میلیارد نخ سیگار در ایالات‌متحده فروخته شد که کاهش ۳.۵ درصدی نسبت به ۲۵۸ میلیارد سیگار در سال ۲۰۱۶.۷ را نشان می‌دهد. ۴ شرکت فیلیپ موریس امریکا، رینولدز امریکن، ITG برندز و لیگت، حدود ۹۲ درصد از فروش سیگار در ایالات‌متحده را به خود اختصاص دادند. واردات سیگار امریکا بیشتر از ۲ کشور کانادا و کره‌جنوبی انجام می‌گیرد. حدود ۸.۳ درصد از موجودی سیگار ایالات‌متحده در سال ۲۰۱۶ و ۷.۹ درصد در سال ۲۰۱۷ را سیگارهای وارداتی تشکیل می‌دهند. به‌طور متوسط، ۴۴.۳ درصد از مالیات غیرمستقیم فدرال و ایالتی در امریکا را نرخ خرده‌فروشی سیگار تشکیل می‌دهد.

در بیشتر کشورها، سیگارهای غیرقانونی بسیار ارزان‌تر از سیگارهای قانونی است که واردات آنها با تعرفه و مالیات همراه هستند. این ارزان بودن سیگارهای قاچاق سبب می‌شود تا علاقه مردم به استفاده از آنها و در نتیجه واردات غیرقانونی سیگارها افزایش یابد. افزایش علاقه و دسترسی مردم به سیگارهای ارزان قاچاق، بدیهی است که سلامت جامعه را موردهدف قرار داده و اگر آن را در کنار فرارهای مالیاتی در این بحث قرار دهیم، تجارت سیگارهای قاچاق را می‌توان یک معضل اقتصادی ـ اجتماعی عنوان کرد، اما افزایش قاچاق تنها پیامد این مسئله نیست؛ افزایش تولید و واردات سیگارهای بی‌نام‌ونشان و حتی تقلبی یکی از بحران‌های مهم سیگارهای ارزان است.

اگر تجارت غیرقانونی جهانی سیگار از بین برود، دولت‌ها از سال ۲۰۳۰ به بعد به‌طور سالانه، حداقل ۳۱ میلیارد دلار سود اضافه از تجارت سیگار کسب خواهند کرد، همچنین این اتفاق می‌تواند جان بیش از ۱۶۰ هزار نفر را در سال نجات دهد.

براساس مطالعات tobaccofreekids، حذف تجارت غیرقانونی سیگار پیامدهایی از جمله افزایش کلی نرخ سیگار به‌میزان ۳.۹ درصد و کاهش ۲ درصدی مصرف جهانی سیگار، افزایش ۳۱.۳ میلیارد دلاری درآمد دولت‌ها به‌ویژه برای کشورهای کم‌درآمد را خواهد داشت.

رشد تجارت غیرنفتی ایران در ۵ ماه

بیش از ۳۳ میلیون و ۳۳۳ هزار تن کالا به ارزش ۲۰ میلیارد و ۶۳۶ میلیون دلار بین ایران و ۱۵ کشور همسایه ایران تبادل شد که ۵۷ درصد وزن و ۴۸ درصد کل تجارت ۵ ماه نخست ایران را به خود اختصاص داده است. به‌گزارش تسنیم و به‌نقل از گمرک ایران، تجارت خارجی غیرنفتی کشور در ۵ ماه نخست امسال، ۵۸ میلیون و ۱۴۰ هزار تن کالا به ارزش ۴۲ میلیارد و ۵۸۹ میلیون دلار بوده که از این میزان ۳۳ میلیون و ۳۳۳ هزار تن کالا به ارزش ۲۰ میلیارد و ۶۳۶ میلیون دلار بین ایران و ۱۵ کشور همسایه تبادل شده و این میزان تبادل، ۵۷ درصد وزن و ۴۸ درصد ارزش تجارت خارجی کشور را به خود اختصاص داده است.

براساس این گزارش، از ابتدای سال تا پایان مرداد امسال، ۲۵ میلیون و ۳۹۸ هزار تن کالای ایرانی به ارزش ۱۰ میلیارد و ۷۲۳ میلیون دلار به کشورهای همسایه صادر شد که نسبت به مدت مشابه ۲۷ درصد افزایش داشته، این میزان کالای صادره، ۵۸ درصد وزن و ۵۱ درصد ارزش کل صادرات ایران در ۵ ماه نخست امسال بوده است.

از ۱۴ میلیون و ۶۵ هزار تن کالای وارده به کشور، به ارزش ۲۱ میلیارد و ۶۶۵ میلیون دلار در ۵ ماه نخست سال، ۷ میلیون و ۹۳۵ هزار تن کالا به ارزش ۹ میلیارد و ۹۱۳ میلیون دلار از کشورهای همسایه بوده که ۵۶ درصد وزن و ۴۶ درصد ارزش واردات را به خود اختصاص داده که نسبت به مدت مشابه سال قبل با رشد ۲۱ درصدی همراه بوده است.

رخنه سود شیرین دخانیات در اقتصاد جهان

ترجمه و تدوین:
ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

اقتصاد دخانیات یکی از پولسازترین فعالیت‌های تجاری برای تمامی کشورهای جهان محسوب می‌شود. دخانیات تنها بخش اقتصادی است که هم برای کشورهای مصرف‌کننده و هم تولیدکننده درآمدهای کلان به‌ارمغان آورده و از این‌رو، هیچ دولتی وجود ندارد که در باطن، با تجارت و گردش‌های مالی دخانیات مخالف باشد، اما رخداد اتفاقاتی همچون کاهش سن استعمال دخانیات، فعالان اجتماعی و سازمان‌های سلامت‌محور را بر آن داشت تا نسبت به رشد این اقتصاد گسترده و زنجیره‌ای واکنش نشان دهند، در نهایت، افزایش نرخ محصولات دخانی و سنگین‌تر شدن با مالیات برای خرید و فروش این اقلام، نتیجه تلاش‌های مدنی و حقوقی بود، هرچند افزایش مالیات دخانیات، راه جدید درآمدزایی را برای دولت‌ها باز کرد، بنابراین حتی مبارزه و مخالفت با استعمال دخانیات نیز برای دولتمردان سودهای کلان اقتصادی دارد. صمت در این گزارش، رویکردهای مختلف کشورها نسبت به اقتصاد محصولات دخانی را زیر ذره‌بین قرار داده است.

عکس: صمت

تنها مالیات فدرال، هزینه دخانیات در امریکا نبوده و نرخ ترکیبی مالیات محلی ایالتی نیز هنگام فروش به آن اضافه می‌شود

اقتصاد گسترده تولید تنباکو

تنباکو به‌عنوان ماده اصلی محصولات دخانی، حلقه نخست زنجیره اقتصاد دخانیات را تشکیل می‌دهد. پرورش و تولید گیاه تنباکو، خود در جایگاه یک اقتصاد مستقل و جدا نیز شناخته می‌شود، از این‌رو می‌توان ابعاد اقتصادی تولید تنباکو را همچون تکه‌ای جدا از سایر محصولات دخانی مانند سیگار، مورد بررسی قرار داد. به‌گزارش سایت pmi.com، تولید جهانی تنباکو سبز به‌طور متوسط ۶.۳ میلیون تن است که بیش از ۶۰ درصد آن در آسیا تولید می‌شود. در دهه گذشته، ۳ تولیدکننده برتر برگ تنباکو چین، هند و برزیل بودند. در حال حاضر بیش از ۱۵ میلیون نفر در کشت تنباکو در حدود ۳ میلیون مزرعه با ارزش کلی بیش از ۱۶.۷ میلیارد دلار مشغول فعالیت هستند. ۶۱ درصد زمین‌های کشت تنباکو در آسیا قرار دارند. ۱۸ درصد زمین‌های کشت در قاره افریقا، ۳ درصد در اروپا و ۱۸ درصد در قاره امریکا قرار دارند، از این‌رو نتیجه می‌گیریم کشورهای آسیایی مهم‌ترین تولیدکنندگان تنباکو در جهان هستند، اما کشورهای افریقایی همچنان نقش پررنگی در بحث تجارت تنباکو دارند و تبادلات قانونی و غیرقانونی زیادی از مرز این کشورها انجام می‌گیرد. کشورهای قاره امریکا نیز به‌عنوان مصرف‌کنندگان جدی محصولات دخانی و تنباکو شناخته شده و از این نظر می‌توان آنها را جزو بازیگران مهم در اقتصاد تنباکو معرفی کرد.

مالیات، راه کنترل استعمال دخانیات

در بین راهبردهای کنترل دخانیات، مالیات به‌طورمعمول به‌عنوان موثرترین ابزار برای کاهش مصرف دخانیات و تامین بودجه پاسخ‌های بهداشت عمومی شناخته می‌شود، چرا که براساس تحقیقات جهانی، کشورهای ضعیف از نظر اقتصادی، بیشترین مصرف تنباکو و دخانیات را به خود اختصاص می‌دهند، از این‌رو راحت‌ترین و کم‌هزینه‌ترین روش کنترل تجارت و مصرف تنباکو، افزایش مالیات آن در کشورهای کم‌درآمد و با درآمدهای متوسط است.

به‌گزارش Euromonitor International ، ماده ۶ کنوانسیون چارچوب سازمان جهانی بهداشت درباره کنترل دخانیات (FCTC) به‌صراحت توصیه می‌کند که برای مدیریت استعمال و تجارت محصولات دخانی، اقدامات مربوط به افزایش مالیات و رشد قیمتی اعمال شود. بر این اساس WHO (سازمان بهداشت جهانی) وضع مالیات برمبنای ۷۵ درصد نرخ محصولات دخانی در خرده‌فروشی‌ها را پیشنهاد داده است. در ۲ دهه اخیر کشورهای افریقایی بخش زیادی از اقتصاد خود را به تجارت تنباکو گره زدند. شکل‌گیری اقتصاد زیرزمینی تنباکو در این کشورها، حاصل رخنه کردن این نوع دیدگاه کلان بوده و به این دلیل، سازمان بهداشت جهانی توجه خود را بر کنترل و مدیریت محصولات دخانی در کشورهای افریقایی گذاشت. پیگیری سازمان بهداشت جهانی در این‌باره سبب شد تا از سال ۲۰۱۹، تنها ۳ کشور افریقایی پیشنهاد سازمان بهداشت جهانی درباره مالیات ۷۵ درصدی محصولات دخانی را با هدف کاهش استفاده از این تولیدات، اجرایی کنند.

▣ امریکا و تفاوت نرخ سیگار

افزایش نرخ و مالیات برای تنباکو و محصولات دخانی، تنها در تعدادی از کشورهای افریقایی جریان ندارد و امریکا و اروپا نیز به‌سمت مدیریت کردن این اقتصاد با راهکار افزایش هزینه‌ها پیش رفته‌اند. در دهه‌های گذشته، موثرترین روش برای کاهش مصرف دخانیات، افزایش نرخ محصولات دخانی از طریق افزایش مالیات شناخته شده و حامیان این روش معتقدند افزایش نرخ برای تنباکو و محصولات دخانی باعث توقف مصرف دخانیات در میان مصرف‌کنندگان بالقوه می‌شود. به‌گزارش lung.org (انجمن ریه امریکا)، مالیات فدرال بر تنباکو (Federal tobacco tax) آخرین‌بار در سال ۲۰۰۹ افزایش یافت و مالیات سیگار، ۰.۶۲ دلار در هر بسته افزایش یافت. مالیات فعلی فدرال سیگار ۱.۰۱ دلار در هر بسته است. انجمن ریه امریکا از افزایش مالیات فدرال سیگار و برابر کردن نرخ مالیات فدرال سایر محصولات تنباکو با مالیات سیگار حمایت می‌کند و در تلاش است تا این نرخ را مجدد افزایش دهد.

تنها مالیات فدرال، هزینه دخانیات در امریکا نیست و نرخ ترکیبی مالیات محلی ایالتی نیز در هنگام فروش به آن اضافه می‌شود. این نرخ در هر ایالت متفاوت است و شیکاگو با ۷.۱۶ دلار برای هر بسته، بیشترین نرخ ترکیبی مالیات محلی را دارد. پس از آن، ایالت ایوانستون (Evanston) با ۶.۴۸ دلار در هر بسته، در رتبه دوم بالاترین میزان مالیات برای هر بسته سیگار قرار دارد.

▣ تلاش بریتانیا برای کنترل مصرف دخانیات

مالیات سیگار و محصولات دخانی در اروپا نیز مانند امریکا بالا است. پس از آنکه سن استعمال سیگار در بریتانیا به زیر ۱۶ سال رسید و رایج شد، این کشور افزایش مالیات و نرخ نهایی سیگار را افزایش داد. به‌استناد tobaccofreekids.org، در میان جوانان ۱۵ساله در انگلستان، ۱۱درصد سیگاری هستند و این رقم بالا، ساختارهای مالیاتی بریتانیا را تغییر داد. در بریتانیا، برای هر بسته ۲۰ نخی سیگار، ۱۶.۵ درصد از نرخ خرده‌فروشی بسته‌ها به اضافه ۵.۲۶ پوند، مالیات سیگار وجود دارد. این مبالغ در کنار هم، رقم بالایی را به‌عنوان مالیات سیگار تشکیل می‌دهند.

از دیگر برنامه‌های مدیریتی بریتانیا برای استعمال دخانیات، افزایش نرخ آن بود. بین سال‌های ۱۹۹۲ تا ۲۰۱۱، نرخ سیگار در بریتانیا بیش از ۲۰۰ درصد افزایش یافت. در همین دوره، به‌دلیل افزایش قیمت‌ها، فروش سیگار ۵۱ درصد کاهش یافت و درآمد دولت از مالیات بر تنباکو ۴۴ درصد رشد کرد. شیوع سیگار کشیدن در بزرگسالان از ۲۷ درصد در سال ۲۰۰۰ به ۲۰ درصد در سال ۲۰۱۰ افت کرد.

این ارقام نشان می‌دهد راهکار افزایش قیمت‌ها، همواره از کارسازترین روش‌ها برای کاهش مصرف دخانیات در جامعه است. همین موضوع باعث شد تا بریتانیا میزان مالیات‌ها را افزایش دهد. به‌گزارش the-tma.org.uk بین سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۶، میانگین بار مالیات بر سیگار ۵۰ درصد افزایش یافت، اما بریتانیا درباره تنباکوی دستی، این میزان افزایش را به ۶۰ درصد رساند.

> ماده ۶ کنوانسیون چارچوب سازمان جهانی بهداشت درباره کنترل دخانیات (FCTC) به‌صراحت توصیه می‌کند که برای مدیریت استعمال و تجارت محصولات دخانی، اقدامات مربوط به افزایش مالیات و رشد قیمتی اعمال شود

اقتصادهای زیرزمینی

آمارهای جهانی نشان می‌دهد کشورهایی که به نسبت سایرین درآمدهای کمتری دارند، بیشتر شاهد پدیده قاچاق سیگار و تجارت غیرقانونی دخانیات هستند. در میان آمارها دیده می‌شود کشورهای با درآمد کم و متوسط، تعرفه واردات کمتری نسبت به سایر کشورها برای تجارت سیگار دارند، اما همچنان بار تجارت غیرقانونی کالاهای دخانی بر دوش این کشورها است. براساس مطالعات tobaccofreekids، ۱۲.۱ درصد از بازار سیگار در کشورهای کم‌درآمد و متوسط درآمد غیرقانونی است؛ در حالی که این میزان در کشورهای با درآمد بالا ۹.۸ درصد است. درآمد مالیاتی سالانه ازدست‌رفته به دولت‌ها با درآمد کم و کشورهای با درآمد متوسط به‌دلیل تجارت غیرقانونی سیگار بسیار بیشتر از درآمد مالیاتی از دست رفته در کشورهای با درآمد بالا است.

براساس مقاله مرکز اثربخشی نظارتی در امریکا (Center for Regulatory Effectiveness)، تولید و توزیع سیگارهای تقلبی یک تجارت مجرمانه جهانی است که متاسفانه بازار داغی را در کشورهای مختلف دارد.

بسیاری از محصولات تنباکوی تقلبی، در چین و کره‌شمالی تولید می‌شوند و می‌توان این آمار را عجیب توصیف کرد. کشورهای کمونیستی که برای حفظ نگاه‌های سرمایه‌داری خود، دست به قاچاق دخانیات می‌زنند، همواره متحیرکننده است. مبارزه با تجارت غیرقانونی یک اولویت برای محافظت از اقتصاد کشورها است. تجارت غیرقانونی، عملکرد صنعت مشروع را خفه و بازار را مسموم می‌کند و تاثیرات منفی اجتماعی گسترده‌ای را همواره به‌دنبال دارد.

Euromonitor International تخمین می‌زند که کمابیش ۴۰۰ میلیارد نخ سیگار در سال قاچاق یا غیرقانونی تولید می‌شوند. تجارت غیرقانونی نیز هر سال حدود ۴۰ میلیارد دلار مالیات دولت‌ها را دور زده و از این نظر نیز حائزاهمیت است. علاوه بر این، سیگارهای تقلبی مطابق با استانداردهای بهداشتی و ایمنی دقیق محصول تولید نمی‌شوند و تاثیرات به‌مراتب مخرب‌تری را برای مردم به‌همراه دارد.

▣ درآمدهای غیرمستقیم

علاوه بر سودآوری تولید و درآمدهای ناشی از خرید و فروش محصولات دخانی، چه به‌صورت زیرزمینی و چه روند قانونی، اقتصادهای دیگری نیز به‌شکل مستقیم و غیرمستقیم با این مسئله مرتبط هستند.

براساس گزارش سازمان بهداشت جهانی، مردم جهان بیش از ۲۴۰ میلیارد دلار هزینه مراقبت‌های بهداشتی به‌طورسالانه به‌عنوان پیامد استفاده از محصولات دخانی، پرداخت می‌کنند. نزدیک به ۱۸۵ میلیارد دلار کاهش بهره‌وری ناشی از بیماری‌ها و شرایط بهداشتی مرتبط با سیگار، حدود ۱۸۰ میلیارد دلار کاهش بهره‌وری ناشی از مرگ‌های زودرس ناشی از سیگار و ۷ میلیارد دلار کاهش بهره‌وری ناشی از مرگ‌های زودرس ناشی از قرار گرفتن در معرض دود سیگار. از پیامدهای مستقیم اقتصادی استعمال دخانیات است که به‌طور مستقیم در پرونده‌های اقتصادی کشورها دیده نمی‌شود. به‌بیانی دیگر، حتی زیان‌های سلامتی دخانیات، برای بخشی فعالان اقتصادی سودآور بوده و همین چرخه گسترده درآمدزایی، سبب می‌شود تا برخی افراد از وجود محصولات دخانی در بازارها استقبال کنند.

▣ هزینه تبلیغات برای دخانیات

در سال ۲۰۱۹، بزرگ‌ترین شرکت‌های تولیدکننده دخانیات ۸.۲ میلیارد دلار برای فروش سیگار و تنباکوی بدون دود در ایالات‌متحده هزینه کردند. این مبلغ به ۲۲.۵ میلیون دلار در روز یا نزدیک به یک میلیون دلار در هر ساعت تبدیل می‌شود. هزینه‌های تبلیغاتی تنها سیگار در سال ۲۰۱۹ حدود ۷.۶۲ میلیارد دلار بوده که نسبت به سال ۲۰۱۸ کاهش یافته است.

شرکت‌های تولیدکننده سیگار در نظر گرفتند بخشی از هزینه‌های تبلیغاتی خود را در قالب تخفیف‌های قیمتی به خرده‌فروشان سیگار پرداخت کنند. این تخفیف‌های قیمتی باعث کاهش هزینه سیگار برای مصرف‌کنندگان و تصمیم اقدامی موفقیت‌آمیز برای افزایش خرید سیگار شد.

تولیدکنندگان تنباکو نیز در سال ۲۰۱۹ در مجموع ۵۷۶.۱ میلیون دلار برای تبلیغات و تبلیغ تنباکوی بدون دود هزینه کردند که نسبت به سال ۲۰۱۸ کاهش یافته است. محصولات تنباکوی بدون دود شامل تنباکوی خشک، انفیه مرطوب، توتون جویدنی با برگ‌های شل، تنباکوی جویدنی، اسنوس و محصولات حلال است.

سخن پایانی

در گزارش ذکر شد که حتی مبارزه با دخانیات نیز برای بخشی از جامعه درآمدهای جدی دارد. نمونه آن را می‌توان توسعه تجارت چسب و داروهای ترک سیگار طی دهه‌های اخیر عنوان کرد. سیگارهای الکترونیکی، ویپ و سایر اقلام این‌چنینی نیز، زاییده تجارت دخانیات هستند. در هر شرایطی، تاجران راه را برای درآمدزایی خود انتخاب می‌کنند. همراهی با سیگار و تنباکو به یک نحو برای آنها سودآور است؛ مبارزه با استعمال دخانیات و تلاش برای کاهش آن، به‌نحوی دیگر. از هر بعد که به این ماجرا نگاه شود، خواهیم دید اقتصاد دخانیات به‌قدری گسترده شده که نه می‌توان با آن مقابله کرد و نه آن را مخل اقتصاد کلان کشورها توصیف کرد. در برخی کشورها، درآمدهای دخانیات پایه‌های مهم دولت‌ها را تشکیل می‌دهد و از این‌رو به‌نظر می‌رسد چرخه همراهی و مبارزه با استعمال دخانیات، تا دهه‌ها ادامه‌دار باشد.

اهمیت ویژه هوشمندسازی اصناف

همایش اصناف دانش‌بنیان، فناور و هوشمند در سالن اجلاس سران برگزار شد. سیدرضا فاطمی امین، وزیر صنعت، معدن و تجارت در این همایش اظهار کرد: وقتی ما از دانش‌بنیان‌ها صحبت می‌کنیم باید کیفیت افزایش و نرخ کاهش پیدا کند. ما باید به سمت دانش‌بنیان برویم و سرمایه‌های انسانی را حفظ کنیم.

وی ادامه داد: در وزارت صنعت، معدن و تجارت، دوگانه اصناف و صنعت را نداریم. هیچ تفاوتی در حوزه صنعت و صنف نخواهیم داشت. ما به‌دنبال کارهای عجیب نیستیم و دانش‌بنیان شدن اصناف هم کار پیچیده‌ای نیست.

فاطمی امین بیان کرد: در وزارت صنعت، معدن و تجارت دوگانه اصناف و صنعت را نداریم. هیچ تفاوتی در حوزه صنعت و صنف نخواهیم داشت. وقتی می‌گوییم کسب‌وکارها باید دانش‌بنیان شوند در این نشست با بیان تجربه‌ها گام بزرگی در این زمینه برداشته شد. وزیر صنعت، معدن و تجارت همچنین در جمع خبرنگاران در حاشیه همایش اصناف دانش بنیان، گفت: حوزه دانش‌بنیان در همه عرصه‌ها اهم از تولیدی، توزیعی و خدماتی اهمیت دارد. کالا و خدماتی که در ساز کار دانش‌بنیان تولید می‌شود می‌تواند کیفیت بهتری داشته باشد و با نرخ پایین‌تر عرضه شود، پس ما به سمت دانش‌بنیان می‌رویم که به سمت تولیدات با کیفیت برسیم. قاسم نوده‌فراهانی، رئیس اتاق اصناف تهران نیز اظهار کرد: در دنیای امروز فعالیت‌های تجاری تابع قوانین و مقررات علمی و کاربردی هستند. یکی از روش‌های موثر در ایجاد رونق اقتصادی کشور توجه به کسب‌وکارهای کوچک است. استفاده از فناوری هوشمند می‌تواند سرعت توسعه کسب‌وکارهای کوچک را افزایش دهد. اصناف با علم روز پیش می‌روند اما میزان آن کم است و باید بیشتر شود.

سالانه ۶۰ هزار نفر با مصرف دخانیات می‌میرند

پول‌هایی که زیر سایه بی‌قانونی به باد می‌رود

با قدم زدن در خیابان و نگاهی به زمین، تصویری آشنا به چشم می‌خورد؛ ته‌سیگار! تصویر آشنا و تکراری دیگر که به‌کرات دیده می‌شود و نمونه‌ای از تصاویر ذهنی این روزهاست؛ دستی است که هنگام رانندگی با سیگاری لای انگشتان از شیشه بیرون آمده است. این روزها با عبور از مقابل دکه‌های روزنامه‌فروشی، آدم‌هایی را می‌بینیم که به جای روزنامه، سیگار می‌خرند. این اپیدمی آن‌قدر گسترش یافته که پای آن به کافه‌ها و رستوران‌ها نیز باز شده است. در بیشتر کافه‌های شهر، زیر سیگاری همراه با منو روی میز می‌آید. طبق بررسی‌ها و نتایج به‌دست آمده این تنباکوهای کاغذپیچ‌شده حالا به‌دست نوجوانان افتاده و سن مصرف دخانیات در کشور به ۱۳ سال رسیده است. این آمار نشان می‌دهد نوجوانان به‌شدت تحت‌تاثیر وسوسه «یک پک» قرار می‌گیرند. گویی تصاویر وحشتناک روی پاکت سیگار هم نتوانسته آن‌طور که باید نگاه افراد را به این محصول تغییر دهد. همچنین جذابیت برخی از کارکترهای فیلم‌های سینمایی با سیگار کشیدن آنها برای جوانان چند برابر شده است. صمت سعی دارد با گزارشی از سطح شهر به اقتصاد دخانیات بپردازد.

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

گرانی هم مصرف را کم نکرد

بهتر است به این اعداد توجه کنید: مصرف سیگار در ایران به بیش از ۶۵ میلیارد نخ در سال رسیده و سالانه ۶۰ هزار نفر بر اثر مصرف دخانیات در کشورمان فوت می‌کنند. براساس این آمار، میزان فوتی‌های سالانه مصرف دخانیات در ایران، ۴ برابر بیش از تصادفات جاده‌ای است. اواخر سال ۱۴۰۰، طبق اعلام رئیس سازمان امور مالیاتی نرخ مالیات بر ارزش‌افزوده سیگارهای داخلی و خارجی مشخص شد و از ۱۳ دی به اجرا درآمد. طبق قانون مالیات بر ارزش‌افزوده، نرخ این مالیات بر سیگارهای داخلی ۲۵ درصد و خارجی ۶۵ درصد تعیین شده است. با این وجود، جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات اعلام کرده ایران کمترین اعمال مالیات بر محصولات دخانی را دارد. در بسیاری از کشورها اثبات شده با هر ۱۰ درصد افزایش مالیات بر دخانیات، شاهد ۵ درصد کاهش مصرف دخانیات هستیم، اما بازار داغ دخانیات در کشور ما سال‌هاست جنب‌وجوش خود را حفظ کرده و ظاهرا گرانی تاثیری بر تقاضای آن نداشته است. دسترسی آسان به سیگار و نرخ کم آن می‌تواند یکی از هزاران دلیلی باشد که افراد به‌راحتی به سمت مصرف دخانیات می‌روند.

روزنامه جای خود را به سیگار داد

بازار کساد فروش روزنامه در سال‌های اخیر موجب شده کیوسک‌داران برای امرارمعاش خود به فروش اقلام خوراکی و دخانی رو بیاورند. فروش دخانیات، یکی از راه‌های کسب درآمد کیوسک‌های مطبوعاتی است که سود خوبی هم برای آنها به همراه دارد. شنیده‌ها حاکی از آن است که میزان درآمد حاصل از فروش تنقلات و سیگار برای دکه‌ها در محدوده ۷۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان در ماه است. صمت برای پیگیری این موضوع و بررسی صحت آن با فعالان این حوزه به گفت‌وگو پرداخته است.

نادر فداکار، رئیس اتحادیه دکه‌داران تهران در گفت‌وگو با صمت پیرامون تفاوت دکه‌های جراید و تنقلات، گفت: اتحادیه دکه‌داران با بیش از ۷۶ سال سابقه در ۵ رسته شغلی تنقلات، گل، صنایع‌دستی، خرده‌فروشی از طریق دکه‌ها، کتاب‌فروشی و اطلاعات شهری موفق به دریافت «کد آیسیک» شده است. کدگذاری آیسیک به‌عنوان یک روش ساده و دقیق برای تعیین هویت کالاها، قطعات، مدارک و اموال، سال‌هاست در شرکت‌ها و زنجیره‌های تامین مورداستفاده قرار می‌گیرد. این در حالی است که اتحادیه جراید تنها موفق به دریافت یک کد آیسیک آن‌هم برای فروش جراید شده است.

■ کد آیسیک چیست؟

این فعال صنفی در توضیح کارآیی کد آیسیک در اقتصاد، اظهار کرد: این کد مخفف عبارت International Standard Industrial Classification به‌معنای سیستم بین‌المللی طبقه‌بندی استاندارد صنایع است. این کد گذاری، روشی ساده و دقیق برای تعیین هویت کالاها، قطعات، مدارک، اموال و ... سال‌های زیادی است که در سطح شرکت‌ها و زنجیره‌های تامین مورداستفاده قرار می‌گیرد. با کمک کد ISIC، دسترسی به جریان اطلاعات به‌ویژه اطلاعات مربوط به محصول و موجودی‌ها، تسهیل شده است. وی افزود: شورای اجتماعی اقتصادی سازمان ملل با توصیه کمیسیون آمار از تمامی شرکت‌ها و کشورها خواسته تا طبقه‌بندی اطلاعات خود را به این روش انجام دهند و کد آیسیک را به‌عنوان محور طبقه‌بندی‌ها در نظر بگیرند.

تقریبا می‌توان گفت تمامی واحدهایی در سازمان ملل فعالیت دارند، از این طبقه‌بندی برای آمار خود استفاده می‌کنند و استفاده از این شیوه برای آمارگیری، طبقه‌بندی و فهم اقتصاد در سطح جهانی بسیار کارآمد بوده است. به‌طور کلی می‌توان گفت سیستم ISIC، یک طبقه‌بندی براساس نوع فعالیت اقتصادی است.

■ تغییر کاربری

فداکار در ادامه گفت: براساس قانون نظام صنفی هر دکه‌ای که قصد تغییر کاربری داشته باشد، باید برای دریافت مجوز به سراغ اتحادیه مربوطه برود. با افت فروش روزنامه تحت‌تاثیر گسترش فضای مجازی، کاسبی دکه‌داران جراید، با مشکلات جدی‌تری مواجه و با کاهش درآمد چشمگیر همراه شده است. به همین علت دکه‌داران مطبوعاتی برای امرارمعاش خود شروع به فروش تنقلات کردند. در ادامه این مسیر، فعالیت این گروه با اعضای صنف دکه‌دارانی که در ۵ رسته شغلی مجوز فعالیت داشتند، تداخل شغلی پیدا کرد.

رئیس اتحادیه دکه‌داران تهران ضمن بیان این مطلب، افزود: با توجه به شرایط بد اقتصادی، سعی شد بین این دو گروه صنفی تعامل برقرار شود. در نهایت این روند منجر به افزایش تعداد دکه‌هایی شد که به فروش تنقلات و سیگار می‌پردازند.

فداکار با اشاره به اینکه یک‌سری از واقعیت‌ها را باید پذیرفت و می‌دانیم که همه روزنامه‌فروشان اقدام به فروش تنقلات می‌کنند، تصریح کرد: فروش دخانیات در دکه‌ها، سابقه‌ای دیرینه دارد و بیش از ۵۰ درصد درآمد آنها از فروش سیگار است.

■ مشتی که نشانه خروار نیست!

فداکار با تکذیب درآمدهای ۱۰۰ میلیون تومانی حاصل از فروش سیگار برای فعالان این صنف، گفت: در همه مشاغل این شرایط حاکم است که عده‌ای درآمد بهتری نسبت به هم‌صنفان خود دارند. اینکه همه دکه‌داران درآمد خوبی از فروش سیگار یا تنقلات دارند، درست نیست و شاید این تعریف تنها شامل ۱۰ درصد دکه‌داران شود. بسیاری از دکه‌داران از پس هزینه‌های زندگی خود برنمی‌آیند. رئیس اتحادیه دکه‌داران تهران با اشاره به ابلاغ قوانین و محدودیت فروش سیگار به دکه‌داران افزود: همه دکه‌داران موظف به اجرای ۳ قانون درباره فروش سیگار هستند. این ۳ قانون عبارتند از اینکه کالای قاچاق دخانی به فروش نرسد، سیگار در معرض دید نباشد و به افراد زیر ۱۸ سال سیگار نفروشند. برای رعایت این ۳ قانون ابلاغی، از اعضای صنف تعهد گرفته شده است.

■ نظارت بر فعالیت دکه‌داران

فداکار در ادامه بیان کرد: برای نظارت بر رعایت قوانین ابلاغی، اتحادیه دکه‌داران با بازرسی‌های گسترده، فعالیت اعضای این صنف را زیر نظر دارند. بازرسان ما می‌دانند که شکل ظاهری دکه‌های فروش جراید با دکه‌های فروش تنقلات که زیر نظر اتحادیه دکه‌داران هستند، متفاوت است. در نتیجه با درنظر گرفتن فاکتورهای قانونی به بررسی دقیق آنها می‌پردازند. وی در توضیح تفاوت فعالیت بین اعضای این دو صنف گفت: دکه‌های صنف تنقلات بزرگ‌تر و هر ۴ طرف آن کرکره خور است، اما جراید ۳ طرف آن بسته و اندازه آن کوچک‌تر است. در نتیجه بازرسی‌ها، در صورت تکرار تخلفات و بی‌توجهی به اخطارها، جواز آنها باطل خواهد شد. همچنین اگر بازرسان شاهد فروش سیگارهای قاچاق در دکه‌ها باشند به‌سرعت این محصولات جمع‌آوری‌شده و برای دکه‌دار، جریمه‌های سنگینی دارد.

■ هنوز سهمیه دولتی نداریم

رئیس اتحادیه دکه‌داران تهران در پایان درباره سهمیه‌های سیگار برای دکه‌داران، بیان کرد: برای فروش سیگار باید مجوز جداگانه تهیه شود که در انتظار دریافت آن هستیم. به همین علت، دکه‌داران هیچ سهمیه دولتی برای دریافت سیگار با نرخ دولتی ندارند. این در حالی است که در صورت دریافت مجوز می‌توانیم با سهمیه دولتی اقدام به خرید سیگار کنیم.

سالانه در کشور، ۶۰ هزار نفر بر اثر مصرف دخانیات فوت می‌کنند که این رقم ۴ برابر بیش از مرگ‌ومیر ناشی از تصادفات جاده‌ای است

تخلف را به جرم تبدیل کنید

داود فکوری، رئیس اتحادیه سوپرمارکت‌داران و مواد پروتئینی تهران در گفت‌وگو با صمت درباره فروش سیگار در سوپرمارکت‌ها، گفت: ۳ اتحادیه سوپرمارکت‌داران و مواد پروتئینی تهران، خواربارفروشان و صنف عطار و سقط، مبادی قانونی صدور مجوز برای واحدهای صنفی تحت پوشش هستند. جواز فعالیت از سوی هر یک از اتحادیه‌های یادشده قابل صدور است، اما پروانه فروش سیگار در یک واحد صنفی، تنها از سوی اتحادیه سوپرمارکت‌داران صادر می‌شود. این افراد، سیگارهای باکیفیت را از شرکت‌های پخش دریافت می‌کنند و در جایگاه ویژه فروش سیگار در سوپرمارکت‌ها قرار می‌دهند.

وی در ادامه به بیان قوانین فروش سیگار در سوپرمارکت‌ها پرداخت و افزود: فروش سیگار به افراد زیر ۱۸ سال، فروش فله‌ای و نخی و فروش کالای قاچاق ممنوع است و در صورت مشاهده، به فرد متخلف تذکر داده می‌شود.

رئیس اتحادیه سوپرمارکت‌داران و مواد پروتئینی تهران در پایان با بیان راهکاری برای کمک به کاهش مصرف سیگار، اظهار کرد: برخوردهای نظارتی باید شدیدتر باشد. تمام واحدهای صنفی باید بدانند که فروش سیگار به افراد زیر ۱۸ سال جرم است و قانون‌گذار برای این جرم مجازات‌هایی را پیشنهاد کرده است.

فکوری در توضیح روند نظارت افزود: به‌عنوان نمونه، زمانی که بازرسان به سوپرمارکت‌ها مراجعه کنند و شاهد چند بسته سیگار باز باشند، متوجه اقدام این فروشنده به فروش سیگارهای نخی می‌شوند و در ادامه اقدامات لازم را انجام می‌دهند. اگر ممنوعیت فروش سیگار به افراد زیر ۱۸ سال یا فروش نخی به صورت رسمی اعلام شود و همه فروشندگان با این موضوع به‌عنوان یک «قانون» برخورد کنند، می‌توان رفته‌رفته بازار فروش دخانیات را نظام‌مند کرد. اگر این اتفاق رخ دهند، فرهنگ‌سازی خوبی انجام خواهد شد، زیرا استعمال سیگار برای افراد زیر ۱۸ سال، آسیب‌های فراوانی را به‌دنبال دارد و گاهی ممکن است با افزایش سن به مصرف مواد مخدر برسد.

گشتی در بازار

برای دریافت اطلاعات دقیق‌تر به سراغ یک فروشنده عمده سیگار در بازار رفتم. او درباره میزان فروش ماهانه سیگار رقمی حدود یک میلیارد تومان را اعلام کرد و گفت: سود حاصل از فروش این محصولات، بسیار پایین است. بسیاری از هم‌صنف‌های ما در خیابان مولوی، سیگارهای خود را با ضرر می‌فروشند.

این فروشنده با توجه به فروش بالای سیگارهای خارجی بیان کرد: بر خلاف تصور، سیگارهای قاچاق تغییر نرخ کمتری دارند، اما قیمت برندهای ایرانی به صورت لحظه‌ای تغییر می‌کند. علت این تغییر قیمت‌ها می‌تواند وجود دلالان بازار باشد.

این فعال بازار با اشاره به نقش دلالان در بازار سیگار گفت: به‌دلیل انباشت سیگار در اختیار دلالان و واسطه‌ها، در حال حاضر میزان این کالا در بازار بیشتر از موجودی انبار کارخانه است.

وی درباره میزان فروش امسال اظهار کرد: میزان فروش امسال نسبت به مدت مشابه سال قبل کاهش یافته است. این فروشنده در پایان نرخ برخی از سیگارهای موجود در بازار را اعلام کرد و افزود: قیمت سیگار مارلبرو هر بسته از ۳۰ تا ۱۵۰ هزار تومان، وینستون هر بسته از ۲۰ تا ۴۵ هزار تومان، اسکار بسته‌ای ۸ هزار تومان، فورمن بسته‌ای ۱۳۵ هزار تومان، دانهیل بسته‌ای ۷۹ هزار تومان و کمل بسته‌ای ۲۰ هزار تومان است.

سخن پایانی

مصرف بالای سیگار و آسیب‌های آن بر هیچ‌کس پوشیده نیست. بسیاری از نوجوانان این روزها اقدام به خرید سیگارهای نخی می‌کنند تا به دور از چشم خانواده، به قول خودشان «پُکی بزنند و غم دنیا را فراموش کنند»، اما چه تضمینی وجود دارد که این افراد چند سال دیگر به دام اعتیاد نیفتند. اینکه چه زمان می‌توان راهکاری دائمی برای کنترل مصرف دخانیات پیدا کرد، مشخص نیست. آیا نمی‌توان برخورد قانونی نسبت به جوانان زیر ۱۸ سال که در کوچه و خیابان از دخانیات استفاده می‌کنند، مانند افرادی که قانون را رعایت نکرده و مثلا کمربند خود را پشت فرمان نمی‌بندند، داشت؟

یادداشت

سوءمدیریت صنعت دخانیات را دود کرد

فرداد امیراسکندری
معاون اسبق اداری و مالی شرکت دخانیات

دخانیات، صنعتی با قدمت ۹۰ ساله است. این صنعت جزو صنایع پولساز و درآمدزا برای دولت به‌شمار می‌رود. صنعت دخانیات از زنجیره تولید تا محصول نهایی، صنعتی بومی است و به همین دلیل شرکت دخانیات در گذشته دولتی بود و از سال ۹۱ و با اعمال قانون خصوصی‌سازی قرار بر این شد واگذار شود. براساس آمار، گفته می‌شود بیشترین اشتغال در شرکت دخانیات است، هرچند برخی این ادعا را قبول نداشته و معتقدند در سال‌های اخیر این روند حاکم نبوده است.

با توجه به مصرف محصولات دخانی در ایران، این صنعت از گردش مالی بالایی برخوردار بوده و تاثیر غیرقابل‌انکاری در اقتصاد دارد. براساس آمار، نیاز سالانه کشور به سیگار حدود ۷۰ میلیارد نخ است. انحصار تولید سیگار در اختیار شرکت دخانیات ایران بوده که ظرفیت تولید آن حدود ۴۰ میلیارد نخ سیگار در سال برآورد شده است. مابقی نیاز بازار به سیگار به صورت قاچاق تامین می‌شود.

تا پیش از سال ۹۱ و روند واگذاری، برخی شرکت‌های خارجی در ایران با شرکت‌های داخلی به صورت مشترک سیگار تولید می‌کردند. شرکت دخانیات در دهه ۸۰ با شرکت‌های خارجی قرارداد تولید مشترک داشت که سیگارهای خارجی مانند وینستون و کنت را تولید می‌کردند. بعد از سال ۹۱ با واگذاری شرکت دخانیات، قراردادهای تولید مشترک بهم خورد و شرکت دخانیات مجوز تولید مستقل گرفت. در آن دوره زمانی، ارزش محصول تولیدی شرکت دخانیات در کارخانه حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان بود که در فرآیند تولید تا مصرف با ورود کالا به شبکه توزیع این ارزش به ۶۰ هزار میلیارد تومان می‌رسید.

این آمار در حالی عنوان می‌شود که پس از موضوع واگذاری به‌دلیل سوءمدیریت‌ها و کاهش درآمد ناشی از خروج تولید مشترک با شرکت‌های خارجی، سیگار بازار خود را از دست بدهد. به این ترتیب، شرکت دخانیات با ظرفیت تولید ۴۰ هزار میلیارد نخ، ۲۴ هزار میلیارد نخ سیگار تولید می‌کرد که در حال‌حاضر این میزان کاهش پیدا کرده و به حداکثر ۱۰ هزار میلیارد نخ رسیده است. با این آمار این شرکت قادر به تامین حدود ۱۵ درصد نیاز داخل است. از نظر ارزش ریالی تولید نیز ارزش ۴۰ هزار میلیارد تومانی در کارخانه به ۳ هزار میلیارد تومان رسیده است.

از سوی دیگر، کاغذ سیگار و فیلتر آن، هنوز هم از محل واردات تامین می‌شود و در برآورد هزینه‌های تولید سیگار، جایگاه قابل‌توجهی دارد.

موضوع دیگر، بحث دریافت مالیات از دخانیات است که با توجه به گردش مالی بالای مالی این محصول، در بودجه‌های سنواتی محل مناقشه بسیاری است. چنانچه در تدوین بودجه ۱۴۰۱ نیز این اتفاق افتاد. با توجه به تاثیر خروج شرکت‌های خارجی از فرآیند تولید، بار هزینه‌های جاری بر دوش شرکت دخانیات افتاد و برای کنترل هزینه و درآمد با هدف روشن نگه‌داشتن چراغ تولید، موضوع ساماندهی مالیات در بودجه مطرح شد تا میان تولیدکننده داخلی و خارجی تفاوت باشد. در این زمینه، عوارض تولید شرکت‌های خارجی افزایش یافت و اختلاف نرخ سیگار حفظ شد؛ در نتیجه برندهای خارجی با برندهای ایرانی در درصد عوارض، مالیات و در نهایت قیمت سیگار تفاوت پیدا کردند.

کل مالیات بخش غیردولتی کشور در قانون بودجه ۱۴۰۱ حدود ۱۲۳ هزار میلیارد تومان است که ۱۲ هزار میلیارد تومان آن، از محل مالیات شرکت‌های دخانی تامین می‌شود. به بیانی دیگر، حدود ۸ درصد مالیات بر ارزش‌افزوده کشور را شرکت‌های دخانی پرداخت می‌کنند.

با این روند و تصمیمات اتخاذشده میان تولیدکننده خارجی و داخلی توازن برقرار است. هر چند فرآیند واگذاری شرکت دخانیات غیراصولی بود و ابهامات فراوانی دارد. بسیاری معتقدند سازمان خصوصی‌سازی در این جریان تخلف کرده و مراجع نظارتی نیز از تخلفات واگذاری چشم‌پوشی کرده‌اند. برخی تاکید دارند فرآیند و دلایل واگذاری همچنان مشخص نیست و در بحث واگذاری، نرخ‌هایی که برای شرکت دخانیات تنظیم‌شده، خلاف و بدون کارکارشناسی بوده است. مجموعه این موارد باعث شد صنعت دخانیات دچار آشفتگی شود.

در نهایت اینکه در شرایط روز، سیگارهای قاچاق، عنصر تعیین‌کننده‌ای در صنعت دخانیات بوده و ۲۰ درصد بازار از طریق سیگارهای قاچاق تامین می‌شود. در این شرایط هر اندازه عوارض محصولات دخانی افزایش یابد، به نفع قاچاقچیان سیگار می‌شود و صنعت دخانیات و شرکت دخانیات ایران، نیازمند حمایت هستند.

یادداشت

صنعتی‌سازی در اجرای «نهضت ملی مسکن»

محمدمهدی حیدری، سرپرست مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی

صنعتی‌سازی ساختمان در مفهوم عام خود در مقابل دست‌ساز بودن، به معنی کم‌کردن دخالت انسان و ماشینی‌کردن است. صنعت در طول تاریخ، بهره‌وری از منابع را افزایش داده و کیفیت را بهبود بخشیده است. بر این اساس، برای توسعه ساختمان‌سازی و تسریع در تامین نیازهای مسکن، صنعتی‌سازی ساختمان در اولویت قرار می‌گیرد.

ساخت‌وساز در ۲ حوزه جداگانه انبوه‌سازی و غیرانبوه‌سازی تقسیم‌بندی می‌شود. لازمه انبوه‌سازی صنعتی، تکرارپذیری در عملیات، امکان ابداع روش، یکپارچگی در کل چرخه حیات ساخت‌وساز و استفاده حداکثری از روش‌های مکانیزه است، در حالی که در غیرانبوه‌سازی صنعتی مدولار بودن و استفاده از قطعات مدولار ضروری است. از دیگر الزامات آن، استانداردسازی قطعات، تجهیزات، مصالح و فرآورده‌های ساختمانی است.

برای صنعتی‌سازی، زیرساخت‌هایی لازم است. یکی از این زیرساخت‌ها، رشدیافتگی صنعتی جامعه است که عامل اصلی تاثیرگذار در «غیرانبوه‌سازی صنعتی» است. زیرساخت دیگر به سازنده بازمی‌گردد؛ سازنده باید از صلاحیت‌ها و امکانات لازم برای صنعتی‌سازی برخوردار باشد. این مورد، بیشتر در انبوه‌سازی صنعتی تاثیرگذار است تا در «غیرانبوه‌سازی صنعتی».

بنابراین، نبود زیرساخت‌های لازم، یکی از موانع اجرای صنعتی‌سازی در کشور است. مانع دیگری که در کندسازی روند صنعتی‌سازی ساختمان اثر قابل‌توجهی دارد، وابستگی به عادت در روش‌های متعارف و مقاومت در برابر روش‌های نو است. عدم حساسیت سود مسکن به روش‌های ساخت و ناآشنایی تخصص به روش‌های صنعتی نیز، موجب هدررفت سرمایه‌های ملی می‌شود. نبود استاندارد قطعات و مصالح و نداشتن مدیریت یکپارچه در انبوه‌سازی، از دیگر موانع در این زمینه است. براساس برنامه‌ریزی‌های انجام‌گرفته، قرار است موضوع صنعتی‌سازی وارد پروژه طرح نهضت ملی مسکن شود.

طرح نهضت ملی مسکن در مرکز تحقیقات وزارت راه و شهرسازی حول ۳ محور مهم در حال بررسی است. نخستین موضوع موردبحث، توجه به صنعتی‌سازی در ساخت‌وساز است، از این‌رو فناوری‌هایی که توسط افراد و شرکت‌های صاحب ایده معرفی می‌شوند، از لحاظ فنی بررسی و در نهایت در حوزه عملیاتی نهضت ملی مسکن مورداستفاده قرار می‌گیرند. با این اقدامات، حلقه صنعتی‌سازی در ساخت‌وساز شکل گرفته و با نظارت مستمر به‌سمت اجرایی شدن قدم برمی‌دارد.

اقدام بعدی مرکز تحقیقات وزارت راه و شهرسازی در راستای ارتقای کیفیت در ساخت‌وساز، توسعه گواهینامه فنی است، یعنی در پروژه‌های نهضت ملی مسکن از محصولاتی استفاده شود که از لحاظ گواهینامه فنی، تاییدیه مرکز تحقیقات را داشته باشد. تمامی واحدهایی که در راستای نهضت ملی مسکن ساخته می‌شوند، به مصالح ساختمان و تاسیسات باکیفیت و استاندارد نیاز دارند.

تمامی این محصولات از قبل بررسی و نظریه فنی برای‌شان صادر شده است. در محصولاتی که بازار را دچار التهاب نمی‌کنند،داشتن گواهینامه فنی از مرکز به‌شکل تشویقی و اجباری را در راستای ارتقای کیفیت ساخت، توصیه می‌کنیم.

برنامه بعدی مرکز تحقیقات وزارت راه و شهرسازی برای بالا بردن کیفیت ساخت در پروژه‌های نهضت ملی مسکن، بحث زنجیره تامین مصالح پرمصرفی همچون پکیج، شیرآلات و مصالحی است که در ساخت‌وساز به‌کار می‌رود و بازار نیز کشش عرضه آنها را دارد، همچنین ۲ مصالح مهم پرمصرف در ساخت‌وساز، سیمان و فولاد است که در این باره زنجیره تامین مصالح ساختمانی با همکاری وزارت راه و شهرسازی و صمت تشکیل و مقرر شده است تا ترویج سیمان آمیخته به‌جای سیمان پرتلند که هم‌اکنون مورداستفاده بوده و هم انرژی‌بر و هم آلودگی محیط‌زیست دارد، مورد استفاده قرار بگیرد.

سیمان آمیخته از منابع طبیعی مانند پوزولان، سرباره و... تهیه می‌شود که مصرف این نوع از سیمان تا ۳۰ درصد سبب صرفه‌جویی در مصرف انرژی می‌شود و آلودگی محیط‌زیستی نیز ندارد. علاوه بر اجرای طرح نهضت ملی مسکن، سالانه بین ۳۰۰ تا ۳۵۰ هزار واحد مسکونی نیز توسط بخش خصوصی احداث می‌شود و برنامه‌ریزی‌ها به‌گونه‌ای است که درباره تامین مصالح مشکلی وجود ندارد.

در نهایت لیست محصولاتی که از مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی گواهینامه فنی دریافت کرده‌اند، به شهرهای جدید ارائه خواهد شد. این اقدامات باعث کنترل مصرف انرژی و محیط‌زیست شده و ظرفیت تولید را تا حد زیادی افزایش می‌دهد.

پرونده مسکن مهر باید تا سال آینده بسته شود

به‌گفته مدیرعامل شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید کشور و معاون وزیر راه و شهرسازی پرونده مسکن باید تا سال آینده به دستور رئیس‌جمهوری و تاکید وزیر راه و شهرسازی بسته شود.

به‌گزارش مهر، علیرضا جعفری در آیین بهره‌برداری از هزار و ۳۶۶ واحد مسکن مهر در شهر جدید مهستان در البرز بااشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب درباره عقب ماندن در این طرح افزود: امروز دولت در حوزه مسکن در نگاه اول، ۴ میلیون واحد را مدنظر دارد و در تلاش است تا با کار جهادی، فرمایشات ایشان را در موضوع مسکن جبران کند.

وی اضافه کرد: مسکن مهر در زمان خود یکی از طرح‌های خوب برای مسکن‌دار شدن مردم بود، اما متاسفانه مورد بی‌مهری قرار گرفت.

جعفری بااشاره به اهتمام دولت برای اجرای طرح مسکن مهر تاکید کرد: امروز با تلاش‌های انجام‌گرفته از سوی دولت، شاهد این هستیم که بخشی از این طرح پس از ۱۱ سال بلاتکلیفی به‌سرانجام رسید.

مسکن مهر مجتمع‌های مسکونی هستند که ساخت‌شان در دولت محمود احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهور وقت ایران آغاز شد. هدف از این طرح، خانه‌دار کردن قشرهای کم‌درآمد بود که طبق آن دولت با واگذاری قطعه زمین رایگان سعی داشت خانه‌سازی را تشویق کند. اوایل سال ۹۲، دولت دهم، مسکن مهر را با پیشرفت ۷۰ درصدی تحویل دولت یازدهم داد و این داستان همچنان ادامه دارد.

در گفت‌وگوی صمت با کارشناسان مطرح شد

جای خالی بهینه‌سازی انرژی در صنعت ساختمان

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

انرژی در حال حاضر یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی است که در سراسر دنیا وجود دارد و هر ساله تدابیر مختلفی برای حل این موضوع مهم مطرح می‌شود، همچنین اهمیت و نقش انرژی در زندگی، توسعه و پیشرفت جوامع، آشکارتر از همیشه است و در عین حال منابع و انواع انرژی‌های مورداستفاده بشر در معرض دگرگونی‌های بسیار جدی قرار دارد. فرم شهری از طریق تاثیر در مصرف زمین، پراکندگی محل سکونت، کیفیت محیط مسکونی، میزان مصرف انرژی و میزان سفرهای روزانه روی محل سکونت انسان و اکوسیستم محیط تاثیرگذار است.

عوامل مختلفی از جمله استاندارد نبودن ساختمان‌ها در کشور، به‌کار نبردن مصالح و تجهیزات ساختمانی عایق و موثر در کاهش اتلاف انرژی در یک ساختمان سبب شده که بیشتر ساختمان‌های کشور بزرگ‌ترین منابع اتلاف انرژی باشند و فاقد ضوابط فنی شناخته‌شده برای جلوگیری از اتلاف انرژی محسوب شوند. صمت در این گزارش به‌جای خالی بهینه‌سازی انرژی در صنعت ساختمان پرداخته است.

عکس: صمت

در حال حاضر همکاری شرکت‌های بهینه‌سازی مصرف سوخت با شهرداری‌ها و سازمان نظام مهندسی مدنظر است تا رعایت مقررات ملی ساختمان و نظارت بر اجرای آن به بهترین وجه ممکن انجام گیرد

اهمیت بهینه‌سازی مصرف انرژی در ساختمان‌سازی

عباس اکبرپور، عضو سابق نظام مهندسی در رابطه با اهمیت بهینه‌سازی انرژی در ساختمان‌سازی به صمت گفت: نهادهای مختلفی همچون وزارت راه، نیرو، شورای‌عالی انرژی و سازمان‌های متعدد دیگری دخیل در بخش انرژی هستند،اما نهادی که متولی اصلی بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش ساختمان را عهده‌دار باشد، وجود ندارد. تا زمانی که هیچ نهادی به‌صورت مشخص مجری این طرح نباشد، بهینه‌سازی در صنعت ساخت‌وساز آن‌طور که باید، پیشرفت نمی‌کند.

اکبرپور افزود: در حال حاضر همکاری شرکت‌های بهینه‌سازی مصرف سوخت با شهرداری‌ها و سازمان نظام مهندسی مدنظر است تا رعایت مقررات ملی ساختمان و نظارت بر اجرای آن، به بهترین وجه ممکن انجام گیرد.

▣ ضرورت رعایت مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان

اکبرپور درباره ضرورت رعایت مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان برای بهینه‌سازی بهتر در مصرف انرژی به صمت گفت: وزارت مسکن و شهرسازی مطابق با ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی کشور، مسئولیت نظارت بر اجرای ضوابط و مقررات ملی ساختمان در طراحی و اجرای تمامی ساختمان‌ها را عهده‌دار است، از این‌رو این وزارتخانه اقدام به انتشار مقررات ملی در ۲۰ مبحث کرده که مبحث ۱۹ آن مربوط به صرفه‌جویی در مصرف انرژی در ساختمان است. وی در ادامه گفت: مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان، در سال ۱۳۷۰ به تصویب هیات‌وزیران رسید و اجرای آن در ساختمان‌های کشور الزامی شد. این مبحث چندین بار بازنگری شده که آخرین آن در سال ۱۳۸۱ بوده و بعد از بازنگری چاپ و به کلیه ارگان‌های کشوری ابلاغ شده است. در حال حاضر اجرای مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان برای تمامی ساختمان‌های دولتی اجباری و اجرای آن برای تمامی ساختمان‌های بخش خصوصی واقع در تهران و شهرهای تابعه از سال ۱۳۸۴ اجباری و برای ساختمان‌های واقع در سایر شهرها و استان‌ها مطابق برنامه زمان‌بندی الزامی است. بر این اساس، استان‌های کشور در ۳ گروه «الف»، «ب» و «ج» تقسیم‌بندی شده‌اند، به‌طوری که استان‌های آذربایجان‌شرقی، آذربایجان‌غربی، اردبیل، همدان، چهارمحال و بختیاری، هرمزگان، بوشهر، خوزستان و زنجان در گروه الف، استان‌های اصفهان، سمنان، کردستان، کرمانشاه، مرکزی، قزوین، کرمان، خراسان‌شمالی، خراسان‌رضوی، خراسان‌جنوبی، فارس و ایلام در گروه ب و استان‌های لرستان، قم، گیلان، گلستان، مازندران، کهگیلویه و بویراحمد، سیستان و بلوچستان و یزد در گروه ج قرار گرفته‌اند.

وی خاطرنشان کرد: براساس ضوابط مندرج در این مبحث، حداقل مدارک موردنیاز برای اخذ پروانه ساختمان گواهی‌صلاحیت مهندس یا شرکت طراح، چک‌لیست انرژی و کنترل پوسته خارجی ساختمان، نقشه‌های ساختمان، مشخصات فیزیکی مصالح و سیستم‌های عایق حرارت مورداستفاده در ساخت اجزای پوسته خارجی ساختمان و مشخصات فنی سیستم‌های تاسیسات گرمایی، سرمایی، تهویه مطبوع، تامین آب گرم مصرفی و روشنایی مورداستفاده در ساختمان‌ها است.

بر این اساس، با اجرای مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان شامل عایق‌کاری سیستم تاسیسات و لوله‌ها، عایق‌کاری جداره خارجی ساختمان و نصب پنجره‌های دوجداره استاندارد در ساختمان کمتر از ۵ درصد سبب افزایش هزینه‌های ساختمان در این قسمت می‌شود،اما از طرف دیگر ظرفیت سیستم گرمایش و سرمایش موردنیاز ساختمان را می‌توان تا ۴۰ درصد نسبت به حالتی که این مبحث اجرا نمی‌شود، کوچک‌تر انتخاب کرد، که به‌نوبه خود کاهش زیاد هزینه‌ها را در این قسمت شامل می‌شود.

▣ ضرورت بکارگیری سیاست‌های تشویقی

عضو سابق نظام مهندسی به صمت گفت: موضوع بهینه‌سازی مصرف انرژی در بحث ساخت‌وساز از اهمیت زیادی برخوردار است، چرا که با این اقدامات منابع انرژی برای آینده نیز قابل‌استفاده می‌شود و هدر نمی‌رود، اما این موضوع در کشور ما آن‌طور که باید، اجرایی نمی‌شود. قوانین اجباری برای بکارگیری فرآیندهای بهینه‌سازی ساخت‌وساز به‌خوبی اندیشیده نشده، چرا که بیشتر سیاست‌های به‌کارگرفته شده برای این موضوع، بیشتر از اینکه تشویقی باشد، تنبیهی است.

وی ادامه داد: یکی از بهترین روش‌ها برای تشویق سازندگان برای بهینه‌سازی مصرف انرژی این است که اگر ساختمان بعد از بازدید نهادهای مربوطه از لحاظ افزایش بهینه‌سازی مصرف انرژی، نمره قابل‌قبولی دریافت کرد، از طرح‌های تشویقی مختلفی مانند: معافیت‌های مالیاتی، تخفیف در پرداخت عوارض شهرداری یا اعطای تسهیلات بانکی بهره‌مند شوند.

اکبرپور تصریح کرد: متاسفانه در کشور ما به طرح‌های تشویقی برای تحقق چنین اقداماتی توجه نشده و تنها بخشی از قوانین براساس مباحث ۲۲ گانه مقررات ملی ساختمان مطرح شده که به‌هیچ عنوان قانونمند نیست. مقررات ملی ساختمان، مجموعه‌ای از ضوابط فنی، اجرایی و حقوقی لازم در طراحی، نظارت و اجرای عملیات ساختمانی اعم از تخریب، نوسازی، توسعه بنا، تعمیر و مرمت اساسی، تغییر کاربری و بهره‌برداری از ساختمان است که به‌منظور تامین ایمنی، بهره‌دهی مناسب، آسایش، بهداشت و صرفه اقتصادی تهیه شده است.

تمامی مباحث یادشده باید زنجیره‌ای از تدوین قوانین لازمه در مجلس از لحاظ ارائه لایحه‌های مناسب از طرف وزارت راه و شهرسازی را شامل شود و با کمک شهرداری‌ها و سازمان نظام مهندسی این امر به مرحله اجرا درآید. از طرف دیگر، با برنامه‌ریزی‌های اندیشیده شود تا فرآیند بازدیدها و تعیین درصدها در جداول تعیین‌شده شکل بگیرد. در رابطه با این موضوع، بهترین اقدام در راستای اشتغالزایی، بکارگیری مهندسان عضو سازمان‌های نظام مهندسی کشور است که پروانه اشتغال دارند،اما در عمل بیکار هستند.

▣ نقش صنعتی‌سازی در بهینه‌سازی انرژی در ساختمان

به‌گفته اکبرپور، پروژه‌های مختلف در سراسر دنیا از ۲ بخش صنعتی‌سازی و خصوصی‌سازی تشکیل می‌شوند که هر بخش تاثیرات مختص به خود را می‌گذارد. در کشور ما بخش خصوصی از توجه ویژه‌ای برخوردار است و فرآیند صنعتی‌سازی با استانداردهای بین‌المللی فاصله زیادی دارد. از طرفی، صنعتی‌سازی باید تابع تمهیدات و قوانین خاص خود باشد که متاسفانه این موضوع نیز در کشور ما دیده نمی‌شود.

اکبرپور این نکته را هم تذکر داد که بافت فرسوده شهری و برج‌های چند طبقه‌ای که هر ساله ساخته می‌شوند، نیازمند تمهیداتی هستند که صنعتی‌سازی، شاکله اصلی آن را تشکیل می‌دهد، در این صورت، نقشه‌های تهیه‌شده معماری، معیارهای مناسب صرفه‌جویی انرژی در هنگام بهره‌برداری خواهند بود. همچنین باید در مرحله ساخت با تخصیص الگوریتم‌های لازمه و بکارگیری علم مدیریت ساخت‌وساز، هر اقدامی در زمان خود به‌درستی برنامه‌ریزی شود. این اقدامات موجب بهینه‌سازی انرژی، منابع انسانی و مالی، مصالح ساختمانی و در نهایت زمان می‌شود.

▣ فرهنگ‌سازی در بهینه‌سازی مصرف انرژی

اکبرپور با بیان اینکه جدیدترین ایده برای حفظ انرژی استفاده از تجهیزات و سیستم‌های جدید است، گفت: عایق‌کاری دیوارهای خارجی ساختمان، نصب پنجره‌های دوجداره، عایق‌کاری کانال‌های هوا، لوله‌های تاسیسات و سیستم تولید آب گرم، نصب سیستم‌های کنترل‌کننده موضعی نظیر شیرهای ترموستاتیک روی رادیاتورها، نصب سیستم‌های کنترل مرکزی هوشمند و مجهز به سنسور اندازه‌گیری دمای هوای محیط از جمله مواردی است که رعایت آن مطابق با مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان الزامی است.

وی در پایان خاطر نشان کرد: فرآیند بهینه‌سازی مصرف انرژی در ساختمان‌سازی باید در کشور فرهنگ‌سازی شود تا کلیت جامعه درک درستی از این موضوع به‌دست آورد تا شاهد پیشرفت پروژه‌هایی باشیم تا با استفاده از تجهیزات مدرن و صنعتی در راستای این اقدام مهم قدم بردارند. با این اقدامات، علاوه بر حفظ محیط‌زیست و صرفه‌جویی در منابع طبیعی، شاهد سازه‌های مدرن و استانداردها می‌شویم.

> عوامل مختلفی از جمله استاندارد نبودن ساختمان‌ها در کشور و به‌کار نبردن مصالح و تجهیزات ساختمانی عایق و موثر در کاهش اتلاف انرژی در ساختمان سبب شده که بیشتر ساختمان‌های کشور، بزرگ‌ترین منابع اتلاف انرژی باشند

ضرورت ارتقای محصولات دانش‌بنیان در ساخت مسکن

فاطمه سادات حمیدیان، رئیس مرکز توسعه و سیاست‌های راهبردی وزارت راه و شهرسازی در رابطه با اهمیت صنعتی‌سازی و بهینه‌سازی مصرف انرژی در ساخت مسکن به صمت گفت: استفاده از توانمندی‌های شرکت‌های دانش‌بنیان و صنعتی‌سازی مسکن از مهم‌ترین موضوعاتی است که باید به آنها توجه ویژه شود.

اگر از این ظرفیت‌ها به‌نحو احسن استفاده نشود، صنعت ساخت‌وساز در کشور با چالش‌های مختلفی روبه‌رو می‌شود. اکنون که عزم دولت برای تولید مسکن جدی و روند ساخت واحدهای مسکونی در حال افزایش است، فرصت مناسبی برای توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان در صنعت ساختمان به‌وجود آمده که باید موردتوجه قرار بگیرد. وی افزود: طبق آمارهای منتشرشده معاونت فناوری ریاست‌جمهوری از فهرست شرکت‌های دانش‌بنیان، تنها ۷۹ شرکت، تاییدیه‌های موردنظر مرکز تحقیقات مسکن و شهرسازی را اخذ کرده و تنها نزدیک به یک درصد از شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه صنعتی‌سازی وارد شده‌اند.

▣ سهم بالای مسکن در مصرف انرژی

باتوجه به گستردگی مصرف بالای انرژی و هزینه بالای ساخت، ضرورت دارد شرکت‌های دانش‌بنیان موردحمایت جدی قرار گیرند، چرا که ۴۱ درصد از مصرف انرژی کشور در حوزه ساختمان صرف می‌شود، نه‌تنها بخش خانگی و تجاری سهم بالایی در مصرف انرژی کشور دارند، بلکه میزان مصرف انرژی ساختمان‌ها در ایران در مقایسه با دیگر کشورها و استانداردهای جهانی بسیار بالا است، به‌طوری که میانگین مصرف انرژی ساختمان‌ها در کشور، ۲/۵۸ برابر متوسط مصرف جهانی است، بنابراین کاهش مصرف انرژی ساختمان‌ها در ایران، امری ضروری است.

رئیس مرکز توسعه و سیاست‌های راهبردی وزارت راه و شهرسازی بیان کرد: ضرورت دارد که خدمات و محصولات دانش‌بنیان روز به روز ارتقا یابد، همچنین در راستای بهره‌برداری از طرح نهضت ملی مسکن، آیین‌نامه‌ای با موضوع حمایت از فعالیت‌های فناورانه و دانش‌بنیان در این مرکز در حال تدوین است و به موضوعات مختلفی از جمله تبادل داده و اطلاعات، تامین فضا و استقلال مراکز نوآوری، صندوق حمایت از پژوهش و نوآوری و حداکثر همکاری با بخش‌ها و شرکت‌ها نوآور و دانش‌بنیان می‌پردازد.

وی بیان کرد: بر این اساس، دستورالعمل تشکیل و راه‌اندازی بخش‌های مبتکر توسط مرکز سیاست‌های راهبردی با موضوع تعیین نقش و مسئولیت تمامی ارکان و سطوح وزارتخانه در وزارت راه و شهرسازی اجرا خواهد شد.

حمیدیان خاطرنشان کرد: اقدام حمایتی ما در ستاد وزارت راه و شهرسازی و این مرکز ضمن آشکار ساختن دستورالعمل‌های برگرفته از اسناد فرادست، شامل هدف‌گذاری و سیاست‌گذاری‌های حمایتی خواهد بود. در این راستا تلاش بر این است که عرضه و تقاضای محصولات دانش‌بنیان و نوآورانه، در حل مسائل و چالش‌های وزارت راه و شهرسازی در نظر گرفته شود.

در پایان، رئیس مرکز توسعه و سیاست‌های راهبردی وزارت راه و شهرسازی گفت: این وزارتخانه باید با حمایت و برنامه‌ریزی دقیق، محصولات داخلی را با مشابه خارجی جایگزین کند و امید است در آینده، این موضوع در مسیر توسعه قرار بگیرد.

سخن پایانی

طرح ضوابط و مقررات بازدارنده باید با شیوه‌های نوین مدیریتی هماهنگ باشد تا در نهایت اجرایی شود، در غیر این صورت اجرای تمام طرح‌ها و سیاست‌ها با اما و اگر روبه‌رو می‌شوند. اتفاقی که در حال حاضر برای بهینه‌سازی مصرف انرژی در کشور، در حال رخ دادن است و بیش از ۲ دهه است که به‌صورت کامل عملی نمی‌شود. وزارت مسکن و شهرسازی باید با نظارت دقیق و مستمر در راستای بهینه‌سازی قدم بردارد و با ایجاد طرح‌های تشویقی، سازنده‌ها را در مسیری قرار دهد تا تعداد ساختمان‌هایی که از الگوی بهینه‌سازی مصرف انرژی پیروی می‌کنند، روز به روز افزایش یابند. اتفاقی که اکنون بسیار ضروری به‌نظر می‌رسد و باید بیشتر موردتوجه قرار بگیرد، چرا که دولت جدید در یک اقدام جدی در حال ساخت‌وساز در کشور است و وعده ساخت سالی یک میلیون واحد مسکونی در قاب طرح نهضت ملی مسکن به مردم داده شده است.

افزایش سرعت گازرسانی به بخش کجور

سرپرست شرکت گاز مازندران از امضای تفاهمنامه بین این شرکت و اداره کل منابع طبیعی غرب مازندران به‌منظور تسریع اجرای پروژه ملی گازرسانی به ۳ شهر و ۱۸۵ روستای شهرستان‌های نوشهر، نور و آمل خبر داد.

به‌گزارش روابط‌عمومی شرکت گاز استان مازندران، قاسم مایلی‌رستمی گفت: به‌منظور افزایش سرعت اجرای پروژه خط تغذیه گاز ونوش به کدیر، جلسه‌ای با حضور معاون امور جنگل سازمان جنگل‌های کشور و مدیرکل منابع طبیعی مازندران ـ نوشهر برگزار شد که امضای تفاهمنامه‌ای برای همکاری این ۲ دستگاه با هدف تسریع در اجرای این پروژه مهم گازرسانی را در پی داشت.

وی افزود: پروژه بزرگ ۸۰۰ میلیارد تومانی گازرسانی به مناطق کوهستانی شهرستان‌های نوشهر، نور و آمل شامل اجرای خط لوله اصلی تغذیه گاز به طول ۳۳۷ کیلومتر و همچنین هزار و ۵۰۰ کیلومتر شبکه داخلی گاز است که با تکمیل آن، ۳ شهر و ۱۸۵ روستای شهرستان‌های نوشهر، نور و آمل از نعمت گاز بهره‌مند می‌شوند.

سرپرست شرکت گاز مازندران خاطرنشان کرد: در جلسه هماهنگی بین شرکت گاز و سازمان جنگل‌ها، تفاهمنامه‌ای با ۲۰ بند تنظیم شد و به‌امضا رسید که براساس آن، هم سرعت اجرای پروژه با همکاری سازمان جنگل‌های کشور و اداره کل منابع طبیعی مازندران ـ نوشهر افزایش می‌یابد و هم ضوابط محیط‌زیستی مربوط به عرصه‌های جنگلی با بالاترین حساسیت‌های کارشناسی، موردتوجه شرکت گاز قرار می‌گیرد.

مایلی‌رستمی تصریح کرد: باتوجه به اینکه اتصال مناطق مسکونی کوهستانی و حاشیه جنگل‌ها یکی از عوامل جلوگیری از برداشت چوب جنگل‌ها است، سازمان جنگل‌ها نیز توجه ویژه و مناسبی به زودتر اجرا شدن این پروژه مهم دارد.

وی اظهار کرد: در حال حاضر نیز خوشبختانه روند اجرای پروژه مطلوب است و ۲ پیمانکار مشغول کار هستند و تاکنون حدود ۵.۵ کیلومتر شبکه‌گذاری انجام شد.

سرپرست شرکت گاز مازندران افزود: فاز نخست با شبکه‌گذاری به طول ۱۱ کیلومتر از روستای ونوش تا محدوده دریاچه ممرز انجام خواهد شد و باید در فاز دوم از نزدیکی دریاچه ممرز به‌سمت روستای کدیر ۱۷ کیلومتر شبکه‌گذاری انجام شود. در حال حاضر اجرای فاز اول و دوم آغاز شده و اجرای آن ادامه دارد. فاز سوم نیز به‌طول ۱۸ کیلومتر تا روستای کدیر بخش کجور ادامه می‌یابد و اتصال خط لوله انتقال گاز از روستای کدیر به شهر کجور به طول ۱۳ کیلومتر در فاز چهارم این پروژه ملی قرار دارد.

به‌گفته مایلی‌رستمی، در فازهای بعدی خط لوله تغذیه گاز ۱۲ اینچ از روستای کدیر بخش کجور به شهر بلده و روستاهای این بخش اجرا می‌شود و از آنجا نیز به منطقه چلاو بخش امامزاده عبدالله آمل و در نهایت نیز روستای فیلبند شهرستان بابل در بخش بندپی‌غربی به شبکه سراسری وصل خواهد شد.

با اجرای این طرح، شهرهای کجور، پول و ۶۴ روستای بخش کجور با ۴هزار و ۷۹۸ خانوار، شهر بلده و ۷۳ روستای این بخش شهرستان نور با ۳ هزار و ۲۷ خانوار، ۴۷ روستای منطقه چلاو بخش امامزاده عبدالله آمل با ۶۶۴ خانوار و فیلبند به‌عنوان تنها روستای بخش بندپی غربی بابل با ۵۵ خانوار از نعمت گاز بهره‌مند می‌شوند.

معرفی اعضای شورای اسلامی کار شرکت برق گلستان

لقمان میرزاعلی: اعضای شورای اسلامی کار شرکت توزیع نیروی برق گلستان که از طریق برگزاری انتخابات از سوی پرسنل شرکت انتخاب شده بودند، معارفه شدند. به‌گزارش صمت و به‌نقل از روابط‌عمومی شرکت توزیع نیروی برق گلستان، سید احمد موسوی، مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق گلستان در مراسم معارفه اعضای شورای اسلامی کار این شرکت گفت: ایجاد روحیه همکاری بین کارکنان هر واحد به‌منظور پیشرفت سریع امور، تلاش در راستای گسترش امکانات رفاهی و حفظ حقوق قانونی کارکنان واحد از جمله وظایف اعضای شورای اسلامی کار است. وی اضافه کرد: شورا موظف است گزارش اقدامات خود را در آخر هر ۶ ماه به اطلاع اعضای مجمع برساند. موسوی افزود: همکاری و تعامل بین پرسنل و هیات‌مدیره را، می‌توانند اعضای شورای اسلامی کار تقویت کنند.

بازدید از بزرگ‌ترین معدن سرب و روی خاورمیانه

وزیر صنعت معدن و تجارت در سفر خود به استان یزد از بزرگ‌ترین معدن سرب و روی خاورمیانه بازدید کرد. به‌گزارش صمت از یزد، سیدرضا فاطمی‌امین در ادامه سفر خود به استان یزد از معدن سرب و روی مهدی‌آباد در شهرستان مهریز بازدید کرد.

این واحد تولیدکننده کنسانتره روی با ظرفیت ۵۰۰ هزار تن و شمش روی با ظرفیت ۲۰۰ هزار تن و در حال تکمیل و آماده‌سازی است. معدن سرب و روی مهدی‌آباد مهریز با سرمایه‌گذاری ۳۲ هزار میلیارد تومان ظرفیت اشتغالزایی برای ۳ هزار نفر را دارا است. وزیر صمت در سفر خود به استان یزد از ۴ واحد صنعتی و معدنی بهره‌برداری و از ۴ واحد بازدید خواهد کرد.

پایان ذخایر قطعی معادن در آینده نزدیک

رئیس خانه معدن استان یزد در جریان دیدار با رئیس قوه قضاییه، اظهار کرد: معضل پایان ذخایر قطعی معادن متوسط و بزرگ‌مقیاس و عدم‌آزادسازی محدوده‌های معدنی، کشور را در آینده‌ای نه‌چندان دور، به وارد کردن مواد معدنی استراتژیک سوق خواهد داد.

به گزارش صمت، حمیدرضا شرافت در جریان دیدار با غلامحسین محسنی اژه‌ای، رئیس قوه قضاییه، ضمن قدردانی از مجموعه قضایی استان به‌ویژه ستاد اقتصاد مقاومتی قوه قضاییه، اظهار کرد: حمایت قوه قضاییه از فعالیت‌های معدنی و همراهی با تشکلات صنفی این حوزه، یاری از مشکلات فعالان معدنی برداشته و با عنایت به تمرکز ویژه این ستاد نسبت به بررسی و حل مسائل و مشکلات صنعتی و معدنی می‌توان آینده روشن‌تری را در تقویت و توسعه این بخش متصور بود. رئیس خانه معدن استان یزد در ادامه بااشاره به بخشی از مشکلات عدیده معدنکاران، بیان کرد: فعالان در بدو ورود به این عرصه، با مشکلاتی مواجه می‌شوند که گاه راهکار مشخصی برای آنان اندیشیده نشده است؛ عدم‌آزادسازی محدوده‌های معدنی در این برهه از جمله چالش‌های اساسی معدنداری و معدنکاری است. برخی سازمان‌های حاکمیتی همچنان اصرار بر عدم‌آزادسازی این محدوده‌ها دارند. معضل پایان ذخایر قطعی معادن متوسط و بزرگ‌مقیاس در آینده‌ای نه‌چندان دور کشور را به‌عنوان واردکننده مواد معدنی استراتژیک تبدیل خواهد کرد؛ مهمی که باتوجه به شرایط فعلی کشور باید در نشست ویژه فعالان این عرصه با مسئولان عالی قضایی و دولتی کشور، بررسی و چاره‌اندیشی شود. وی همچنین نوسازی ناوگان ماشین‌آلات معدنی را که منجر به کاهش بهره‌وری عملیات معدنکاری می‌شود، نیازمند تفویض اختیار امکان ثبت سفارش از معاونت معدنی وزارت صمت به سازمان‌های صنعت،معدن و تجارت استان دانست تا بتوان روند نوسازی ماشین‌آلات معدنی را تسریع و بهبود بخشید.

شرافت، در ادامه به مسئله معارضان محلی اشاره و تصریح کرد: یک معدنکار پس از گذر از چالش‌های متعدد پیشین و ممیزی‌هایی که در روند اخذ مجوزهای لازم فعالیت معدنی طی می‌کند، در بدو فعالیت قانونی خود با مسئله معارضان محلی مواجه می‌شود که مانع از فعالیت قانونی فعالان در روند سرمایه‌گذاری و توسعه معادن می‌شوند؛ این در حالی است که متولی بخش معدن با حمایت از فعالان معدنی، مسئولیت قانونی خود را انجام داده است، اما در ادامه دستگاه‌های ذی‌ربط باید امنیت لازم را برای سرمایه‌گذاران و فعالان معدنی فراهم کنند؛ مهمی که بی‌شک در روند اخذ مجوز مدنظر گرفته شده و نسبت بدان راهکاری اندیشیده شود.

شرافت از رئیس قوه قضاییه، اجرای صحیح و عادلانه قانون‌های حقوق دولتی و یک درصد از سهم سالانه فروش معادن با در نظر گرفتن تبصره‌های حمایتی این قانون را توسط مجریان قضایی و دولتی خواستار شد.

رئیس خانه معدن استان یزد در آخر اظهار امیدواری کرد که باتوجه به توسعه زیرساخت‌های دولت الکترونیک اخذ استعلامات در مدت زمان بسیار کمتری انجام شود.

یادداشت

سیاست‌گذاری جانبدارانه چالشی برای فولادسازان

سیدعلی‌محمد ابوبی‌مهریزی
نایب‌رئیس انجمن نوردکاران فولادی

صنعت فولاد جزو صنایع اســتراتژیک کشور است و با توجه به ســرمایه جذب شده به آن، تاثیر بســزایی بــر اشــتغالزایی دارد. درنتیجه انتظار می‌رود سیاست‌های حاکم بر این بخش، ضمن توجه به اهمیت تداوم فعالیت در تمامی حلقه‌های این زنجیره باشــد. با وجود مصوبات و مقررات گوناگونی که از سوی وزارت صنعت، معــدن و تجــارت و همچنین بــورس کالای ایــران برای زنجیــره فولاد وضع می‌شــود، اما همچنان فعالیــت در این زنجیره بــا التهابات بســیاری روبه‌رو است. سیاست‌گذاری اشتباه و جانبدارانه، یکی از دلایــل اصلی تداوم التهاب در بازار فولاد کشور است. برای احداث هرکدام از واحدهــای فعــال در این زنجیره، ســرمایه قابل‌توجهی صرف شــده و نباید با وضع قوانین و مقررات اشــتباه، تداوم فعالیت در این بخش به خطر بیفتد.

ایــرادات و انتقــادات گســترده‌ای بــه روند قیمت‌گــذاری و همچنین تعییــن قیمت پایه محصــولات تولید شــده در زنجیــره فولاد در بورس کالا، مطرح اســت. معیار تعیین قیمت پایه شــمش فــولاد، بهــای این محصــول در بازارهای جهانی اســت. این در حالی است که وابســتگی صنعت فولاد ما به جهــان محدود اســت و بــه بیانی دیگــر ارزبری ایــن صنعت محدود برآورد می‌شــود. در چنین شــرایطی، تحمیل فشــارهای گسترده مالی به صنعتگران فولادی کشور با توجه به روند رو به رشد بهای فــولاد در بازارهای جهانی، اشــتباهی غیرقابل پذیرش است.

در ادامــه بایــد یادآوری کرد پــس از تجاوز نظامی روسیه به خاک اوکراین و تشدید تنش در اروپای شــرقی، شاهد رشــد بهای فولاد در بازارهای جهانی بودیم، اما این روند رو به رشد قیمتی تداوم نیافــت. در طول ماه‌های اخیر و پس از ارزان‌فروشــی فولاد روسیه در بازارهای منطقه با هدف مقابله با شــرایط تحریمی علیه این کشــور، شــاهد افت بهای این محصول در بازارهــای بین‌المللی بوده‌ایم. قیمت شــمش فــولاد در بــازار داخلی ما همپــای روند رو به رشد قیمت این محصول در بازارهای منطقه‌ای افزایش می‌یابد، اما به‌تناسب کاهش نرخ فولاد در سطح جهانی، ارزش این محصول در بازار ما کاهش ندارد. بدین‌ترتیب در مواردی همچنان شاهدیم که برخی محصولات فولادی در ایران با قیمت بالاتر در مقایســه با نــرخ جهانی آن به فروش می‌رســد که از جمله این محصولات می‌توان به ورق فولادی اشاره کرد. گران‌فروشی فولاد در بازار ایران به ضرر تولیدکننده محصول نهایی و مردم است و بازنگری در این شرایط از سوی مسئولان ضروری به‌نظر می‌رسد.

گفتنی اســت کــه زنجیره فــولاد از معدن آغــاز می‌شــود و تــا تولید محصــولات نهایی پیش مــی‌رود. با این وجود، تنها رشــد قیمت محصــولات نهایی موردتوجه سیاســت‌گذاران قــرار می‌گیــرد؛ درنتیجــه مســئولان تلاش می‌کنند بــا اعمال فشــار بــه تولیدکنندگان نهایی، قیمــت فولاد و محصــولات فولادی را کنتــرل کنند. ایــن در حالی اســت که انتظار مــی‌رود تنظیم قیمت در ایــن زنجیره به‌طور همگون، یعنی از حلقه‌های بالادستی آغاز شود و به محصولات نهایی برســد. با این وجود باید اقرار کرد که فولادســازان یا تولیدکنندگان در حلقه‌های میانی این زنجیره به‌نوعی وابسته به دولت هســتند. طبعا برای دولت هم سودآوری بنگاه‌های وابســته به خود ارجحیت بیشــتری دارد. در واقــع ایــن مجموعه‌هــای خصولتی از لابــی قوی‌تری در ســطح دولــت برخوردار هستند. در نتیجه تمامی قوانین و مقررات سود و منافع برخی تولیدکنندگان را مدنظر دارد.

در ادامــه بایــد تاکیــد کرد که بســیاری از مقــررات حاکــم بر زنجیــره فــولاد ضدتولید هستند. دولت با شعار حمایت از صنایع داخلی، قوانیــن و مقررات ضدتولید را وضع می‌کند. از جمله این مقررات، وضــع عوارض صادراتی بر کل زنجیــره و حــذف معافیــت مالیاتی ورود تجهیزات خطوط تولید، ماشین‌آلات و... است. این در حالی است که انتظار می‌رود حمایت از تولید و توســعه فراتر از شــعار باشد و به‌عنوان جزیی اساسی از سیاست‌های دولت موردتوجه قرار گیرد. عملکرد دولت و مقررات و مصوبات مطرح‌شــده از ســوی آن، به‌قــدری ضدتولید هســتند که انجمن‌هــای تخصصــی فعال در زنجیره فولاد نیز وارد عمل شده و ضمن اشاره بر آثــار منفی این مقررات بر تولید، خواســتار اصلاح مواضع دولت شده‌اند.

افزایش مصرف فولاد در بازار داخلی

براســاس آمار انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، در ۴ ماهه نخســت امســال، همگام با افزایش تولید فولاد، بخش قابل‌توجه این تولید صرف مصارف داخلی شــده و بخش کمتری به صادرات اختصاص یافته اســت. به‌گزارش ایسنا، براساس آمار انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، از ابتدای امســال تا پایان تیر، حدود ۴ میلیون تــن از مجموع فولاد و محصولات فولادی تولید شده در کشور صادر شده‌اند و مابقی آن به مصرف داخلی رســیده اســت. بر این اســاس، مصرف ظاهری فولاد کشور در این مدت نســبت به ۴ ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۰، رشــد ۱۳ تا ۲۹ درصدی داشته است. از ابتدای فروردین تا پایان تیر ۱۴۰۱، در مجموع ۳ میلیون و ۲۳۵ هزار تن مقاطع تخت فولادی تولید شــده که ۳ میلیون و ۲۰۶ هزار تن آن صادر شده است. میزان مصرف این مقاطع نسبت به سال گذشته که ۲ میلیون و ۸۲۵ هزار تن بوده، ۱۳ درصد بیشتر شده است.

پس از آن در ۴ ماهه امسال، ۱۰ میلیون و ۵۸۷ هزار تن شمش فولاد (فولاد میانی) تولید شــده که از این میزان با رشد ۱۹ درصدی نسبت به مصرف شمش در مدت مشابه سال گذشته (۷ میلیون و ۴۸ هزار تن)، به ۸ میلیون و ۳۷۶ هزار تن برای مصارف داخلی رسیده است.

در مدت یادشــده، تولید محصولات فولادی ۷ میلیون و ۴۲۶ هزار تن ثبت شــده که ۶ میلیون و ۷۹۴ هزار تن آن به مصرف داخلی اختصاص یافته و به این ترتیب، نسبت به مصرف ظاهری آن در ۴ ماه نخست سال ۱۴۰۰ کــه ۵ میلیون و ۵۷۵ هزار تن بــوده، ۲۲ درصد افزایش مصرف را رقم زده است.

التهاب در زنجیره فولاد پایانی ندارد

بازگشت به ضرایب قیمتی

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

تنــش و التهــاب در زنجیره فولاد، موضوع جدیدی نیســت. در طول ســال‌های گذشــته بارها شــاهد شــدت گرفتن تنش میان فعــالان زنجیره فــولاد بوده‌ایم. ســودآوری تولید در زنجیره فــولاد، موضوع اصلی اختلاف میــان تولیدکنندگان در حلقه‌های گوناگون این زنجیره اســت. درواقع هر گروهی به‌دنبال کســب سود بالاتر اســت. با این وجود نباید از این نکته غافل بود که توزیع نامتوازن ســود در زنجیره فولاد چالش‌زاست. این موضوع به از میان رفتن همگونی در زنجیره فولاد و وارد آمدن آسیب‌های جدی به‌کل صنعت فولاد کشور منتهی می‌شود. در همین حال، سیاســت‌های قیمت‌گذاری محصولات تولید شده در زنجیره فولاد، می‌تواند چالش‌های دیگری هم به‌دنبال داشــته باشــد. کما اینکه در طول هفته‌های اخیر، موضوع تحقیق و تفحص از فولاد مبارکه و رانت حاصل از قیمت‌گذاری دســتوری در ایــن زنجیره موردتوجــه قرار گرفتــه؛ بنابراین می‌توان تاکید کــرد که تعیین ضرایــب قیمتی دقیق از اهمیت ویژه‌ای برخوردار اســت و می‌تواند محرک تداوم تولید در این زنجیره باشد.

عکس: صمت

سودآوری تولید در زنجیــره فولاد، موضوع اصلــی اختلاف میان تولیدکنندگان در حلقه‌های گوناگون این زنجیره اســت. درواقع هر گروهی به‌دنبال کسب سود بیشتر است

تغییر مداوم فرمول قیمت‌گذاری، چالش فولادسازان

ابوذر انصاری، کارشناس بازار کالایی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: در طول ســال‌های گذشــته، بحث‌ها و انتقادات گســترده‌ای پیرامون تنظیم بازار زنجیره فولاد شکل گرفته اســت. از سال ۱۳۹۷ و به‌دنبال اختلافات در زنجیره فولاد، جلسات متعددی با حضور فعالان این زنجیره و معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت برای حل این اختلافات برگزار شد. با این وجود، هیچ‌کدام از اختلافات برطرف نشدند.

وی افزود: متاســفانه باید اقرار کنیم هنوز هم با گذشــت حدود ۴ سال، نبود فرمولی مشخص و ثابت برای قیمت‌گذاری محصــولات گوناگون در زنجیره فــولاد، بزرگ‌ترین چالش این صنعت اســت. درواقع هنوز هــم فعالان صنعت فولاد و سیاســت‌گذاران در گیرودار تعیین یک فرمول ثابت هستند که با وجود آن رضایت تمامی فعالان این زنجیره حفظ شود.

انصاری گفت: در گذشته، فرآیند قیمت‌گذاری محصولات بالادســتی زنجیره فولاد (شــامل کنســانتره، گندله و آهن اسفنجی) براساس ضرایبی از این زنجیره تعیین می‌شد. در شرایطی که قیمت شمش فولاد در بازار جهانی کاهش یافت، بهای فروش محصولات بالادستی زنجیره فولاد نیز به شدت کاهش داشــت و به‌دنبال آن شــاهد متضرر شدن حلقه‌های پایین‌دستی این زنجیره بودیم.

این کارشناس بازار کالایی اظهار کرد: با توجه به اختلافاتی که میان فعالان زنجیره فولاد در زمینه قیمت‌گذاری و تعیین ضرایب قیمتی شــکل گرفت، مقرر شــد این محصولات در بــورس کالا عرضه شــوند؛ درنتیجه عرضه و تقاضا به ملاک اصلی قیمت‌گذاری این محصولات بدل شد.

انصاری افزود: در گذشــته قیمت کنسانتره براساس ۱۶.۵ درصد قیمت شــمش فولاد خوزستان، بهای گندله براساس ۲۳.۵ درصد و آهن اســفنجی برابر ۵۰ درصد قیمت شمش فــولاد خوزســتان تعیین می‌شــد، اما بــا ورود محصولات یادشــده به بورس کالا، شاهد تغییر این روند بودیم و عموما محصــولات موردبحــث با بهــای بالاتری به فــروش رفتند. تاجایی‌کــه می‌توان این‌طور ادعا کــرد که میانگین ضرایب قیمتــی فروش کنســانتره، گندله و آهن اســفنجی به ۲۰، ۲۷ و ۶۳ درصــد افزایش یافت. این کارشــناس بازار کالایی گفت: هر تغییر محدودی در ضرایب یادشــده به‌منزله تغییر قابل‌توجه ســودآوری در ســایر حلقه‌های این زنجیره است. همین موضوع نیز در طول ســال‌های گذشته چالش‌آفرین بوده اســت. درواقع هر تولیدکننده‌ای به‌دنبال کســب سود بالاتر است. با این وجود باید پذیرفت که با تغییرات یادشده، بســیاری از فعالان صنعتی و تولیدکنندگان شــمش و حتی محصولات نهایی زنجیره فولاد متضرر شدند.

انصاری در پایان تاکید کرد: در طول ســال‌های گذشــته، بارها از تشکل‌های فعال در زنجیره فولاد درخواست شده در این زمینه به توافق برسند و مشکلات موجود در مسیر قیمت‌گذاری محصولات این زنجیره را برطرف کنند. با این وجود، هیچ‌گاه نتیجه مشخص و روشنی حاصل نشده است. در حال حاضر نیز با توجه به تجربیات گذشته، نباید به کسب نتیجه از این تعاملات امیدوار بود.

وی گفت: چنانچه این‌بار هم نتیجه روشنی حاصل نشود، وزارت صنعت، معدن و تجارت ناچار خواهد بود، ضرایبی را برای قیمت‌گذاری در این زنجیره تعیین کند تا همه فعالان این صنعت با سودآوری فعالیت خود را ادامه دهند. هرچند انتظار می‌رود این ضرایب جدید براســاس کار کارشناســی تعیین شوند تا از تغییرات چندباره آن جلوگیری شود.

> پیشنهاد انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران مبنی بر تعیین ضرایب قیمتی برای زنجیره فولاد، درصورت موافقت تمامی تشکل‌های مرتبط در بورس کالا بررسی می‌شود

درخواست زنجیره فولاد برای بازگشت ضرایب قیمتی

رضا شهرستانی، عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فــولاد ایــران در گفت‌وگــو بــا صمت اظهار کــرد: انجمن تولیدکننــدگان فولاد ایران پیشــنهاد کرده، مجددا ضرایب قیمتــی در زنجیره فولاد، مــلاک قیمت‌گذاری محصولات بالادســتی ایــن زنجیره قــرار گیرد. چنانچه این پیشــنهاد موردموافقت تشــکل‌های فعال در زنجیره فولاد قرار گیرد، از ایــن ضرایــب به‌عنــوان فرمولی برای تعییــن قیمت پایه محصولات در بورس کالا استفاده خواهد شد. زنجیره فولاد در طول ســال‌های گذشته با چالش‌ها و تنش‌های متعددی در مسیر قیمت‌گذاری روبه‌رو بوده است. البته این مشکلات بــا التهاب در بازار فولاد و نوســان قیمتی پایان نیافت، بلکه همچنان شاهد پیامدهای آن در این زنجیره هستیم. به‌عنوان مثال، انتشار آمار فساد از عملکرد شرکت فولاد مبارکه، خود مصداقی از بروز چالش‌های ناشــی از قیمت‌گذاری دستوری و سیاست‌های اشتباه حاکم بر این زنجیره است. یا در موارد متعددی شاهد رشد ناهمگون زنجیره فولاد براساس تقسیم سود ناعادلانه در این زنجیره هستیم که به تمرکز سرمایه در برخی حلقه‌های زنجیره فولاد منتهی می‌شود.

وی افــزود: بنابراین پیشــنهاد می‌شــود قیمت‌گذاری در زنجیــره فــولاد به همان روال ســابق یعنــی قیمت‌گذاری براســاس ضریبی مشــخص باز گــردد. البته بــرای کاهش اعتراضــات و همچنین نارضایتــی تمامی تولیدکنندگان در حلقه‌های مختلف این زنجیره، پیشــنهاد می‌شــود ضرایب یادشــده موردبازنگری واقع شــوند تــا نارضایتی‌های قبلی برطرف شوند.

شهرســتانی گفت: بر همین اساس، مقررشده تشکل‌های تخصصــی فعال در زنجیره فولاد در این‌باره تصمیم‌گیری کننــد. چنانچه توافقــی میان فعالان زنجیره فولاد شــکل بگیــرد، وزارت صنعــت، معدن و تجارت نیــز با آن موافقت خواهــد کرد. ایــن فعال صنعت فولاد اظهار کرد: چنانچه در مذاکرات میان فعالان زنجیره فولاد، توافقی حاصل نشــود، وزارت صنعــت، معدن و تجارت به ایــن موضوع ورود کرده و زمینــه رفع مشــکلات را فراهم می‌کند. بــا این وجود، به اعتقاد من، روند قیمت‌گذاری در زنجیره فولاد در سال‌های اخیر به قدری چالش‌زا بوده، که اکنون امکان توافقی جدید، قوی اســت. این عضو هیات مدیره انجمــن تولیدکنندگان فولاد ایران افزود: چنانچه فرآیند قیمت‌گذاری در حلقه‌های گوناگون زنجیره فولاد به‌گونه‌ای باشد که سودآوری در یک حلقه به مراتب افزایش یابد و از مســیر عادلانه خارج شــود، شاهد سرریز سرمایه به آن بخش خواهیم بود. سرریز سرمایه به یک حوزه درنهایت به از میان رفتن همگونی و تعادل در کل زنجیره منتهی می‌شود و چالش‌های بسیاری را به‌دنبال خواهد داشت.

وی گفت: در سایه تغییرات یادشده در فرآیند قیمت‌گذاری زنجیره فولاد در ســال‌های اخیر، شــاهد افزایش قابل‌توجه ســودآوری تولید در حلقه گندله‌ســازی بودیم. تاجایی که ســود فعالیــت در این حلقــه از ۲۳.۵ به ۲۷ تــا ۳۰ درصد افزایش یافت. درنتیجه شــاهد رشد ســرمایه‌گذاری در این بخــش بودیم و در حال حاضر میزان تولید و ظرفیت گندله به مراتب بیشــتر از نیاز داخلی کشور برآورد می‌شود. توجه بــه این نکته ضروری به‌نظر می‌رســد که مــاده اولیه کافی (یعنــی ســنگ آهن) نیز برای تولیــد ایــن حجم از گندله در کشور وجود ندارد؛ بنابراین سهم قابل‌توجهی از ظرفیت‌های ایجادشده در این صنعت، خالی می‌ماند. پیش‌بینی می‌شود ظرفیت تولید گندله‌سازی کشور به ۱۰۰ میلیون تن برسد، اما این حجم از تولید مازاد نیاز داخلی است. درنتیجه صنایع با تولید پایین‌تر از ظرفیت با ضرر و زیان قابل‌توجهی روبه‌رو می‌شوند.

شهرستانی افزود: ازمجموع موارد یادشده می‌توان این‌طور نتیجه گرفت که ســودهای مقطعی کوتاه‌مدت درنهایت به ضرر کل زنجیره خواهد بود.

وی دربــاره دلایل حذف ضرایب قیمت‌گذاری در زنجیره فــولاد و اعتراض فعالان این صنعت نســبت به این ضرایب، گفت: حضور نیروهــای غیرمتخصص و ناکارآمد در زنجیره فولاد طی ســال‌های گذشــته در بدنه وزارت صنعت، معدن و تجــارت به سیاســت‌گذاری اشــتباه در این بخش منتهی شــد. کما اینکه در دوره‌ای با هدف ارزان‌ســازی محصولات نهایی فــولادی، فشــار مضاعفی بــه تولیدکننــدگان در حلقه‌های بالادســتی وارد آمد. در آن دوره، ابهامــات متعــددی در فرآینــد فروش فولاد و محصولات فولادی در بورس کالا ایجاد شــد. در ســایه ارزان‌فروشــی شــمش فولاد، حلقه‌های بالادســتی این زنجیره نیز متضرر شــدند؛ بنابرایــن برای اصلاح این شــرایط، ضرایــب قیمت‌گذاری محصولات بالادستی زنجیره فولاد (شامل کنسانتره، گندله و آهن اســفنجی) حــذف و با سیاســت‌گذاری غلط وزارت صنعــت، معــدن و تجارت در فرآینــد قیمت‌گذاری، تمامی تولیدکننــدگان در حلقه‌های گوناگــون این زنجیره متضرر شــدند. درواقع ســود مدیریت گریبان فولادسازان را گرفت. هرچند هنوز ابهاماتی درباره سوءاستفاده از این شرایط وجود دارد.

سخن پایانی

ازمجموع موارد یادشــده می‌توان این‌طور برداشــت کرد که در طول ســال‌های گذشته شاهد تجمع سود در برخی از حلقه‌های زنجیره فولاد بوده‌ایم که این موضوع به رشــد نامتوازن این زنجیره دامن زده اســت. البته به‌دنبال اعتراضات فراگیر از ســوی فعالان زنجیره فولاد، این ضرایب قیمتی دســتخوش تغییراتی شــدند. البته این تغییرات زمینه‌ســاز نارضایتــی دیگــر تولیدکنندگان زنجیره فولاد را فراهم کرده؛ بنابراین وزارت صنعت، معدن و تجارت، اصلاح شــرایط قیمت‌گذاری را به تشــکل‌های فعال در این زنجیره ســپرد. بر همین اساس نیز طبق مصوبات سی‌امین جلسه مدیریت بازار کالاهای پایه مقرر شــد پیشــنهاد انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران مبنی بر تعیین ضرایب قیمتی برای زنجیره فولاد در صورت موافقت تمامی تشــکل‌های مرتبط در بورس کالا بررســی شود. چنانچه این تشکل‌ها به توافق نرسند، احتمال می‌رود وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام به اصلاح این ضرایب قیمتی کند.

واگذاری معادن کوچک احیا شده در قالب بسته‌های هدفمند سرمایه‌گذاری

رئیس هیات عامل ایمیدرو از افزایش بودجه توسعه زیرساخت‌های معادن سیستان‌وبلوچســتان توســط ایمیدرو طی سال آینده خبر داد. به گزارش روابط‌عمومی ایمیدرو، وجیه‌الله جعفری در جلســه شــورای معادن اســتان سیستان‌وبلوچســتان که با حضور حسین مدرس‌خیابانی استاندار، مسئولان سازمان صنعت، معدن و تجارت و جمعی از مســئولان اســتانی و محلی برگزار شــد، افزود: اســتان سیستان‌وبلوچستان در شمار اولویت‌های ایمیدرو در برنامه توسعه زیرساخت معادن کشور قرار دارد.

وی گفت: در این زمینه، مسئولان استان باید همکاری لازم برای معرفی معادن فعال و یا در مرحله فعال‌ســازی را داشــته باشــند تا ایمیدرو اقدامات توسعه‌ای زیرساخت در مناطق اولویت‌دار را انجام دهد. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشــاره به توســعه برنامه اکتشــافی ایمیدرو در اســتان سیستان‌وبلوچســتان، گفت: کشف محدوده‌هــای ظرفیــت‌دار همچون معدن مــس «جانجا» حاصل برنامه‌ریزی‌های اکتشافی است.

جعفری اعلام کرد: ایمیدرو به‌دنبال کاهش ریسک‌های اکتشافی اســت و واگذاری محدوده‌های شناسایی‌شده به بخش خصوصی از طریق مزایده را در شمار برنامه‌های خود قرار داده است.

وی افــزود: حاصل همکاری دولت و بخش خصوصی، تلاش برای جــذب ۹ میلیارد دلار ســرمایه‌گذاری بوده کــه تاکنون افزون بر ۴ میلیارد دلار آن محقق شده است.

رئیــس هیات عامــل ایمیدرو طــرح احیا و فعال‌ســازی معادن کوچــک را از سیاســت‌های اصلــی ایــن ســازمان خوانــد و گفت: مســئولان سیستان‌وبلوچســتان در این طرح همکاری‌های لازم را دارند و ایمیدرو آمادگی دارد با استان در بخش‌های مطالعه، مشاوره و مباحث تامین مالی، حمایت‌های لازم را داشته باشد.

جعفری تاکید کرد: در واگذاری این‌گونه معادن، ارائه بســته‌های سرمایه‌گذاری هدفمند به‌جای واگذاری یک واحد معدنی، می‌تواند یــک راهبرد باشــد. وی اعلام کــرد: معدن مس جانجــا با توجه به ظرفیت‌های قابل‌توجه، نیاز به تدوین طرح جامع متناسب با شرایط منطقه‌ای و فنی دارد.

رئیــس هیــات عامــل ایمیــدرو افــزود: بهره‌منــدی از ظرفیت محدوده‌های ظرفیت‌دار همچون جانجا، نیاز به حضور شــرکت‌های بزرگ معدن و صنایع معدنی برای گسترش سرمایه‌گذاری‌ها دارد.

وی عنوان کرد: شرایط باید به سمتی هدایت شود که شرکت‌های بزرگ حضور پررنگی در توسعه مناطق کم برخوردار داشته باشند.

دانش‌بنیان‌ها سال گذشته ۴۰۰ میلیارد تومان فروش داشتند

به‌گفته معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهوری ۷ هزار شرکت فعال در حوزه دانش‌بنیان کشور سال گذشته ۴۰۰ هزار میلیارد تومان فروش کردند.

به‌گزارش ایرنا، سورنا ستاری شامگاه سه‌شنبه در جلسه ستاد اقتصاد دانش‌بنیان آذربایجان‌شرقی افزود: فرهنگ کارآفرینی یکی از پایه‌های حوزه دانش‌بنیان با شیوه‌ای جدید است و بنا بر اقداماتی که در این راستا در آذربایجان‌شرقی اتفاق افتاده، همه با این موضوع همراه هستند.

وی خاطرنشان کرد: اقتصاد دانش‌بنیان در کشور توسعه قابل توجهی داشته و محدودیت قانونی کمتری دارد، البته در دنیا هر نوآوری با هر قانونی متناقض است و هیچ قانونی با نوآوری همخوانی ندارد.

ستاری اظهار کرد: زیرساخت‌های پیشین مانند صندوق‌های پژوهش و فناوری نیز در این قانون موردتوجه جدی قرار گرفته‌اند و اکنون این صندوق‌ها در حد و اندازه بانک‌ها هستند. توسعه برخی روش‌های تامین مالی از جمله بورس و اهمیت یافتن نقش صندوق‌های رشد و صندوق‌های پژوهش از جمله مفاهیم جدیدی هستند که در چند سال اخیر وارد ادبیات اقتصادی کشور شده‌اند.

ستاری با اشاره به چالش‌های بخش دانش‌بنیان در حوزه اتصال صنایع بزرگ به حوزه فناوری، گفت: صنایع سنتی به‌عنوان کارخانه، هرچند در اشتغال موثر هستند، اما اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در آنها مفهوم چندانی ندارد و چنین رویکردی در حوزه مونتاژ کاربرد دارد. وی تاکید کرد: برای کشوری با بیش از ۵ میلیون دانشجو نمی‌توان با کارخانه، اشتغالزایی کرد و نیاز به صنعتی با امکان ایده‌پردازی، طراحی، بهینه‌سازی و تولید داریم، چرا که کارخانه‌های موجود در کشور از اکوسیستم فناوری و دانش‌بنیان مجزا هستند.

چرا کاربران از پیام‌رسان‌های داخلی استفاده نمی‌کنند؟

ترس از افشای اطلاعات

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

کارشناسان معتقدند هنوز امنیت سایبری برای بسیاری از دولتمردان آن‌گونه که باید موردتوجه قرار نگرفته و به‌عنوان یک مولفه مهم در نظر گرفته نمی‌شود؛ از نشانه‌های این ادعا نیز می‌توان به نبود افراد کارشناس در حفظ اطلاعات و امنیت سایبری در برخی نهادها و سازمان‌ها اشاره کرد. از سوی دیگر تاکنون هیچ دولتی اقدامی برای جلب اعتماد مردم در استفاده از اپلیکیشن‌های داخلی نکرده است. به همین دلیل نیز اعتمادسازی لازم برای اینکه مردم بدانند اطلاعات‌شان محفوظ می‌ماند، انجام نگرفته است. برخی معتقدند به‌همین دلایل کاربران تمایل کمتری برای استفاده از اپلیکیشن‌ها و پیام‌رسان‌های داخلی دارند و برای رفع این مشکلات باید ضمن از بین بردن شکاف‌های زیرساختی امنیت سایبری به اعتماد سازی جدی در این زمینه پرداخت.

صمت در این گزارش ضمن بررسی دلایل بروز شکاف‌های زیرساختی امنیت سایبری به راه‌های رفع آن و ایجاد این اعتماد پرداخته است.

اعتمادسازی انجام نشد

برخی کارشناسان معتقدند فیلتر پیام‌رسان‌هایی نظیر تلگرام حاکی از استفاده شمار زیادی از کاربران ایرانی از این برنامه موبایلی است. این روند منجر به برنامه‌ریزی برای ایجاد استفاده از اپلیکیشن‌های داخلی شد که به‌گفته بسیاری کارشناسان آن‌طور که باید، مورداستقبال قرار نگرفت. چنانچه در گزارش‌هایی از سوی برخی مسئولان نیز عنوان شد، اپ‌های داخلی اعتمادسازی لازم را برای جلب مخاطب نداشتند. براساس اخبار منتشرشده برخی کاربران معتقد بودند نداشتن امنیت سایبری و زیرساخت‌های استاندارد مانع از استفاده آنها از اپ‌های داخلی می‌شود.

گاهی دست هکرها را باز می‌گذارند!

کیوان نقره‌کار، کارشناس فناوری اطلاعات و فعال حوزه فضای مجازی، در گفت‌وگو با صمت بااشاره به اهمیت دانش افراد در پیشگیری از حملات سایبری گفت: هر نوع دسترسی غیرمجاز در بستر اینترنت و فضای مجازی به اطلاعات افراد و سازمان‌ها، هک و دزدی سایبری محسوب می‌شود؛ به‌طورمعمول این نوع دزدی‌ها تبعات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی زیادی را به‌دنبال دارد. حال برای ایجاد امنیت سایبری باید زیرساخت‌های فنی نظیر امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری کافی را مهیا کرد؛ علاوه بر آن، باید دانش کاربران نسبت حفظ امنیت اطلاعات‌شان افزایش پیدا کند؛ چرا که بیشتر کاربران این‌گونه تصور می‌کنند که ساختارهای فنی مطمئن از اطلاعات آنها محافظت می‌کنند؛ اما نمی‌دانند که بخش عظیمی از عملکردهای حفاظت اطلاعات شخصی در فضای وب متاثر از تراز مصرف افراد است. گفتنی است، طیف وسیعی از افراد از کسانی که مشغول بازی‌های سرگرم‌کننده هستند تا مدیران سازمانی، بیشتر نمی‌دانند که باید از چه روش‌هایی برای حفظ اطلاعات خود بهره بگیرند.

▣ ایمنی لازم برای مقابله با حملات

نقره‌کار بااشاره به اینکه کشور ما از چه جایگاهی در بحث امنیت سایبری برخوردار است؟ گفت: متاسفانه تعدد بالای مراجع صاحب‌صلاحیت در باب امنیت سایبری باعث شده که آمار شفافی ارائه نشود، به‌همین‌دلیل به طور دقیق ندانیم، رتبه چندم هستیم، اما از آنجایی که کشور ما در یک جنگ نرم به‌سر می‌برد، میزان حملات سایبری عدد بالایی را به خود اختصاص داده، اما نکته حائزاهمیت این است که در کشور ما ایمنی لازم برای مقابله با این حملات وجود ندارد. این در حالی است که اگر در باب حفظ امنیت اطلاعات به‌سمت و سویی برویم که مردم نگران دزدیده شدن اطلاعات‌شان نباشند، روش‌های هک کردن و ترویج آن هم کاهش می‌یابد.

این فعال حوزه فضای مجازی افزود: گفتنی است، در بخش دولتی در برخی موارد، افراد متصدی امنیت اطلاعات، آشنایی کافی ندارند.

▣ مردم چگونه از خود مراقبت کنند

نقره‌کار بااشاره به موارد موردنیاز برای اطلاع کاربران در استفاده از اپلیکیشن‌های ارتباطی گفت: به‌طورعموم امنیت در فضای مجازی به پلتفرم یا اپلیکیشنی که مردم از آن استفاده می‌کنند هم، بستگی دارد و بخش مهم دیگر آن به دانش افراد برمی‌گردد. وی افزود: حتی اگر نرم‌افزارهای ارتباطی از امنیت لازم برخوردار باشد، اما کاربران در حفظ گذرواژه و کدهای امنیتی خود کوشا نباشند، احتمال بروز حملات سایبری درباره اطلاعات کاربر بالا می‌رود، بنابراین نوع اپلیکیشن و دانش افراد در بحث دزدیده شدن اطلاعات‌شان اهمیت زیادی دارد.

▣ دلیل اعتماد کم به اپلیکیشن‌های داخلی

وی بااشاره به نبود اطمینان کاربران به اپلیکیشن‌های داخلی گفت: کاربران به اپلیکیشن‌های خارجی اعتماد بیشتری دارند و نسبت به آنها خوش‌بین‌تر هستند. یکی از دلایل مهم اعتماد نداشتن مردم نسبت به پلتفرم‌های داخلی این است که دولت‌ها اقدامی برای اعتمادسازی نکرده‌اند؛ در واقع آنها اقدامی در این راستا که مردم بدانند که اطلاعات‌شان محفوظ می‌ماند و در دسترس دیگری قرار داده نمی‌شود، نکرده‌اند. برای نیل به این هدف، نیازمند فرهنگ‌سازی عمیق هستیم تا این امکان به‌وجود بیاید که از پلتفرم‌های داخلی استفاده کنیم. هرچقدر امنیت پلتفرم‌های داخلی برای مردم مشخص شود و بدانند که اطلاعات‌شان محفوظ می‌ماند، کاربران را کمتر به‌سمت استفاده از اپلیکیشن‌های خارجی می‌کشاند. متاسفانه یکی از مواردی که نمی‌توان در اپلیکیشن‌های ایرانی یافت، سیستم هشداردهی پیش از حملات سایبری است، در واقع اقدامات جدی پیش از وقوع حملات سایبری انجام نمی‌شود؛ وقتی این حملات رخ می‌دهد، حتی بعد از گذشت مدت زمانی، متوجه ایرادات زیربنایی آن و متولیان امر مجبور به پاسخگویی می‌شوند.

به‌گفته نقره‌کار، در پیام‌رسان‌های ایرانی دیرتر از موعد مقرر موضوع به‌خطر افتادن امنیت اطلاعات اعلام و در اپلیکیشن‌های خارجی چنین روندی با سرعت بیشتری انجام می‌شود. به‌هرحال، خبررسانی در ارتباط با مشکلی که در این پلتفرم وجود دارد، باید با سرعت بیشتری انجام گیرد و این باعث افزایش اعتماد کاربران می‌شود؛ پلتفرم‌های ایرانی نیازمند تقویت در این موضوع هستند.

وی گفت: نکته دیگری که در اپلیکیشن‌ها و پلتفرم‌های ایرانی دیده می‌شود، این است که به‌طورمعمول دسترسی‌های غیرضروری از کاربر خواسته می‌شود، برای مثال، ارائه موقعیت مکانی در هر پلتفرمی ضروری نیست، به‌همین دلیل است که در بسیاری موارد، افراد این‌گونه تصور کنند که با ارائه این اطلاعات ممکن است، اطلاعات‌شان از امنیت کافی برخوردار نباشد. اینها مواردی است که به ما نشان می‌دهد ما باید لایه‌های مختلفی را برای امنیت در نظر بگیریم.

وی گفت: هک کردن‌ها در چند لایه انجام می‌شود؛ ارائه‌دهندگان خدمات در فضای مجازی باید از حفظ حریم خصوصی کاربران خود در زمان شرایط غیرقابل‌دسترس مطمئن باشند و این قول را بدهند که سوءاستفاده‌ای از محتوای اطلاعات کاربران نمی‌شود و در کنار خدمات ارتباطی، خدمات امنیت اطلاعات هم ارائه می‌دهند و باید خیال کاربران خود را به‌نوعی راحت کنند. از سوی دیگر، کاربران هم باید با امکانات متنوع اپلیکیشن پیام‌رسانی که با آن کار می‌کنند، آشنا باشند، چرا که امکانات پیچیده زیادی ندارد و کاربران می‌توانند با کمی وقت و آموزش به تمامی آنها اشراف پیدا کنند و خوب است با بخش‌های مختلف به‌ویژه امنیت آن آشنا شوند.

> برای ایجاد امنیت سایبری باید زیرساخت‌های فنی چه در بعد سخت‌افزاری و چه نرم‌افزاری را به میزان کافی مهیا کرد

موازی‌کاری‌های سازمانی

رئیس مرکز مطالعات امنیت سایبری کشور معتقد است اعمال فیلترینگ خنده‌دار است؛ این فرآیند تاکنون نه‌تنها به هدف نرسیده، بلکه موجب کاهش سرعت اینترنت و افزایش چندبرابری هزینه‌ها هم شده است، بنابراین بهتر است مردم را در دسترسی به اطلاعات آزادتر بگذاریم.

سجاد عابدی، رئیس مرکز مطالعات امنیت سایبری کشور در گفت‌وگو با صمت عنوان کرد: متاسفانه نهادی در کشور متولی حملات سایبری نیست و موازی‌کاری‌های سازمانی، معضلات عدیده‌ای در بحث افزایش امنیت سایبری به‌وجود آورده است. در عرصه امنیت سایبری، موازی‌کاری‌های بسیاری از سوی نهادها و سازمان‌ها می‌شود، در واقع یکی از مشکلات مطرح‌شده در شورای‌عالی فضای مجازی، خلأ قوانین کارآمد و مدون در افزایش امنیت سایبری کشور است، به‌عبارت دیگر، وجود این نوع موازی‌کاری‌های سازمانی است که باعث شده آسیب جدی به زیرساخت‌های اصلی سایبری کشور وارد شود و در سال‌های متمادی شاهد حملات سنگین هکرها در فضای سایبری کشور باشیم. گفتنی است، بسیاری از این حملات در بایکوت خبری قرار دارد و در بستری غیرمجاز خبررسانی می‌شود.

وی در پاسخ به این پرسش که دلیل بی‌اعتمادی نسبت به استفاده از اپلیکیشن‌های داخلی چیست؟ گفت: اینکه مردم از اپلیکیشن‌های داخلی استفاده نمی‌کنند؛ از نبود آگاه‌سازی استاندارد ناشی می‌شود؛ در حقیقت نداشتن محتوای مناسب برای معرفی اپلیکیشن‌های داخلی، دلیل اصلی نبود اطمینان به آنها است؛ از آنجایی که آگاهی لازم برای افراد درباره اپلیکیشن‌های داخلی به‌وجود نیامده، گاهی مردم کمتر اعتماد می‌کنند و همین امر باعث شده است، در بازارهای رقابتی شکست بخوریم.

▣ لزوم بکارگیری دانش‌بنیان‌ها

وی بااشاره به اینکه تمامی ابزارهایی که به اینترنت متصل می‌شود و برمبنای تمامی شبکه‌های اینترنتی کار می‌کند، اعم از تبلت، موبایل، لپ‌تاپ و گوشی‌همراه در معرض حملات سایبری قرار دارد، گفت: باتوجه به شرایط ژئوپلتیکی و موقعیت جغرافیایی کشورمان، امکان استفاده از پلتفرم‌های خارجی در بستری امن کاری دشوار است؛ این موضوع بارها مطرح شده، اما متاسفانه متولیان مسئولیت لازم را برعهده نمی‌گیرند. به‌اعتقاد من، شرایط جغرافیایی کشورمان به‌گونه‌ای است که باید فضای سایبری به‌ویژه پلتفرم‌های ارتباطی در یک بستر بومی‌سازی‌شده از سوی دانش‌بنیان‌ها ایجاد شود.

عابدی درباره اهدافی که به‌طورعموم در کشور ما براساس آن، حملات سایبری انجام می‌گیرد، گفت: دسترسی به اطلاعات، ردیابی آن، سرقت داده‌ها، ایجاد اختلال در سرویس‌های ارائه‌شده و تغییر تنظیمات شبکه از اهداف حملات سایبری در کشور است. گفتنی است، به‌طورمعمول بعد از حمله به یک شبکه کامپیوتری، کارشناسان تلاش می‌کنند حفره امنیتی موردحمله را شناسایی کنند؛ اما حمله‌کننده در حملات بعدی به‌دنبال رخنه‌های دیگری می‌گردد؛ این یعنی حفره‌های زیادی وجود دارد که همواره هکرها ورود کنند و اطلاعات را بدزدند و مسئله اصلی این است که ما نتوانستیم این حفره‌ها را پر کنیم؛ علاوه بر آن هیچ اصول مکتوبی هم نداریم که براساس آن، امنیت سایبری را در کشور تقویت کنیم؛ نبود این اصول باعث می‌شود گاهی کشور ضربات سنگینی را در امنیت سایبری متحمل شود.

▣ روند افزایشی حملات سایبری

عابدی روند حملات سایبری در کشور را از سال ۹۴ به بعد افزایشی دانست و گفت: در سال ۹۴ روزانه بالغ بر ۱۰ هزار حمله سایبری در کشور گزارش می‌شد که بی‌شک حملات انجام‌گرفته رقم بالاتری را به خود اختصاص می‌دادند که بخش زیادی از آن، ناشی از عوامل انسانی بود. گفتنی است، در سال‌های آتی میزان حملات سایبری روند افزایشی داشته است.

به‌گفته رئیس مرکز مطالعات امنیت سایبری کشور، اینکه ما همه اطلاعات را محرمانه تلقی کنیم، حاصلی جز ایجاد بی‌اعتمادی در بین کاربران به‌بار نمی‌آورد و نباید سیاست‌های شکست‌خورده پیشین را اعمال کنیم.

به‌عبارت دیگر، مردم باید به اطلاعاتی که می‌خواهند دسترسی داشته باشند، چرا که اگر میزان دسترسی کم شود، آنها راه‌حل‌های دیگری نظیر استفاده از فیلترشکن یا تعویض آی پی را اتخاذ و در نهایت اطلاعات موردنظر را کسب می‌کنند. ناگفته نماند که فرآیند فیلترینگ در کشور ما نه‌تنها تا کنون به هدف خود نرسیده ، بلکه موجب کاهش سرعت اینترنت و افزایش چند برابری هزینه‌ها هم شده است، بنابراین بهتر است مردم را در دسترسی به اطلاعات آزادتر بگذاریم.

سخن پایانی

باتوجه به موارد یادشده، این پرسش مطرح می‌شود که باوجود اشکالات اپلیکیشن‌های داخلی درباره مسئولیت‌پذیری متولیان آن، چرا مدیران دولتی همچنان از آنها حمایت می‌کنند و به‌جای رفع ایرادات موجود به تبلیغات آن هم می‌پردازند؟ هزینه‌های زیادی برای ساخت و پرداخت یک اپلیکیشن می‌شود و در نهایت هم مورداقبال واقع نمی‌شود و ایرادات آن همچنان باقی می‌ماند و این یعنی افتادن در یک چرخه معیوب که متاسفانه متولیان دولتی این پلتفرم‌ها، به‌جای آنکه به رفع نواقص بپردازند، نسبت به استفاده از آنها تاکید هم دارند، اما نظارت‌های گاه و بی‌گاه در عرصه امنیت سایبری هم امری غیرمنطقی است که به نبود قانون‌گذاری دقیق برمی‌گردد.

باید سازمان مدافع حقوق کاربران در حوزه سایبری ایجاد شود تا مردم بتوانند شکایت‌های خود را پیگیری کنند، همچنین وقت آن رسیده که تصمیم‌گیران وزارتخانه‌ای نسبت به دسترسی مردم به اپلیکیشن‌ها و اطلاعاتی که می‌خواهند دریافت کنند، تجدیدنظر داشته باشند، چرا که در عمل فیلترینگ گسترده در کشور ما، یک فرآیند شکست‌خورده است.

یادداشت

انرژی ارزان در ایران مسئله‌ساز است

حمیدرضا بزرگ‌زاده ـ عضو هیات علمی پژوهشگاه صنعت نفت

نرخ پایین انرژی باعث شده است که مردم نسبت به استفاده دوباره از پسماند و زباله بی‌تفاوت باشند و دولت هم قوانین محکمی برای این امر قرار ندهد، البته چند سالی است که در کشور چنین موضوعاتی برای تولید انرژی مورد بحث قرار گرفته و اقداماتی هم در باب تفکیک پسماند شده است، اما در کل نگاه اصلی در کشور ما نسبت به استفاده از پسماند برای تولید انرژی، کسب سود و بهره‌گیری اقتصادی است، در حالی که در کشورهای اروپایی در درجه اول، نگرش افزایش بهداشت و امحای زباله مدنظر قرار داده شده است، در صورتی که هدف، افزایش بهداشت عمومی از راه امحای زباله و پسماند باشد، می‌توانیم به صرفه اقتصادی در بحث سلامت هم برسیم. در بیشتر کشورهای پیشرفته دنیا، پراکندگی در زباله پسماند دیده نمی‌شود و این یکی از اصلی‌ترین مولفه‌ها در تولید انرژی از پسماندها و بازگردانی آن به چرخه مصرف است، همان‌گونه که پیش‌تر هم اشاره شد، کسب سود و صرفه اقتصادی از پسماند، نخستین نگرش بهره‌وری از آن در کشور ما است و با نگاهی گذرا به چرخه تولید و مصرف پسماند در کشور، ما می‌توانیم به این گزاره صحه بیشتری بگذاریم. دولت و نهادهای دولتی باید از فناوران و دانش‌بنیان‌هایی که در این عرصه فعالیت می‌کنند، حمایت کافی داشته باشند، به‌عبارت دیگر، دولت باید حامی دانش‌بنیان‌ها برای تشکیل یک مجموعه منسجم در این عرصه باشد.

پلاسما بعد از جامد، مایع و گاز حالت چهارم ماده است که استفاده‌های زیادی می‌توان از آن برای تولید انرژی کرد. حال وقتی گاز به‌واسطه یونیزاسیون تبدیل به حالت چهارم ماده می‌شود، توانایی تولید انرژی بسیار بالایی دارد که از آن می‌توان برای فعالیت‌های بسیاری استفاده کرد. باتوجه به اینکه طیف گوناگونی از پسماند از جمله جامدات، مایعات و حتی گاز وجود دارد، می‌توان با استفاده از فناوری گاز پلاسما بیشترین انرژی موردانتظار را از پسماند و زباله‌ها تولید کرد، در واقع می‌توانیم انرژی زیادی با استفاده از فناوری پلاسما تولید کنیم و برخلاف زباله‌سوزی که تنها زباله‌های قابل سوختن را به انرژی تبدیل می‌کند، می‌توان تمام فلزات و جامدات و حتی شیشه‌ها را به‌وسیله پلاسما و گاز سنتز ذوب کرد.

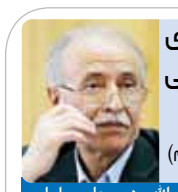
زباله‌ها در این فرآیند به‌شکلی بی‌خطر و مذاب از رآکتور خارج می‌شوند، همچنین بنزین، گازوئیل و ... را می‌توان به‌وسیله گاز سنتز به انرژی تبدیل کرد، در کل، بهترین فناوری تولید انرژی از پسماند، فناوری پلاسما است، البته هزینه بیشتری نسبت به فناوری‌های دیگر دارد، اما چون می‌توان انرژی زیادی با استفاده از آن تولید کرد، صرفه اقتصادی بالایی هم دارد، در نهایت، از یک‌سو مقرون به صرفه‌تر است و از سوی دیگر کمک زیادی به ارتقای بهداشت شهری می‌کند. به‌اعتقاد من، باید در ذهنیت دولتمردان و تصمیم‌گیران، استفاده از فناوری‌های پلاسما برای امحای زباله و مصرف دوباره آن در انرژی مهم جا بیفتد. هنوز در ایران مجموعه کامل برای امحای زباله‌ها و رسیدن به بهداشت استاندارد شهری وجود ندارد. این نوع پلاسما باتوجه به نسبت بالای انرژی، برای محیط با چگالی بالا مناسب است، برای مثال، پسماندهای بیمارستانی را که از مخلوطی شامل مواد آلی، پلیمرها، فلزات، سایر مواد و ... تشکیل شده است، می‌توان با استفاده از این فناوری تبدیل به انرژی حرارتی یا برق کرد. پلاسمای سرد را نیز می‌توان یک گاز حاوی الکترون‌ها، اتم‌ها و مولکول‌های برانگیخته، یون‌ها، رادیکال‌ها، فوتون‌ها و ذرات خنثی که در آنها الکترون‌ها انرژی بسیار بالاتری از ذرات خنثی گازی دارند، تعریف کرد.

پژوهشگاه صنعت نفت سال‌ها است (۱۳۸۱-تاکنون) در استفاده از فناوری پلاسما تجربه داشته و پروژه‌های زیادی هم در زمینه پلاسمای سرد و گرم اجرا کرده است. در سال ۱۳۹۱ با همکاری ستاد انرژی‌های تجدیدپذیر و معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری پروژه‌ای تحت‌عنوان امکان‌سنجی استفاده از تکنولوژی پلاسما برای امحای زباله‌های خطرناک با قابلیت تولید انرژی تعریف کردیم. پس از انجام این پروژه، مرحله اجرای یک پایلوت در مقیاس یک تن در روز نیز با موفقیت انجام و تحویل ستاد انرژی‌های تجدیدپذیر شد. تلاش بر این بود تا این طرح با حمایت دولت در قالب سرمایه‌گذاری با بخش خصوصی به یک پروژه ملی تبدیل شود تا بتوانیم آن را برای زباله‌های بیمارستانی در ماژول‌های کوچک چند تنی پیدا کنیم، اما متاسفانه هر بار که تلاش کردیم با بهانه‌های مختلف این کار انجام نشد.

یادداشت

تحول نظام بانکداری با بانک‌های خصوصی

(بخش دوم)

اللهوردی رجایی‌سلماس
مدیرعامل اسبق بانک سامان

بانک‌هـای خصوصـی از آغاز فعالیت خود سیسـتم بانکـداری الکترونیکـی را با تحمل بیشـترین هزینه جایگزین سیسـتم بانکداری دسـتی و سنتی کردند و زمینه را برای تاسـیس و تشـکیل شرکت‌های فناورانه و ارتقای سیسـتم‌های پرداخت و کاهش نقل‌وانتقالات فیزیکـی پـول با هـزاران متخصـص فراهـم آوردند. شـرکت‌هایی کـه در این زمینه با دو سـه نفـر کار را شـروع کردند، اکنون به غولی تبدیل شده‌اند و هزاران متخصص در رشته‌های سخت‌افزار و نرم‌افزار و... در آنها مشغول هستند. فقط کافی است به لیست شرکت‌های پذیرفته‌شـده در بورس نظری بیفکنیـد و ببینید چه تعداد از این شـرکت‌ها با موضـوع ارائه خدمات متنوع الکترونیکی بانکداری در سطح کشور مشغولند و مردم هـم از خدمـات مفید آنها بهره می‌برنـد و با آرامش و در کمتریـن زمان ممکن کارهـای بانکی خود را بدون مراجعه بـه بانک‌ها با تلفن، موبایـل و کامپیوتر انجام می‌دهند و چه تحول شـگرفی در نظام بانکداری کشور تحـت هدایت و نظـارت بانک مرکزی رخ داده اسـت. شـاید زمان زیادی طول نکشد که بانک‌ها اصلا نیازی به داشتن شـعبه زیاد نداشته باشند و با حداقل تعداد شـعبه در تهران و شهرسـتان‌ها که نتیجه‌اش کاهش هزینه‌هـای اداری و اجرایی اسـت، وظایـف خود را به نحواحسن انجام دهند.

▣ مشکلات بانک‌های خصوصی

باوجود تعاریف فوق‌الذکر باید به ایرادات و مشکلاتی که بانک‌های خصوصی برای اقتصاد کلان کشور ایجاد کردند نیز اشاره‌ای شود. تا سال ۱۳۸۵ دوره چهارساله دولت هشـتم و یکسـاله دولت نهم و سال‌های آغازین فعالیـت بانک‌های خصوصی مشـکلی وجود نداشـت. رعایـت و همراهی بانک مرکزی و مردم و اسـتقبال و اقبـال عمومی باعث شـده بود کارها بـه روال عادی و قانونی پیش برود و بانک‌ها هم بیشـتر توجه‌شـان به تکمیل و تقویت زیرساخت‌ها از جمله آموزش و تربیت کادر و کارکنـان وارد بـه رشـته‌های مختلف و متنوع بانکی، تربیت مدیران برای اداره شـعب و مدیریت‌های سـتادی و ارتقای فناوری برای انجـام عملیات متنوع و مـدرن بانکی و جذب مشـتریان و جلب اعتماد آنان به بانکداری خصوصی معطوف بود. هرچند موسسـات قرض‌الحسـنه و اعتبـاری متعـدد بدون مجـوز بانک مرکزی در تهران و اقصی‌نقاط کشور فعالیت داشتند و با اسامی اولیای دین و تبلیغات پرطمطراق و گول‌زننده مـردم را به سـپرده‌گذاری در موسسـات خود دعوت می‌کردند، اما چون هنوز فعالیت آنها گسـترده نشـده و محدود بود، مشـکل زیادی احساس نمی‌شد و رقابت مهمی بین آن موسسات و بانک‌های خصوصی و دولتی وجود نداشت.

اما در سـال ۱۳۸۵ پـس از اسـتقرار دولت نهم دو مشـکل برای بانک‌ها (دولتی و خصوصی) ایجاد شـد. یکی در زمینه نرخ تسـهیلات اعتبـاری که دولت نهم نرخ سـود این تسـهیلات را بین ۱۴ تـا ۱۸ درصد در عقود مبادله‌ای و مشـارکتی تعییـن کرد، در حالی که قبـلا بین ۲۰ تا ۲۴ درصد بـود. این نرخ زمانی تعیین شد که بانک‌ها برای سپرده‌های بلندمدت تا ۲۰ درصد سـود پرداخت می‌کردند و هزینه تمام‌شـده پول برای بانک‌ها بیش از ۱۵ درصد بود و مکلف بودند اگر سـود سـالانه بانک از مبالغ پرداختی به سپرده‌گذاران بیشتر شد مابه‌التفاوت آن را پس از تصویب صورت‌های مالی توسـط مجمع عمومی سـالانه بانک به سپرده‌گذاران بپردازنـد. وقتی بخشـنامه نرخ سـود ۱۴ درصد عقود مبادلـه‌ای ابلاغ شـد، چـون موجب ضـرر بانک‌ها و سـپرده‌گذاران و در نهایت سـهامداران بانک می‌شد، بانک‌های خصوصی از اعطای تسـهیلات در قالب عقود مبادله‌ای خودداری و عمده تسـهیلات را در قالب عقد مشـارکت و با نرخ سـود بالای ۲۰ درصد اعطا کردند که هـم بتوانند هزینه‌های بانک و سـود سـپرده‌ها را تامین و هم در صورت امکان سـود حداقلی سهامداران را پرداخت کنند که هیچ وقت این سـود از ۱۰ درصد تجاوز نمی‌کرد و مشـخص بود اجحافی ازسوی بانک‌ها در حق اسـتفاده‌کنندگان تسهیلات صورت نمی‌گیرد. بانک‌هـا هم منابع کافی نداشـتند و هم تقاضا معمولا کمتر از منابع ارائه می‌شـد، اما متاسفانه با کاهش نرخ سـود تسـهیلات که تصمیم ناپخته و نابخردانه‌ای بود که بانک مرکزی ناخواسته و دستوری زیر بار آن رفت، به‌تدریج بانک‌ها دچار مشـکل شـدند و با کاهش نرخ سود سپرده‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت به‌تدریج شتاب جذب منابع توسط بانک‌های خصوصی کاهش یافت.

لازم اسـت به این نکته هم اشاره شـود که در چند سـال اول تاسیس موسسـات اعتباری غیربانکی برای اینکـه آنها بتوانند با بانک‌هـای دولتی رقابت و اعتماد مردم را به‌سـوی بانک‌های خصوصی جلب کنند، بانک مرکـزی اجازه داده بود نرخ سـود سـپرده‌ها ۲ درصد بیشـتر از نرخ پرداختی بانک‌های دولتی باشـد؛ مثلا اگر بانک‌های دولتی به سپرده‌های پنج‌ساله ۱۸ درصد سـود پرداخت می‌کردند، موسسات اعتباری غیربانکی خصوصی اجازه داشتند ۲۰ درصد سود پرداخت کنند.

تغییر دستورالعمل چاپ رسید از کارتخوان‌ها

اسـتفاده‌کنندگان از دستگاه کارتخوان می‌توانند برای تراکنش‌های زیر ۲۰۰ هزار تومان رسـید چاپی ندهند. بسیاری از رسیدهای چاپی که در خریدهای‌مان می‌گیریم بدون بررسی دوباره دور ریخته می‌شود. بهتر اسـت برای حفاظت بیشتر از محیط‌زیسـت در گرفتن رسید از کارتخوان‌ها دقت کنیم. به گزارش تسـنیم، مدیرعامل شرکت شاپرک گفت: سـالانه حدود ۴۰ میلیـارد تراکنش در شـبکه پرداخت انجام می‌شـود که باتوجه به اینکه حـدود ۹۰ درصد ابزارهـای پذیرش را کارتخوان‌های فروشگاهی تشکیل می‌دهند، میزان قابل‌توجهی از چاپ و ارائه رسـید کاغذی برای این بخش است. کاظم دهقان با بیان اینکه ارائه رسـید پرداخت به مشتری می‌تواند با توافق طرفین انجام نشود، تصریح کرد: باتوجه به الزامات قانونی، مردم می‌توانند با عنایت به اینکه پیامک برداشـت از طرف بانک برای آنها ارسـال می‌شود، همچنین با رؤیت دستگاه کارتخوان، جز در موارد لزوم، از دریافت رسید منصرف شـوند. مدیرعامل شـرکت شـاپرک افزود: باتوجه به طـول عمر کم رسیدهای پرداخت، پیش از این شرکت‌های ارائه‌دهنده پرداخت مختار بودند برای خریدهای زیـر ۵۰ هزار تومان که حدود ۴۰ درصد حجم تراکنش‌ها را شـامل می‌شود، رسـید ندهند؛ مگر اینکه خود خریدار رسید بخواهد یا برای پیگیری رفع مغایرت، به رسید نیاز باشد. دهقان در این زمینه خبر داد طی دستورالعملی به شرکت‌های پرداخت مجوز داده شده در صورت تمایل می‌توانند برای تراکنش‌های زیر ۲۰۰ هزار تومان رسـید چاپی ارائه نکنند. مدیرعامل شرکت شاپرک تاکید کرد: چاپ رسید علاوه بر هزینه‌های زیادی که به شبکه پرداخت کشور وارد می‌کند، به لحاظ محیط‌زیسـتی و مصرف کاغـذ و انرژی نیز هزینه‌زا است و باید موردتوجه و عنایت مردم و مصرف‌کنندگان قرار گیرد.

صمت آثار افزایش مالیات دخانیات را بررسی کرد

سهم اندک درآمدهای مالیاتی از دخانیات

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

یکـی از مسـائلی که سـال‌ها درباره آن بحـث وجود داشـته و دارد، افزایش مالیات بر سـیگار و سایر مواد دخانی است که البته هر سال هم بی‌نتیجه می‌ماند. این بی‌نتیجه ماندن به‌دلیل قدرت و نفوذ شـرکت‌های دخانـی و در رأس آن شـرکت دخانیات ایران بود کـه افزایش مالیات را موجـب زیان این صنعت می‌داند، اما سـرانجام پـس از کش‌وقوس‌های فراوان، برای سـال جـاری افزایش ۶۰ درصدی مالیات سـیگار به‌عنوان ابزار بازدارندگی از مصرف آن تصویب شـد. از آنجا که سـیگار در رسته کالاهای آسیب‌رسان به سلامت جامعه قرار می‌گیرد، در نگاه اول تعیین مالیات حداکثری نظیر کشورهای پیشرفته جهان برای آن منطقی به‌نظر می‌رسد، اما برخی کارشناسان اقتصادی و فعالان بازار دیدگاه مثبتی به این مسئله ندارند. مخالفان افزایش مالیات سیگار معتقدند با این اقدام مصرف سیگار نه‌تنها کاهش پیدا نمی‌کند، بلکه ورود غیرقانونی و قاچاق این کالا به کشـور تشدید می‌شود و در مقابل میزان تولید و درآمدهای مالیاتـی دولت کاهش می‌یابد. در ادامه ایـن گزارش صمت در گفت‌وگو با کارشناسـان مالیات سـیگار و تاثیر آن بر درآمدهای مالیاتی دولت را بررسی کرده است.

عکس: آیدا فریدی

براساس استانداردهای جهانی و رویه کشورهای توسعه‌یافته باید بخشـی از درآمد حاصل از فروش دخانیات در حوزه سلامت هزینه شـود تا بـا اصلاح الگوی مصـرف و کاهش تقاضای ناشـی از مالیات سرانه، هزینه دارو و درمان کشور کاهش یابد

درآمد ۳۰۰ میلیارد تومانی دولت از دود

محمدرضا یزدی‌زاده، کارشناس امور مالیاتی دربـاره اثـرات افزایـش مالیات سـیگار و مواد دخانـی گفت: هدف از افزایـش یا وضع مالیات سنگین بر دخانیات در درجه اول کاهش مصرف است، زیرا با افزایش نرخ سیگار، میزان تقاضا و مصرف دخانیات کاهش می‌یابد. وی در تشریح آمار درآمد محقق‌شـده از مالیات سـیگار اعلام کرد: آمار سـه‌ماهه درآمدهای مالیاتی امسـال نشـان می‌دهـد ۲۹۱ میلیـارد و ۴۶۲ میلیون تومـان مالیات از فروش سـیگار دریافت شـده اسـت. وی تصویب قانـون افزایـش مالیات بر سیگار را مثبت ارزیابی کرد و گفت: گران شدن محصـولات دخانی به کاهش مصـرف این نوع محصولات به‌ویژه در گروه سـنی زیر ۱۸ سال کمک می‌کند. این کارشناس امور مالیاتی اظهار کرد: دو وضعیـت برای افـراد در صورت گران شدن سیگار محتمل اسـت؛ اول اینکه به‌دلیل افزایش نرخ یک نوع سیگار فرد قدرت خرید آن را نخواهد داشت و در نهایت کمتر از آن سیگار استفاده می‌کند. دوم اینکه به‌دلیل نداشتن توان خرید نوع خاصی از یک برند سیگار، نوع ارزان‌تر و دارای کیفیت پایین‌تر را جایگزین می‌کند که در این حالت سـلامتی مصرف‌کننده با آسـیب بیشتری مواجه خواهد شد.

▣ بازار کشش مالیات بیشتر را ندارد

وی با تاکید بر اینکه سـاختار کنونی جامعه پذیـرای افزایش بیش از ۶۰ درصدی مالیات بر مواد دخانی نیسـت، گفت: شـاید در نگاه کلی میزان مالیـات یک نخ سـیگار در ایران فاصله زیادی با کشـورهای پیشـرو در کنترل مصرف دخانیات داشـته باشـد، اما این احتمال وجود دارد کـه با افزایش مالیات برهر نخ سـیگار در غیـاب نظارت قوی بـر مبادی ورودی کشـور شـرایط بازار بـرای قاچاقچیان ایـن محصول مطلوب شـود. یـزدی‌زاده اعلام کرد: به‌سـبب نوسـانات ارزی ماه‌های اخیـر و تورم فراگیر در کشـور، افزایش نرخ سـیگار متاثـر از افزایش عـوارض گمرکی و مالیـات، حداکثر ۱۰ تا ۲۰ درصد بوده است. گرچه این میزان افزایش، بازار عرضه را هم متاثر کرده، اما تاثیر چشمگیری در کاهش مصرف سـیگار در بزرگسـالان نداشته اسـت. وی با اشاره به اینکـه کاهـش عرضه باعـث افزایـش ۲۰ تا ۳۰ درصـدی نـرخ مصرف‌کننده شـده، گفت: نکته مهم این است که این میزان افزایش هیچ ارتباطـی با هدف‌گذاری قانـون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات نـدارد، بلکه پیامدی از وضعیت اقتصادی کشور است.

▣ بار روانی گرانی‌ها

وی ضمـن انتقـاد از فعالیت کم‌رنگ سـتاد مبارزه با قاچاق سـیگار اظهار کرد: اگر امسال نـرخ تـورم به بـالای ۵۰ درصد نمی‌رسـید و آزادسـازی قیمت‌هـا اتفاق نمی‌افتـاد و دولت تصمیم بـه حذف یارانـه کالاهـا نمی‌گرفت، همچون سـال‌های گذشـته هیـچ تغییر نرخ محسوسی در سیگار رقم نمی‌خورد. یزدی‌زاده گفـت: در نـگاه کلان تاثیـر روانـی افزایـش نـرخ ارز باعث افزایش نرخ سـیگار در سـطح خرده‌فروشی‌ها شـده، نه اقدام دولت در زمینه افزایش مالیات بر نرخ خرده‌فروشی سیگار.

این کارشناس امور مالیاتی افزود: افزایش نرخ در کالاهایی با کشش قیمتی بالا باعث کاهش مصرف می‌شـود، امـا در کالاهایی با کشـش قیمتـی پایین منجر به افـت زیادی در مصرف آنها نمی‌شـود و از آنجایی که سیگار کالایی با کشش قیمتی پایین است، افزایش نرخ کنونی باعث کاهش مصرف نمی‌شـود. وی از استرالیا به‌عنوان کشوری موفق در اخذ مالیات از سیگار یـاد کـرد و توضیـح داد: در اسـترالیا مالیات یک نخ سـیگار معـادل حقـوق دو هفته یک فرد عادی اسـت. در چنین شـرایطی می‌توان انتظار داشـت اخذ مالیـات عاملی بازدارنده در مصرف سیگار باشد. یزدی‌زاده ادامه داد: در این کشور سیاسـت‌هایی هم در قالب مالیات سبز پیش‌بینی شـده است. برمبنای این سیاست‌ها تولیدکننـده عـلاوه بـر مالیـات جـاری باید هزینه‌هایی در راستای تقویت بهداشت، درمان یا حوزه آموزش بپردازد.

ساختار فعلی جامعه پذیرای افزایش بیش از ۶۰ درصدی مالیات بر مواد دخانی نیست

اخذ مالیات از سیگار؛ مصرف در حوزه سلامت

بهزاد رادمنش، کارشـناس مسائل اقتصادی درباره اعمال مالیـات مضاعـف بر کالاهای مضر به‌ویژه سـیگار به صمت گفت: یکی از راهکارهای کاهش مصرف کالاهای آسیب‌رسان، اعمال مالیات ارزش‌افزوده یا افزایش نرخ این نوع محصولات اسـت. در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته جهان، از اعمال نـرخ مالیات بالا بـر دخانیات به‌عنوان ابـزار کنترل مصرف این‌گونه مواد، کاهش بیماری‌های ناشی از مصرف دخانیات و بهبود سلامت جامعه بهره برده می‌شود. وی افزود: عوارض و مالیات از کالاهای آسیب‌رسان به دو دلیل اخذ می‌شود؛ اول اینکه افزایش عوارض و مالیات و به‌دنبال آن افزایش قیمت، به‌ویژه درباره سـیگار موجب کاهش مصرف کالای موردنظر می‌شود. این موضوع به سلامت عمومی جامعه کمک خواهد کرد و دلیل دوم اینکه مبالغی که به‌عنوان عوارض و مالیات از این کالاها دریافت می‌شود، می‌تواند به‌عنوان یک منبع مالی پایدار در خدمت سلامت قرار گیرد.

▣ صرفه‌جویی مالی با اخذ مالیات از دود

وی با اشـاره بـه اینکه تاکنون اخذ مالیات بیشـتر به‌ویژه دربـاره کالاهایی مثل دخانیات آن‌طور که باید جدی گرفته نشده، افزود: با افزایش مالیات بر کالاهای آسیب‌رسان به‌ویژه سـیگار، ضمن کاهش بار بیماری‌های ناشـی از آن می‌توان سالانه حدود ۲ هزار میلیارد تومان از این محل صرف بهداشت و درمـان مردم کـرد. رادمنش افزایش مالیـات بر کالاهای آسیب‌رسـان را راهکار کاهش دسترسـی آسان مردم به این کالاها دانسـت و گفت: اخذ مالیات و به‌تبع آن ارائه خدمات مطلوب‌تر به شـهروندان و ارتقای سـطح کیفیت زندگی در ابعـاد مختلف، همواره یکی از سیاسـت‌های کلان اقتصادی کشـورها است و موجب هم‌افزایی و افزایش منابع درون‌زای کشور می‌شـود. این کارشناس مسائل اقتصادی خاطرنشان کـرد: ارتقای شـاخص‌های عدالت اجتماعـی در گرو تحقق درآمدهای مالیاتی اسـت. این امر قابل‌کتمان نیست، چراکه درآمدهای حاصل از مالیات‌های پرداختی در قالب تسهیلات اجتماعی، بهداشـتی و رفاهی در اشـکال مختلف دوباره به مردم باز خواهد گشت.

▣ احتمال قطع مصرف کم‌درآمدها

وی افزود: افزایش مالیات سـیگار و دخانیات، زمینه‌سـاز افزایـش نرخ این مواد اسـت و افزایش نرخ نیز احتمال قطع مصرف در اقشـار کم‌درآمد و کاهش مصرف در قشـرهایی با درآمـد بالاتر و به‌طور کل، کاهـش قابل‌توجه میزان مصرف مواد دخانی در جامعه را به‌دنبال دارد. این کارشناس مسائل اقتصادی ادامه داد: میزان مالیات سیگار در ایران در مقایسه بـا کشـورهای دیگر بسـیار ناچیز اسـت، اما این موضوع به این مفهوم نیسـت که نرخ سیگار برای مصرف داخلـی خیلی ارزان اسـت، چراکه عمـلا قیمت‌ها افزایش یافته‌اند، اما این سـودها در فقدان نرخ‌های مالیاتی منطقی، عاید دلالان، قاچاقچیان و واسـطه‌ها شـده اسـت. این کارشناس مسائل اقتصـادی با تاکید بر اینکه افزایش مالیات سـیگار می‌تواند الگـوی مصرف را تغییر دهد، اظهـار کرد: هرچه قیمت یک محصول آسیب‌رسـان گران‌تر باشد، توان اقشار جامعه برای تهیـه آن کمتر می‌شـود. همچنین دولت بـا وضع و افزایش مالیات بر سـیگار می‌تواند هزینه‌های آنی سیگار کشیدن را افزایـش دهد و مصرف‌کننده آن را تنبیـه کند تا فرد تعداد نخ‌هـای کمتری مصـرف یا آنکه به‌طور کل سـیگار را ترک کند. وی افزود: براسـاس استانداردهای جهانی و کشورهای توسـعه‌یافته باید بخشی از درآمد حاصل از فروش دخانیات در حوزه سـلامت هزینه شـود تا با اصـلاح الگوی مصرف و کاهش تقاضای ناشـی از مالیات سـرانه هزینه دارو و درمان کشور کاهش یابد.

سخن پایانی

در کشور ما حوزه سلامت، بودجه‌ای دارد که منابع در آن قانون تعریف شـده اسـت. یکی از منابع تامین بودجه حوزه سلامت کشـور، اخذ مالیات از سیگار اسـت، اما طرح مالیات‌ستانی از دخانیات به‌ویژه سیگار برای سال‌ها در راهروهای مجلس خاک خورد تا اینکه امسـال به اذعان دولتمردان رقمی قابل‌توجه به مالیـات دخانیات در بودجه تخصیـص یافت. هدف از افزایش مالیـات دخانیـات کاهش مصرف به‌منظور بـالا بردن الگوی زیسـت سلامت در جامعه است. کارشناسان موافق این راهکار اعتقـاد دارند توجه به مالیات بر مصرف یعنی تاکید بر کاهش مصرف محصول مضر در سـطح جامعه. دولت‌ها با اسـتفاده از عوایـد حاصل از این مالیات‌ها می‌توانند پروژه‌های اجتماعی و اقتصـادی را حمایت کنند. موافقان همچنین بر این باورند که ارقام محقق‌شـده از مالیـات دخانیات همچنان ناکافی و برای کنترل و پیشـگیری از مصرف مواد دخانی ناکارآمد است. این گروه معتقدند باید هزینه این کالا در سبد مصرفی آنقدر زیاد باشد که نظیر کشورهای پیشرو در این عرصه سیگار در کشور ما هم به کالایی لوکس تبدیل شـود تا شمار مصرف‌کنندگان آن کاهش یابد.

باجه خبر

▣ فروش ارز اربعین در شرکت صرافی سینا

مدیرعامل شـرکت صرافی سـینا گفت: در راستای ارائه خدمات بهینـه و مطلوب به زائران اربعین حسـینی، مبلغ یکصد دلار به زائران عرضه می‌شود.

به گزارش روابط عمومی بانک سینا، فرهاد آموزنده گفت: صرافی سینا طبق بخشنامه بانک مرکزی و به‌منظور تسریع و تسهیل در شرایط عزیمت زائران به کربلای معلی، آمادگی کامـل برای فروش ارز اربعین به زائران حرم سیدالشـهدا را دارد.

آموزنـده اذعان کرد: در چارچـوب ضوابط ابلاغی و احراز هویـت متقاضیان، زائران می‌توانند ضمـن حضور در محل صرافی سینا با در دست داشتن کارت ملی هوشمند، کارت بانکـی متعلق به زائر و همچنین شـماره تلفن همراه به‌نام زائر حداکثر مبلغ یکصد دلار با نرخ توافقی خریداری کنند. گفتنی است شرکت صرافی سینا در چارچوب مقررات ارزی نسبت به خرید و فروش نقدی ارز، خرید و فروش حواله‌های ارزی، خدمـات ارزی برون‌مرزی از طریـق کارگزاران خود مانند نگهداری و نقل و انتقال وجوه ارزی اقدام می‌کند.

▣ خرید و فروش ارز در بانک تجارت رکورد زد

براسـاس گزارش بانـک مرکزی جمهوری اسـلامی ایران، حجم فعالیت‌های ارزی بانک تجارت در ۵ ماه ابتدایی امسال، رتبه نخست را در شبکه بانکی کشور به‌دست آورد. به گزارش روابط‌عمومی و ارتقای سرمایه اجتماعی بانک تجارت، آمارهای بانک مرکزی نشان می‌دهد حجم کل فعالیت‌های بانک تجارت در حوزه حوالجات ارزی در ۵ ماه اول امسال، رشد ۵۰ درصدی داشـته و این بانک را در مقام نخسـت شبکه بانکی کشور قرار داده اسـت. این آمار همچنین از رشـد ۲۳ درصدی حجم کل فعالیت‌هـای ارزی بانک تجارت در مجموعه ابزار پرداخت‌های اعتبار اسـنادی، بروات و حواله اسنادی، در ۵ ماه نخست سال ۱۴۰۱ نسبت به مدت مشابه سال گذشته حکایت دارد. گفتنی اسـت یکـی از اصلی‌ترین عوامل دسـتیابی بـه این موفقیت، افزایـش ۱.۵ برابـری حجم خرید و فروش ارز در ۵ ماه ابتدایی امسـال نسـبت به دوره مشابه سال ۱۴۰۰ است. با این تفاسیر می‌توان انتظار داشـت در ماه‌های باقیمانده امسال، با اقدامات مسـتمر بانک تجارت در حوزه ارز، شـاهد توسـعه کسب‌وکار مشتریان و سرعت در حرکت چرخ صنعت کشور باشیم.

سرانجام واگذاری ورزشگاه‌های شهرداری به سرخابی‌ها

شـهردار تهران درباره روند واگذاری ورزشـگاه‌های شهید کاظمی و امام رضا (ع) به تیم‌های پرسپولیس و استقلال توضیحاتی داد.

بـه گزارش مهـر، تیر امسـال بـود که با دسـتور شـهردار تهران مجموعه‌های ورزشـی امام رضا (ع) و شـهید کاظمی به باشـگاه‌های استقلال و پرسپولیس واگذار شد تا از این پس ورزشگاه دائمی داشته باشند.بر همین اسـاس، شهرداری تهران اعلام کرد ورزشگاه امام رضا و شـهید کاظمی به مدت ۵ سـال در اختیار دو باشـگاه اسـتقلال و پرسـپولیس بود و درخواسـت مدیران دو باشگاه واگذاری دائمی برای بهره‌بـرداری بهتر بود. همچنین شـهردار تهران اعلام کرد براسـاس تفاهمنامه‌ای بین شـهرداری تهران و وزارت ورزش در روزهای آینده و طی مراسـمی واگذاری دائمی انجام خواهد شد. حالا پس از گذشت دو ماه از این خبر، هنوز واگذاری رسـمی این دو ورزشگاه انجام‌نشده اسـت. البته قرار شـده وزارت ورزش و جوانـان، مجموعه تختی را با شهرداری تهاتر کند تا مدیریت شهری در آن مجموعه خدمات رفاهی را به شـهروندان را ارائه دهد. وی ادامه داد: در حال حاضر اسـتقلال و پرسـپولیس در حال بهره‌برداری از این دو ورزشـگاه هستند، اما برای اجـرای روند قانونی واگذاری بنا شـد تا بـا وزارت ورزش و جوانان در ورزشگاه تختی تهاتر داشته باشیم. زاکانی درباره زمان انجام این تهاتر و واگذاری این دو ورزشـگاه اظهار کرد: در حال حاضر با وزارت ورزش و جوانان جلسات متعددی برگزار می‌شود و تفاهم اولیه کار انجام‌شده و به‌زودی تهاتر به‌صورت کامل انجام خواهد شد.

بررسی صمت از رخنه دلالان در بازار دخانیات

بوی دود فساد می‌آید

چند روز اسـت فیلمی با عنوان بدهی ۵هزار میلیارد تومانی شـرکت دخانیات ایران، در فضای مجازی منتشـر شده است. در این فیلم، رئیس سازمان دخانیات ایران از بدهی که این شـرکت به سـازمان امور مالیاتی دارد، سخن به میان آورده اسـت. محتوای این فیلم، حکایت از آن دارد که شـرکت ملی دخانیات ایران، این بدهی را از زمان‌های گذشـته داشـته که همچنان نیز ادامـه دارد. در بخش دیگر سخنان محمد شیخان، مدیرعامل شرکت دخانیات ایران آمده که علاوه بر بدهی ۵هزار میلیارد تومانی، این شرکت، مبلغ قابل‌توجه دیگری را نیز با عنوان مالیات بـر ارزش‌افزوده، به سـازمان امور مالیاتی بدهکار اسـت. صمت در این گزارش به احتمال بروز فساد در این شرکت بزرگ پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

ماجرای تخلف در شـرکت دخانیات ایران، از اواخر سـال گذشـته مطرح شـده، اما این روزها فیلمی که در فضای مجازی منتشـر شده، حساسیت روی شرکت دخانیات ایران را چند برابر کرده‌است

امیرمحمد درویش
editor@smtnews.ir

فساد در شرکت دخانیات

به گـزارش صمت، شـیخان با توجه بـه اینکه هر یک نخ سـیگار، سـود صد درصدی دارد. اظهار کـرده «باتوجه به آنکه هر نخ سـیگار، سـود صد درصـدی دارد، متوجه آن نیسـتم کـه چه اتفاقی برای اکوسیستم شـرکت دخانیات ایران افتاده که ۵هزار میلیارد تومان بدهی داشـته باشد. همچنان در کنار این بدهی که باید به سـازمان امور مالیاتی پرداخت شـود، مبلـغ ۱۳۰۰ میلیـارد تومان هم بـل عنوان مالیات بر ارزش‌افزوده به سـازمان امور مالیاتی بدهکار است.

کسـانی که دلسـوز تولید هسـتند به این سوال پاسخ دهند که این مبلغ کجا رفته است؟ مشخص است که در جیب چه کسانی رفته است.»

مدیرعامل شرکت دخانیات ایران در بخش دیگری از سخنانش، شورای اسلامی کار را خطاب قرار داده و یادآور شـده: « زمانی که شورای اسلامی کار باید فریاد می‌زد و در مقابل این فسـاد می‌ایستاد، کجا بود و چرا هیچ اقدامی انجام نداده اسـت. این سوال مطرح می‌شـود که مگر شـما با کسانی که در این فساد و پدید آوردن این بدهی ۵هزار میلیار تومانی نقش داشته‌اند، هم‌دسـت بوده‌اید؟ باید آنهایی که طراح صحنه‌های فسـاد هستند و ذهن کارگر ما را از تولید و بازار غافل می‌کنند، شناسـایی شوند و با آنها برخورد شود.»

دست‌های پشت‌پرده

ایـن نخسـتین‌بار نیسـت کـه تخلف یـک بنگاه اقتصـادی پر درآمـد، از زبـان مدیـران جدید این شرکت‌ها افشـا می‌شـود. ماجرای تخلف در شرکت دخانیات ایران، از اواخر سـال گذشـته مطرح شده، اما این روزهـا فیلمی که در فضای مجازی منتشـر شـده، حساسیت روی شرکت دخانیات ایران را چند برابر می‌کند.

مدیرعامل جدید این شرکت، مقصر وضع موجود و کسـانی که در پدید آوردن این حجم از بدهی نقش داشته‌اند را دولت قبل دانسته است.

وی همچنین در بخشـی از اظهـارات خود، عنوان کرده؛ «حجم فسـاد در شـرکت دخانیـات ایران، به دولت قبل بازمی‌گردد. حجم این فسـاد آنقدر بزرگ است که با آب دریا هم پاک نمی‌شود»

این موضوع سبب شد پرونده فساد مالیاتی یکی از شـرکت‌های تولیدکننده سیگار خارجی که در داخل ایران اقدام به عرضه سیگار مالبرو کرده، مطرح شود. به‌گفتـه معاون وزیـر صنعت، معـدن و تجارت، این پرونده بزرگ‌ترین پرونده فرار مالیاتی است.

▣ فرار مالیاتی مارلبرو

محمدمهـدی برادران‌خلخالـی، چنـد روز پیـش درباره پرونده این شـرکت گفت: شـرکت یادشده با مجوز تولید سـیگار خارجی به واردات قاچاق سیگار مارلبرو می‌پردازد. براساس محاسبات انجام‌شده، اگر این شرکت برای سـیگار وارد شده به صورت قانونی اقدام می‌کرد، موظف به پرداخت مالیات می‌شـد که درحال‌حاضر فرار مالیاتی به‌شمار می‌رود. فرار مالیاتی این شـرکت حدود ۱۰۰هزار میلیـارد تومـان اسـت. این اظهـارات در حالـی عنـوان می‌شود که ظاهرا نظارتی بر فعالیت شرکت‌هایی که فرار مالیاتی دارنـد، وجود ندارد. این چنین اسـت که با گذشـت چندین سال از فعالیت آنها، این رقم از فرار مالیاتی به ثبت رسـیده و احتمال ثبت ارقام دیگری نیز وجود دارد.

مافیا در صنعت دخانیات

اظهارات این مقام مسـئول در حالی عنوان می‌شود کـه مدیرعامل شـرکت دخانیات ایران معتقد اسـت: قدیمی‌تریـن، سـنتی‌ترین و پیچیده‌تریـن مافیا در صنعت دخانیات وجود دارد.

وی بـا تاکیـد بر اینکه مـا مخالـف زدوبند دلالان داخلی و خارجی که منافع شرکت را به جیب می‌زنند، هسـتیم، تصریح کرد: آنهـا با این زدوبندهـا، منافع شـرکت را به یغما می‌بردند، امـا وقتی جلوی یکی از منافـذ هدررفـت بیت‌المال را می‌گیریـم، داد عده‌ای در می‌آید و مشـخص می‌شـود چه کسانی پشت این صحنه‌ها منفعت‌هایی دارند.

شـیخان با بیان اینکه شـرکت دخانیـات در دولت گذشـته ۵هزار میلیارد تومان بدهی و همچنین زیان انباشـته سـنگین داشـت، گفت: اما بـا کار و تلاش کارکنان شـرکت و جلوگیری از منافذ فساد و افزایش تولید در سه ماهه نخست امسال، شرکت به سوددهی رسـیده اسـت. وی تاکید کرد: در سـه ماهه نخست امسال، طبق صورت مالی، شرکت به سود رسید و اگر محکم پای کار باشـیم در ماه‌های آینده این سوددهی بیشتر خواهد شد.

مدیرعامل شـرکت دخانیات ایـران در بخش دیگر سـخنان خود با اشـاره به پیچیدگی کار در شـرکت دخانیات و با بیان اینکه ما با افزایش مصرف سـیگار و همچنین کاهش سن مصرف سیگار به شدت مخالفیم، تاکید کرد: واقعا تعجب‌برانگیز و نگران‌کننده است که سـن مصرف سـیگار در کشـور ما از ۲۰ به ۱۳ سال رسیده است.

شـیخان تاکید کرد: این نشـان می‌دهد دست‌های پنهانی، سـلامت جامعه ما را به‌خاطر منفعت‌طلبی و کسب ثروت نشانه گرفته و باید در این مسئله نهادهای مسئول، دست چپاولگران را قطع کنند.

وی بـه نقش شـرکت‌های خارجـی چندملیتی در این زمینه اشـاره کرد و گفت: ما خودمان باید دلسوز مردم و سـلامت جامعه باشیم. این در حالی است که شـرکت‌های خارجی چندملیتی تولیدکننده سـیگار فقط به فکر منافع خود و سود سرشار از فروش سیگار هستند.

وی در ادامه سـخنان خود با اشـاره به ظرفیت‌ها و اسـتعدادهای موجود در شرکت دخانیات ایران، گفت: نباید بگذاریم شـرکت دخانیات دچار روزمرگی شود. همه مجتمع‌های تولیدی شرکت دخانیات باید در دل خود کارگروه تحول داشـته باشـند و در قالب آن در مسیر رشد، تعالی و تحول حرکت کنند.

مدیرعامل شرکت دخانیات ایران با بیان اینکه همه باید برای ایجاد تحول در مسیر تولید و پیشرفت کمک کنند، گفت: در مسـیر تحول شرکت دخانیات هرکس مقاومت کند، حذف می‌شود، چراکه هدف مهم‌تر است.

شیخان افزود: باید در مسیر تحول با سرعت و انگیزه مضاعف مبتنـی بر دانش روز حرکت کرد.

مدیرعامل شرکت دخانیات ایـران بـا تاکید بـر اینکه در راستای اصلاح ساختارها باید تعارض منافع‌هـا از بین برود، افـزود: یکی از راه‌های علمی مبارزه با فساد، اصلاح فرآیندهای نادرست است.

شـیخان گفـت: بنگاه‌های تولیـدی و اقتصادی که مسـیر پیشـرفت را با سـرعت طی می‌کنند و مسائل فسـادانگیز در داخل‌شـان نیسـت یا کمتر است، در همین مسـیر حرکـت کردند و حذف تعـارض منافع و اصلاح سـاختارها را به‌درسـتی انجـام دادند. وی با بیـان اینکه یکی از ماموریت‌های ویژه مدیران مجتمع تولیدی همین موضوع اسـت، تصریـح کرد: همه باید بـه یکدیگر کمک کنیـم و از هم نحـوه کار کردن را یاد بگیریم.

یکی از راه‌های علمی مبارزه با فساد، اصلاح فرآیندهای نادرست است

ضرورت هوشمندسازی امور مالیاتی

ساماندهی سامانه‌های مالیاتی و نظارت بر پرداخت به موقع مالیات، به‌ویژه در شرکت‌های بزرگ، کمک قابل‌توجهی به پیشگیری از فرار مالیاتی و بروز فساد خواهـد کـرد. مرتضی افقـه، کارشـناس اقتصاد در گفت‌وگو با صمت درباره هوشمندسازی سامانه‌های مالیاتی و جلوگیری از بروز فساد در این حوزه، اظهار کرد: در حال‌حاضر، زمینه فسـاد و فـرار مالیاتی در کشـور فراوان دیده می‌شود. هوشـمند شدن سامانه مالیاتـی و همچنین سـاماندهی و نظـارت بر نحوه پرداخـت مالیـات، می‌توانـد تاثیـر قابل‌توجهی بر شـفافیت اقتصادی جامعه و همچنین پیشـگیری از فساد داشته باشد.

این کارشـناس اقتصاد مالیات را بخشـی از درآمد دولت دانست و گفت: با توجه به کاهش اتکای بودجه بـه درآمدهای نفتی می‌توان گفـت مالیات یک ابزار مناسب برای سیاسـت‌گذاری تغییر روند درآمدهای کلان به‌شـمار می‌رود. به همین دلیل در حال‌حاضر، دولت جدید در حال سـاماندهی سامانه‌های مالیاتی است.

افقه با بیان اینکه اغلب افرادی که دارای کسب‌وکار پرسـود و زود بازده بوده، اما شفایت مالی ندارند، در زمره فراریان مالیاتی هسـتند، گفت: در این راسـتا می‌توان بـه فعالیت‌هایـی مانند دلالی اشـاره کرد. میزان فرار مالیاتی در این نوع کسـب‌وکارها به‌دلیل نبود شفافیت نسبت به سایر مشاغل بیشتر است.

این کارشـناس اقتصاد در پاسـخ به این سوال که آیـا بدهی شـرکت دخانیات ایران را می‌توان فسـاد دانست، افزود: همان‌طور که در رسانه‌ها مطرح شده، بدهی این شـرکت به‌دلیل نپرداختن اصل مالیات و مالیات بر ارزش‌افزوده است. آنچه مشخص است، فرار مالیاتی، پیش‌زمینه فساد است.

وی با بیان اینکه زمینه فسـاد با الکترونیکی شدن سـامانه مالیات به‌طور چشـمگیری کاهش می‌یابد، گفت: بـا راه‌انـدازی سـامانه الکترونیکـی مالیات، دولت می‌تواند روند سـاماندهی را از خرده‌فروشـانی کـه تاکنون حاضـر به پرداخـت مالیـات نبوده‌اند، آغـاز کند و به صورت شـفاف و اصولی، مالیات را از آنها دریافـت کند. اگر دولت شـفافیت مالیاتی را از شـرکت‌های کوچک آغاز کند، زمینه فسـاد در این شرکت‌ها برچیده خواهد شد. سپس می‌توان به سراغ شـرکت‌هایی رفت که اسم و رسـم دارند و بزرگ‌تر هستند.

او ادامـه داد: هر کاری که منجر به عدم‌پرداخت یا کمتر کردن میزان پرداخت مالیات شود، فرار مالیاتی نام دارد. فرار مالیاتی از مصادیق فساد اقتصادی است و بـا کارهایی مانند ارائه نکردن اطلاعات درسـت یا پرداخت رشـوه بـه مأموران مالیاتی سـازمان همراه است.

افقـه در پایـان صحبت‌هایش عنوان کـرد: عموما کسـانی در جامعه اقدام به فرار مالیاتی می‌کنند که درآمدهای کلانی داشـته و سعی دارند با سندسازی و ارائه اطلاعات نادرسـت، مالیات مصوب را پرداخت نکنند. فرار مالیاتی در جامعه منجـر بـه توزیع نامناسـب ثروت شده و به ایجاد شکاف طبقاتی می‌انجامد. شـکاف طبقاتی نیز منجر به افزایش تنش‌های سیاسی و اجتماعی در جامعه خواهد شد.

سخن پایانی

پرداخـت مالیات یـک وظیفه اجتماعی به‌شـمار مـی‌رود که متوجـه قشـرهای گوناگـون جامعه با درآمدهای متفاوت می‌شـود. ایـن وظیفه اجتماعی در تمامی کشـورهای جهان با قوانین و سازکارهای مشـخص خـود تعریف شـده و عمل کـردن به آن نشـان‌دهنده بـالا بـودن سـطح فرهنـگ و درک اجتماعـی افراد اسـت. دور زدن مالیات و ممانعت از انجام این وظیفه اجتماعی بی‌مسـئولیتی محسـوب می‌شـود. علاوه‌بر آن، این تخلف، جرم تلقی شـده و فرد خاطی مورد پیگردهای قانونی مشـخص در هر کشـور قرار می‌گیرد. فرار مالیاتی، یکی از مهم‌ترین مقدمه‌هایی اسـت که در ایجاد فساد نقش مهمی را ایفـا می‌کند. فرار مالیاتی را می‌توان نام دیگر فسـاد اقتصادی دانسـت. در جامعه ما، بنگاه‌های اقتصادی زیـادی وجود دارند که با توجـه به درآمد بالایی که دارند، از پرداخت مالیات ممانعت می‌ورزند. مشـابه این امر را در شـرکت دخانیات ایران شاهد هستیم. همانطـور که مطرح شـد، این شـرکت مبلغ ۵هزار میلیـارد تومان بدهی مالیاتی و هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان فرار مالیاتی را در پرونده خود دارد.

مالیات ابزار نیرومندی اسـت که با کاربرد درست آن، می‌توان تحولات اساسـی در اقتصـاد و اجتماع پدیـد آورد و اگر نظارت درسـت بـر پرداخت انجام شود، شـاهد کاهش فساد در شـرکت‌های بزرگ با درآمدهـای نجومی خواهیم بود. از سـوی دیگر، در صورتی که نظارت بر پرداخت مالیات وجود نداشـته باشـد یا به نوعی در شیوه نظارت اهمال کاری شود، فساد گسترش پیدا می‌کند.

یادداشت

راهکارهای مقابله با تقاضای مواد مخدر

زهرا شمس احسان، رئیس کمیسیون اجتماعی شورای شهر تهران

مصرف مواد مخدر امروزه به یک معضل جدی جهانی بدل شـده که جوامع گوناگون از پیامدهای بهداشـتی، اجتماعی و اقتصادی آن مصون نیستند. کشور ایران نیز به‌دلیل قرار گرفتن در مسیر ترانزیت جهانی مواد مخدر، سال‌هاست درگیر مبارزه با مواد مخدر است و بیشترین شـهید را در این عرصه تقدیم کرده اسـت. با این حال، اقتصاد عظیم در این حوزه باعث می‌شـود امکان مقابله صد درصدی با سـوداگران مرگ دشـوار باشد و به این دلیل ایران نیز درگیر این پدیده شوم است.

در جبهـه دیگر، مقابله با تقاضای مواد مخدر از جمله راهبردهای مهم در این حوزه است؛ پیشگیری همگانی از مصـرف مواد در نوجوانـان و جوانان، انواع روش‌های قطـع مصرف مواد از جمله روش‌های درمان سـرپایی، پرهیزمدار، تدریجی و... بخشـی از این راهبردهاسـت. اما اعتیاد چهره‌های دیگری هم دارد و گاه دامنه آسیب آن از اختـلالات رفتـاری و اخلاقی فراتـر رفته و فرد را در ورطه شـکلی از زندگـی گرفتار می‌کند که کمترین شباهت را به یک زندگی معمول دارد و از جریان اصلی جامعـه و حیات معمول اجتماعی بیرون می‌راند. امروزه متاسـفانه اصلی‌ترین مبدأ بی‌خانمانی در کشور، حالات شـدید مصرف مواد اسـت که خود به‌عنوان یک آسیب اجتماعی مستقل نیازمند سیاست‌گذاری و اقدامی است که تنها بخشـی از آن به ترک مصرف مربوط می‌شـود و سایر جنبه‌های زیست فرد از جمله بازگشت به اشتغال، بازگشت به یک زندگی اخلاقی، ترمیم روابط اجتماعی، مسـئولیت‌پذیری و رعایت هنجارهای اجتماعی بخشی از اهدافی است که همسو با مصرف مداوم باید در دستور کار قرار گیرد. اعتیاد بیشـترین همبسـتگی را با سـایر جرائم دارد و اغلب زندانیان کشـور به شـکل مسـتقیم یا غیرمسـتقیم درگیر مسـئله مصرف یا توزیع و حمل مواد مخدر هسـتند. تمام این موضوعات نشان می‌دهد باوجود سـابقه طولانی مقابله با این پدیده، همچنان در اولویت آسیب‌های اجتماعی کشور است و بدون حل آن، گره از کلاف بسیاری از مشکلات اجتماعی باز نمی‌شود.

همان‌گونه که اشـاره مقابله با مواد مخدر چندبعدی و چند سـاحتی اسـت؛ از عرضـه گرفته تـا تقاضا و از پیشگیری گرفته تا درمان و کاهش آسیب.

کاهـش و کنترل این بلای خانمان‌برانداز در ید هیچ نهاد حاکمیتی و مردمی به‌تنهایی نیسـت و همه نهادها و ارکان‌های جامعه باید در این جهاد مشارکت کنند.

مدیریت شهری به‌ویژه در شهر تهران، ید طولایی در برنامه‌های حوزه اعتیاد به‌ویژه برنامه‌های کاهش آسیب اعتیـاد دارد و بنابر مسـئولیت اجتماعی خود در مقابله با آسیب‌های اجتماعی به‌ویژه آسیب‌هایی که در عرصه شهر ظهور و بروز دارند، بیش از یک دهه است اقدامات قابل‌توجهی را سـامان داده است. راه‌اندازی گشت‌های فوریـت اجتماعی برای سـاماندهی افـراد بی‌خانمان، راه‌اندازی مددسـراهایی برای اسـکان رایگان این افراد، گاهـا همکاری با حوزه درمـان با در اختیار دادن فضا و امکانات و... بخشی از این اقدامات است. مدیریت شهری شهر تهران در دوره ششم، نگاه مسئولانه‌تری به کاهش آسیب‌های اجتماعی داشته و اعتبارات و تمرکز ویژه‌ای بر حوزه اعتیاد دارد.

در ایـن دوره عـلاوه بـر فعالیـت مراکـز و تـداوم فعالیت‌های قبلی، شـهرداری تهـران با میدان‌داری در قرارگاه اجتماعی شـهر تهران برای مقابله با آسیب‌های اجتماعـی، نقـش مهمی را ایفا می‌کنـد. این حرکت و نهضـت با همکاری همه نهادهـای ذی‌مدخل و با تکیه بـر نقش مـردم و اولویت دغدغه‌های آنها آغاز شـده و امیـدوارم ضمن آسیب‌شناسـی و رصد دقیق، شـاهد پیشرفت روزافزون آن باشیم.

در ایـن دوره انتظـار مـی‌رود موانـع همیشـگی در سـاماندهی و توانمندسـازی معتـادان متجاهـر و بی‌خانمان رفع شـود و موضوع به نگهداری موقت و یک دوره سـم‌زدایی ختم نشـود. در این دوره، انتظار اصلی شـورای اسلامی شـهر تهران، ایجاد تمهیدات مراقبت پایدار و توانمندسـازی جامع است که با در نظر گرفتن نیازهـای پیشـروی این افـراد بعد از دوره سـم‌زدایی، سـازکارهایی برای اطمینان از عدم‌بازگشـت به مصرف مـواد و ماندگاری در درمان را ایجاد کند. انتظار می‌رود فعالیت‌هـا در ایـن دوره با جلب مشـارکت حداکثری مـردم، بخش‌های غیردولتی و جلب مسـئولیت‌پذیری اجتماعی سـازمانی همراه باشـد. واقعیت این است که بدون حضور مردم و شهروندان، ضریب موفقیت کاهش می‌یابد.

در حوزه پیشگیری از مصرف مواد نیز ضمن بازخوانی تجارب موفق داخلی و موفقیت‌های سـایر کشورها باید به فکر اقدامات پیشـگیرانه‌ای باشـیم که مانع از شروع مصـرف دخانیـات و مواد مخـدر در نوجوانان و جوانان شـود. این مهم، وظیفه خطیری بر گرده تمام نهادهای فرهنگی و اجتماعی و بهداشتی قرار می‌دهد تا با استفاده از ظرفیت‌هـای خود در مقابله با مصـرف اولیه اهتمام ورزند. شـهرداری تهران با در اختیار داشـتن نهادهای محلی و ارتباط نزدیک با مردم در سـطح محلات و نیز توانایی سـازماندهی و بسـیج مردمی، نقش مهمی در آگاه‌سازی جوانان و خانواده‌ها دارد.

یکشنبه
۲۰ شهریور ۱۴۰۱- ۱۴ صفر ۱۴۴۴ - ۱۱ سپتامبر ۲۰۲۲- شماره ۲۱۴۸-پیاپی۳۴۶۶

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

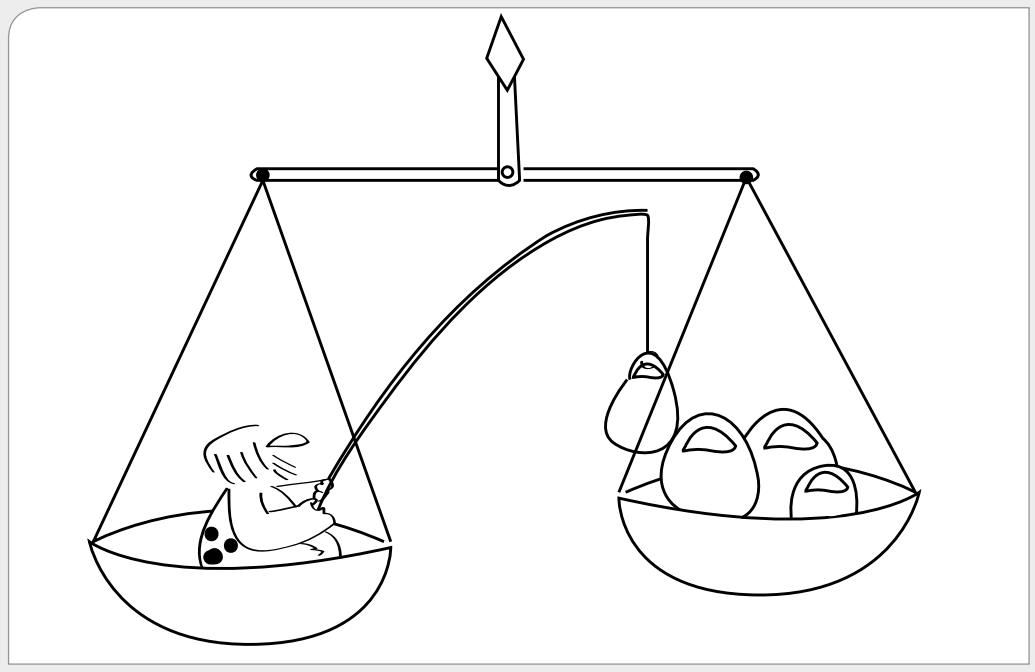
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱-۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

دلواپسی

تلخه شکر

راز زمانه را می‌داند
رمز زمینه را گشوده می‌خواند
آگه به دوران
می‌نگرد نگران
ز نیرنگ گریزان
ناگزیر از گریز
خویش‌سوزِ آتش‌افروز

مسعود دهش‌ور
شهریور ۱۴۰۱

از فضای معمایی

کوچک گرفته‌ای یا بزرگ؟!

سال ۱۳۴۱ در شهر ژنو، در رشته تعلیم و تربیت دکترا گرفتم و به تهران برگشتم. به اداره فرهنگ، بخش شهرستان‌ها برای پیدا کردن شغلی در حوزه تعلیم و تربیت و در سطح دانشگاه رفتم.

گفتند: ردیف حقوقی نداریم. باید برگردی بیرجند.

گفتم: من بیرجند بودم، دبیر خوبی هم بودم. قصد از ادامه تحصیل در فرنگ ارتقای دانش و تعلیم در سطحی بالاتر بود. این همه برای من خرج کردید که برگردم بیرجند در دبیرستان درس بدهم؟...

نپذیرفتند. نزد دکتر صدیق اعلم رفتم. آن موقع سناتور بود. پرسید کجا تحصیل کردی، گفتم ژنو. تعجب کرد. مثل اینکه خودش هم لیسانسش را از آنجا گرفته بود.

پرسید چه خوانده‌ای، گفتم تعلیم و تربیت. دکتر صدیق کمی سرد شد و گفت: «چقدر کوچک گرفتی»!

منظورش این بود که رشته تعلیم و تربیت کوچک است. یاد ژنو افتادم. یکی از دانشجویان که از کشور یونان آمده بود، چهار عمل اصلی -جمع و تفریق و ضرب و تقسیم- را به‌عنوان تز دکترا مطالعه کرده بود.

در جلسه‌ای که دفاع می‌کرد، من هم بودم. دکتر دپارتمان گفت: تو خیلی زحمت کشیده‌ای، اما «خیلی بزرگ گرفته‌ای»!

چه کسی می‌تواند تعلیم و آموزش چهار عمل اصلی را در چهار سال ابتدایی یکجا مطالعه کند و آموزش دهد؟

او می‌گفت: مطالعه و آموزش چهار عمل اصلی در دوره ابتدایی زیاد است و دکتر صدیق اعلم می‌گفت: اینکه تو گرفته‌ای (دکترای تعلیم و تربیت) کوچک است. این فرق ما و آنهاست.

این خاطره دکتر غلامحسین شکوهی سال‌هاست ذهن مرا درگیر کرده و گمان می‌کنم مشکل اصلی ما، در همه حوزه‌ها، رفتن دنبال پروژه‌های سنگین و بزرگ است.

- در سیاست به چیزی کمتر از مدیریت دنیا راضی نیستیم، اما در عمل دولت از حل مشکل ترافیک و آلودگی هوا عاجز است.

- در آموزش و پرورش به کمتر از تحول بنیادین رضایت نمی‌دهیم، اما در عمل به تعطیلی پنجشنبه‌ها و کوتاه و بلند کردن طول دوره‌های آموزشی می‌رسیم.

- در حوزه فرهنگ دنبال انقلاب پی در پی هستیم، اما باز هم از همه چیز اظهار نارضایتی می‌کنیم.

- تشکل‌های صنفی در همه جای جهان دنبال بهبود شرایط آب و نان و کار و بیمه اعضا هستند و در اینجا، با تئوری‌پردازی‌های شبه‌مالیخولیایی تمام وظایف سیاسی، انقلابی، قومی و... را بار تشکل معلمی می‌کنیم و همه چیز را یکجا بر باد می‌دهیم.

- در حوزه ملی، مدال بهترین، باهوش‌ترین و متمدن‌ترین ملت را به سینه خود می‌آویزیم، اما در صف مرغ و ترافیک و استادیوم فوتبال و... رفتارهای ناهنجار از خود بروز می‌دهیم.

- مخالفان و منتقدان سیاسی هم هرچه ضعیف‌تر باشند، پروژه‌های سیاسی آنها سنگین‌تر می‌شود.

با این همه یک چیز ساده را ما در مدرسه و در خانواده نیاموخته‌ایم:
«کوچک بردار، یا متناسب با توانایی‌ات بردار»

شیرزاد عبداللهی- کانال هنر مدیریت

نظرگاه

مقایسه وان ترکیه با دریاچه ارومیه

در پی انتشار اخباری در فضای مجازی درباره خشک شدن کامل دریاچه ارومیه آرزو اشرفی‌زاده، مدیر کل دفتر حفاظت و احیای تالاب‌ها در سازمان حفاظت محیط‌زیست با تکذیب این خبر اظهار کرد: دریاچه ارومیه هنوز به‌طور کامل خشک نشده اما تقریبا دو قسمت شمالی و جنوبی آن از هم جدا شده و حدودا هزار کیلومترمربع از دریاچه باقی مانده است. وی گفت: در صورت تامین نشدن حقابه موردنیاز دریاچه با توجه به تاخیر در بارش‌های پاییزی و تبخیر بالا، دریاچه به‌صورت کامل خشک خواهد شد.

مدیر کل دفتر حفاظت و احیای تالاب‌ها در سازمان حفاظت محیط‌زیست معتقد است براساس آخرین اطلاع‌رسانی از وضعیت دریاچه ارومیه از دفتر مطالعات پایه منابع آب شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان غربی، یکشنبه، ۱۳ شهریور تراز سطح آب دریاچه ارومیه ۱۲۷۰.۱۹ متر، وسعت دریاچه ۱۰۱۰ کیلومتر مربع و حجم آب موجود ۱.۳۹ میلیارد مترمکعب بوده، این در حالی است که در ۱۳ شهریور سال گذشته تراز سطح آب دریاچه ۰.۵۳ متر، وسعت دریاچه ۱۲۵۱ کیلومتر مربع و حجم آب موجود ۱.۵ میلیارد مترمکعب بیشتر بود؛ به‌عبارتی در سال ۱۴۰۰، تراز سطح آب ۱۲۷۰.۷۲ متر، وسعت دریاچه ۲۲۶۱ کیلومتر مربع و حجم آب موجود در دریاچه ۲.۸۲ میلیارد مترمکعب گزارش شد.

اشرفی‌زاده با اتکا به آمار یادشده درباره اقدامات لازم برای افزایش تراز دریاچه و اتصال جزایر جدا شده در نیمه شمالی و جنوبی دریاچه توضیح داد: یقینا تامین حقابه زیست‌محیطی دریاچه نیاز است و در صورت تامین نشدن آن، قاعدتا باتوجه به روند و میزان بالای تبخیر تا اواسط پاییز قطعا میزان بیشتری تبخیر را نیز خواهیم داشت و سطح تراز دریاچه ارومیه به کمترین میزان خود در سال‌های اخیر می‌رسد.

وی با اشاره به اظهارات وزارت نیرو در راستای تامین حقابه دریاچه ارومیه گفت: در ۲ سال گذشته باتوجه به اظهارات وزارت نیرو باید هر سال حدود ۱.۱ میلیارد مترمکعب آب وارد دریاچه می‌شد، در حالی که تبخیر بسیار بیشتر از این مقدار آب است. سازمان حفاظت محیط‌زیست میزان نیاز آب محیط‌زیستی دریاچه را به وزارت نیرو ۳.۴ میلیارد مترمکعب اعلام کرده بود که در صورت تحقق نیافتن این میزان حقابه قاعدتا باتوجه به تبخیر بالایی که وجود دارد، قطع به یقین امیدی به احیای دریاچه نخواهد بود.

اشرفی‌زاده در پاسخ به اینکه آیا باتوجه به وضعیت کنونی و تاخیر بارش پاییزی امکان خشک شدن کامل دریاچه ارومیه وجود دارد یا خیر؟ گفت: در صورت تامین نشدن حقابه و تحقق نیافتن برنامه‌های مصوب به‌صورت کامل، قطع به یقین دریاچه کاملا خشک می‌شود و امیدی به احیای آن نیست، اما در نقطه مقابل با تحقق برنامه‌ها و تامین حقابه دریاچه به‌صورت کامل امیدواریم وضعیت بهتری را برای دریاچه ارومیه با افزایش بارش‌ها شاهد باشیم.

وی افزود: مسلما بارش‌ها و تغییرات اقلیمی نیز تاثیر خود را بر دریاچه گذاشته، اما جلوگیری از توسعه کشاورزی و انجام کشاورزی پایدار در حوضه ارومیه، از راه‌حل‌های اصلی احیای دریاچه است. جلوگیری از ساخت سدهای جدید در حوضه دریاچه و تداوم توقف‌های حادث شده در این زمینه نیز از دیگر موارد تاثیرگذار در احیای دریاچه است.

اشرفی‌زاده درباره تصویر منتشر شده در فضای مجازی درباره همسایگی دریاچه ارومیه و وان، با دو سرنوشت متفاوت اظهار کرد: وضعیت دریاچه وان به دو دلیل عمق بیشتر آن و مدیریت بهتر منابع آب و کشاورزی در حوضه نسبت به وضعیت دریاچه ارومیه بهتر است. در حوضه دریاچه ارومیه به‌دلیل برداشت‌های غیرمجاز از منابع آبی و توسعه بی‌رویه اراضی کشاورزی تامین حقابه‌های زیست‌محیطی محقق نمی‌شود.

مدیر کل دفتر حفاظت و احیای تالاب‌ها در سازمان حفاظت محیط‌زیست ادامه داد: وزارت نیرو طبق قانون مکلف به تامین نیاز آبی زیست‌محیطی دریاچه ارومیه است، اما به دلایل یادشده و کاهش بارش‌ها حقابه را به‌صورت کامل تامین نکرده ست.

اشرفی‌زاده در پایان گفت: رسانه‌ها باید برای تامین حداکثری حقابه دریاچه ارومیه از وزارت نیرو مطالبه‌گری کنند تا پیگیری‌ها صورت گیرد و از مبادی پیش‌بینی‌شده ۳.۴ میلیارد مترمکعب حقابه دریاچه ارومیه محقق شود.

براساس اعلام شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان غربی و آخرین تصاویر ماهواره‌ای در روز جمعه، ۱۱ شهریور مساحت پهنه آبی دریاچه ارومیه ۹۸۰ کیلومتر مربع برآورد شده است.

۹۵ درصد دریاچه ارومیه خشک شد

شکست پروژه احیا؟

پارک ملی دریاچه ارومیه به مساحت ۵۴۰۰ کیلومترمربع با آب شور، بزرگ‌ترین دریاچه ایران به شمار می‌رود یا می‌رفت. سطح تراز دریاچه ارومیه در شرایط نرمال حدود ۱۲۷۷ متر بوده که مساحت آن به ۵۴۰۰ کیلومترمربع و حجم آب به ۳۲ میلیارد مترمکعب می‌رسد، اما در جدیدترین آمار منتشرشده از دریاچه ارومیه، تراز این پهنه آبی ۴ متر کمتر از شرایط نرمال اکولوژیک است.

در حال حاضر حجم آب نگین آبی آذربایجان‌غربی نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱.۴۵ میلیارد مترمکعب و نسبت به ابتدای سال آبی ۴۹۰ میلیون مترمکعب کاهش یافته و به ۲.۲۴ میلیارد مترمکعب رسیده است.

تراز دریاچه ۴ متر کمتر از شرایط نرمال

براساس آخرین آمار منتشرشده در روز ۴ مرداد، تراز دریاچه ارومیه با ۴۶ سانتیمتر کاهش نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ۱۲۷۰.۴۹ متر رسیده که ۱۶ سانتی‌متر نیز نسبت به ابتدای سال آبی مهر ۱۴۰۱ افت کرده و با میانگین بلندمدت ۴.۰۱ متر فاصله دارد. همچنین براساس همین آمار، وسعت دریاچه ارومیه با ۹۴۹.۵۲ کیلومترمربع کاهش نسبت به مدت مشابه سال گذشته و ۱۷۸.۱۸ کیلومترمربع کاهش نسبت به اول مهر ۱۴۰۰ ابتدای سال آبی به ۱۸۴۸.۵۴ کیلومتر مربع رسیده است. اگر سطح تراز دریاچه ارومیه تا پایان مهر، ۵۰ سانتیمتر کاهش داشته باشد، به رقم ۱۲۷۰ خواهد رسید که با این وضعیت، آینده خوبی برای دریاچه ارومیه متصور نیستیم و بخش جنوبی دریاچه‌ارومیه به‌صورت کامل خشک می‌شد. حجم آب نگین آبی آذربایجان‌غربی نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱.۴۵ میلیارد مترمکعب و نسبت به ابتدای سال آبی ۴۹۰ میلیون مترمکعب کاهش یافته و به ۲.۲۴ میلیارد مترمکعب رسیده است. از سال آبی ۷۷-۷۶ تاکنون با پررنگ‌شدن تغییرات اقلیمی، به‌ویژه خشکسالی در حوضه آبخیز دریاچه ارومیه، افزایش برداشت از منابع آبی حوضه به‌ویژه در بخش کشاورزی و در پی آن توسعه بی‌رویه و غیراصولی اراضی کشاورزی، افزایش سدسازی در حوضه آبریز، حفر هزاران چاه غیرمجاز و تخلیه آب‌های زیرزمینی، احداث میان‌گذر، تامین نشدن حقابه زیست‌محیطی، حجم آب وارده کاهش یافت و نهایتا سطح تراز پایین رفت. قبل از تشکیل «کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه» تدوین و تصویب برنامه مدیریت جامع دریاچه ارومیه مهم‌ترین اقدام برای حفظ و احیای دریاچه به‌شمار می‌رود و تاقبل از سال ۹۴ و تشکیل ستاد احیا هر سال به‌طور متوسط سالانه ۴۰ سانتیمتر از سطح تراز این حوزه آبی کاهش می‌یافت. براساس گفته معاون فنی محیط‌زیست آذربایجان غربی میزان تبخیر سالانه دریاچه ارومیه حدود ۷۰ سانتیمتر است و با این روند، اگر سطح تراز دریاچه ارومیه تا پایان مهر، ۵۰ سانتیمتر کاهش داشته باشد، به رقم ۱۲۷۰ خواهد رسید که با این وضعیت، آینده خوبی برای دریاچه ارومیه متصور نیستیم و بخش جنوبی دریاچه ارومیه به‌صورت کامل خشک می‌شود.

انحلال ستاد بعد از صرف هزاران میلیارد تومان هزینه

در سال‌های ۹۳ و ۹۴ با تشدید بحران دریاچه ارومیه و خشک شدن ۹۵ درصدی این گستره آبی، ستاد احیا تشکیل و قرار شد در مدت زمان ۱۰ ساله با اجرای طرح‌های متعدد این زیست‌بوم به تراز اکولوژیک برسد.

با تشکیل ستاد احیای دریاچه ارومیه قرار شد در کنار برخی اقدامات از جمله مدیریت سدسازی در استان‌های حوضه آبریز با اجرای طرح‌های بهکاشت، نکاشت، آبیاری تحت فشار و نیز مدیریت بهینه آب در حوزه کشاورزی، طرح‌های انتقال آب بین‌حوضه‌ای (انتقال آب از زاب) و رهاسازی پساب فاضلاب شهرهای تبریز و ارومیه وضعیت بهبود یابد.

بعد از تشکیل ستاد در سال ۹۴ و بارش‌های مناسب در چند سال اول وضعیت دریاچه بهبود نسبی یافته بود، اما بعد از گذشت ۸ سال از تشکیل ستاد احیای دریاچه ارومیه و صرف بیش از میلیاردها تومان اعتبار نه‌تنها دریاچه ارومیه احیا نشد، بلکه با به پایان نرسیدن طرح‌های مصوب و راکد ماندن طرح‌های مهم و کلیدی ستاد احیا از جمله طرح انتقال آب از زاب و پروژه احداث تصفیه‌خانه‌های فاضلاب شهرهای ارومیه و تبریز به همراه کاهش بارش‌ها امسال وضعیت این تالاب بین‌المللی به شرایط وخیم و بحرانی در سال‌های ۹۳ تا ۹۴ بازگشته است.

با بحرانی شدن وضعیت دریاچه ارومیه در ابتدای دهه حاضر یکی از سوالات مهم و کلیدی در میان متخصصان و عامه مردم این بود که دلیل یا دلایل وقوع چنین شرایطی در این دریاچه چیست؟ آیا طرح‌های ستاد احیای دریاچه ارومیه شکست خورده است؟

شاید پاسخ دقیق این سوال به‌دلیل انحلال ستاد احیای دریاچه ارومیه بعد از ۸ سال با هزاران میلیارد هزینه بدون نتیجه و نیمه‌تمام ماندن طرح‌های مهم و کلیدی این ستاد پاسخ این سوالات را دچار ابهام کند اما بعد از تشدید وضعیت بحرانی این تالاب این بار مجلس طرح تحقیق و تفحص از ستاد احیای دریاچه ارومیه را مطرح کرده که باید منتظر ماند و دید آیا این طرح می‌تواند به ده‌ها سوال بی‌جواب در زمینه ستاد احیا پاسخ روشنی بدهد یا خیر؟

هرچند افزایش بیش از ۳ برابری اراضی کشاورزی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه، ترک‌خوردگی تونل انتقال آب سد کانی سیب، تامین نشدن حقابه دریاچه در سال جاری از سوی وزارت نیرو، حرف و حدیث‌های فراوان درباره مشکلات فنی میان‌گذر دریاچه ارومیه پاسخ روشنی به ناموفق بودن طرح‌های ستاد احیاست، اما هنوز کور سوی امید مردم و متخصصان به همت دولت سیزدهم برای بهبود وضعیت نسبی دریاچه ارومیه باقی است. براساس آمار غیررسمی بیش از ۹۰ هزار حلقه چاه غیرمجاز در حوضه آبریز دریاچه ارومیه حفر شده که این امر موجب تخلیه آب‌های زیرزمینی و تشدید وضعیت خشکسالی در استان شده است.

تیر امسال در جریان سفر دادستان دیوان محاسبات کل کشور به ارومیه عنوان شد اقدامات دولت قبل در زمینه احیای دریاچه ارومیه بیشتر تبلیغات بود و از تنها یک چهارم اعتبار تعیین‌شده برای احیای دریاچه توسط دولت قبل هزینه شده است. درباره اعتبارات هم، طبق بررسی‌های صورت گرفته آنچه هزینه شده، در برخی بخش‌ها یک‌چهارم میزان گفته‌ها و تبلیغات بود.

پیامدهای تشدید بحران

براساس اعلام کارشناسان محیط‌زیست بروز توفان‌های گردوغبار نمکی، کویرزایی در داخل پارک ملی دریاچه ارومیه، نابودی تنوع زیستی گیاهی و جانوری منطقه، تشدید، تغییر و نوسانات اقلیمی در منطقه، تهدید جمعیت حیات وحش جزایر و اکوسیستم آبی، تهدید اراضی و باغات کشاورزی و حتی جوامع سکونتگاهی در اطراف دریاچه، کاهش شدید ذخایر «آرتمیا ارومیانا» در سطح دریاچه، کاهش شدید جمعیت پرندگان مقیم و مهاجر، الحاق خشکی‌های داخل دریاچه به یکدیگر و نابودی ارزش‌های زیستی در دریاچه بخشی از پیامدهای این بحران زیست‌محیطی است که نه‌تنها استان‌های حوضه آبریز دریاچه ارومیه بلکه بخش وسیعی از کشور را درگیر خواهد کرد. با خشک شدن دریاچه ارومیه بیش از ۱۰ میلیارد تن نمک به‌صورت گردوغبار و توفان بر سر مردم این ناحیه فرو خواهد ریخت و این بحران تنها گریبان آذربایجان غربی را نمی‌گیرد، بلکه بسیاری از مناطق کشور را تحت تاثیر خود قرار خواهد داد. معیشت و زندگی مردم منطقه شمال غرب کشور به‌ویژه استان‌های آذربایجان غربی و شرقی با شرایط دریاچه ارومیه ارتباط مستقیمی دارد و با بازگشت وضعیت دریاچه ارومیه به کم‌آبی، معیشت و زندگی نزدیک ۱۵ میلیون نفر مردم منطقه به خطر خواهد افتاد.

سخن پایانی

در کنار بخش کشاورزی، افزایش سدسازی و حفر بیش از ۹۰ هزار حلقه چاه غیرمجاز، مشکلات فنی میان‌گذر دریاچه ارومیه، تامین نشدن حقابه موردنیاز دریاچه ارومیه در کنار کاهش بارش‌ها و خشکسالی در کنار موفق نبودن طرح‌های ستاد احیای دریاچه ارومیه دست به‌دست هم داده‌اند تا امروز دریاچه ارومیه در بحرانی‌ترین وضعیت تاریخی خود قرار گیرد.

خبر روز

فقر ارتباطات درون‌سازمانی

خسرو رفیعی، رئیس و ناصر رزاق‌منش، عضو هیات مدیره انجمن روابط عمومی ایران با علی بهادری جهرمی، سخنگو و دبیر هیات دولت دیدار و گفت‌وگو کردند.

در این دیدار رفیعی گزارشی از برنامه‌ها و فعالیت‌های انجمن در جهت ارتقای جایگاه روابط عمومی ارائه کرد.

وی در بخشی از سخنان خود با اشاره به تسلط و شناخت بهادری جهرمی از گستردگی فعالیت‌های روابط عمومی اظهار کرد: پاسخگویی اقناعی در برابر افکار عمومی، رعایت اصول حرفه‌ای برای اعتمادسازی و ارتقای سطح رضایتمندی جامعه باید در صدر برنامه‌های روابط‌عمومی‌ها قرار گیرد.

او تاکید کرد: فقر ارتباطات درون‌سازمانی در کشور یکی از کاستی‌های مهم سازمان‌هاست که نیاز است تدابیر لازم برای افزایش رضایتمندی‌ها از طریق روابط‌عمومی‌ها صورت گیرد.

رئیس انجمن روابط عمومی ایران آمادگی انجمن را برای همکاری‌های با این نهاد دولت اعلام کرد.

در ادامه رزاق‌منش گزارشی درباره سایر فعالیت‌های روابط‌عمومی‌ها و چگونگی همکاری با نهادهای مردمی ارائه و پیشنهاد کرد بخشی از وظایف اجرایی دولت به نهادهای اجتماعی محول شود.

بهادری ضمن استقبال از پیشنهادهای انجمن روابط عمومی ایران مقرر کرد در آینده نزدیک این فعالیت‌ها برنامه‌ریزی و برای اجرا به کلیه روابط‌عمومی‌های بخش دولتی ابلاغ شود.